

POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTE
BERETNING 2008-2010

Forord

Som national sikkerhedsmyndighed har PET til opgave at identificere, forebygge og imødegå trusler mod friheden, demokratiet og sikkerheden i det danske samfund. Det gælder såvel trusler i Danmark som trusler, der er rettet mod danskere og danske interesser i udlandet.

Truslerne mod den nationale sikkerhed ændrer løbende karakter, og det er derfor vigtigt, at PET er en dynamisk organisation, der hele tiden tilpasser sin organisation og arbejdsmetoder i lyset af det aktuelle trusselsbillede og de samfundsmæssige værdier, der har betydning for den nationale sikkerhed.

PET har i de seneste år gennemgået store forandringer og kan i dag kun vanskeligt sammenlignes med PET under den kolde krig og før terrorangrebene mod USA den 11. september 2001. Udviklingen har været naturlig og nødvendig, men også udfordrende for PET og PET's medarbejdere som led i bestræbelserne på at sikre en moderne, stærk og sammenhængende organisation præget af klare værdier og en fælles kultur.

I PET ønsker vi at være en professionel, effektiv og troværdig efterretnings- og sikkerhedstjeneste, der er på forkant med udviklingen, og som er respekteret af samarbejdspartnere, nyder tillid i offentligheden og medvirker til at skabe tryghed i det danske samfund. Det stiller store krav til os i det daglige, men det har også skabt en forandringsparathed

og et fokus på den løbende og strategiske udvikling af PET.

PET's arbejde med at identificere, forebygge og imødegå trusler mod den nationale sikkerhed foregår i stigende grad uden for Danmarks grænser og i samarbejde med andre landes myndigheder. Dette er en naturlig konsekvens af, at sikkerhedsmæssige trusler mod Danmark ofte har en international karakter og involverer grupper, netværk og personer i udlandet, der udgør en trussel mod danske interesser såvel i Danmark som i udlandet. Udviklingen har betydet, at PET for tiden anvender betydelige ressourcer på beskyttelsen af danske interesser i udlandet, og at PET-medarbejdere løbende arbejder i udlandet, herunder i risikofyldte områder, som led i konkrete operationer, efterforskninger eller sikkerhedsopgaver.

I PET søger vi løbende at udvikle de metoder, vi anvender som led i det forebyggende arbejde og ved indsatsen over for konkrete sikkerhedsmæssige trusler. Den tidlige forebyggende indsats har høj prioritet for PET, fordi erfaringen viser, at dette arbejde effektivt bidrager til at reducere de sikkerhedsmæssige risici. Men erfaringen viser også, at det i en række tilfælde er nødvendigt at gribe ind over for identificerede trusler med andre, herunder strafferetlige, midler for derved at afværge truslerne og beskytte væsentlige samfundsmæssige interesser.

Truslerne mod den nationale sikkerhed ændrer løbende karakter, og det er derfor vigtigt, at PET er en dynamisk organisation

I perioden fra 2001 til 2007 blev PET tilført yderligere ressourcer i lyset af den generelle terror-trussel. En væsentlig del af ressource tilførslen skete ved at overføre medarbejdere, men også opgaver, fra andre dele af politiet til PET. Siden 2008 er terror-truslen i forhold til Danmark imidlertid skærpet væsentligt. Danmark og danske interesser i udlandet er i dag et prioriteret terrormål for militante islamister. For PET er det derfor en daglig udfordring at sikre en effektiv udnyttelse af de ressourcer, PET har til rådighed, og ikke mindst en klar prioritering af PET's arbejde.

Enhver prioritering indebærer, at noget prioriteres frem for andet, og forøger dermed risikoen for, at der er potentielle trusler, som ikke bliver identificeret og imødegået i tide. Når det gælder trusler af den karakter, som PET beskæftiger sig med, er vi naturligvis bevidste om, at prioriteringen kan have store konsekvenser. Det er derfor et ansvar, vi tager meget alvorligt, og hvor vi udfolder store bestræbelser hver eneste dag for at sikre en grundig og velovervejet prioritering.

PET kan ikke, vil aldrig kunne og skal heller ikke overvåge alt og alle 24

timer i døgnet, og prioriteringer er ikke bare nødvendige, men også sunde for en hvilken som helst organisation, selv om alle dele af organisationens virksomhed er vigtige og behæftet med betydelige risici. Hvis det ikke lykkes at identificere og imødegå konkrete trusler, vil prioriteringen i bagklogskabens klare lys altid fremstå som forfejlet. Men det gør ikke nødvendigvis, at prioriteringsbeslutningen var fejlagtig på det tidspunkt, hvor den blev truffet.

For PET er det nødvendigt at være på forkant med udviklingen. Hvis vi først tilpasser os, når sikkerheds-

Den nøjagtige effekt af PET's indsats kan være vanskelig at måle, og ikke alle konkrete trusler, som PET identificerer og imødegår, kommer til offentlighedens kendskab

mæssige trusler har manifesteret sig i egentlige angreb, er det for sent. PET's virksomhed er derfor ikke blot efterretningsstyret, men også baseret på et omfattende analytisk arbejde både strategisk og operativt samt ikke mindst omfattende bestræbelser på at sikre, at det analytiske arbejde har praktisk betydning og omsættes til konkrete initiativer inden for PET's virksomhed.

Den nøjagtige effekt af PET's indsats kan være vanskelig at måle, og ikke alle konkrete trusler, som PET identificerer og imødegår, kommer til offentlighedens kendskab. Det skærper naturligvis kravene til, at vi i PET hele tiden formår at forholde os kritisk til egen virksomhed, løbende evaluerer vores indsats og foretager de ændringer og justeringer, som er nødvendige. Selv når vi synes, at vi efter omstændighederne gør det ganske godt, så er vi optaget af at gøre det endnu bedre.

For at PET kan være den professionelle, effektive og troværdige efterretnings- og sikkerhedstjeneste, vi ønsker at være, og som andre forventer af os, kræver det, at vi har nødvendige og tidssvarende arbejdsredskaber til rådighed, og at vi har moderne og tilstrækkelige rammer for vores arbejde og medarbejdere. Teknologisk og ressourcemæssigt stiller dette PET overfor store udfordringer, men det er udfordringer, vi løbende forsøger

at håndtere. PET kan i dag kun løse sine opgaver ved at trække meget store vekslers på dygtige og engagerede medarbejdere og deres helt ekstraordinære arbejdsindsats. PET vil altid være afhængig af at kunne rekruttere, fastholde og udvikle dygtige og engagerede medarbejdere, men vi er også meget bevidste om, at der selv for sådanne medarbejdere er grænser for, hvad der kan forlanges og forventes af dem.

Denne beretning vil forhåbentlig besvare mange, men naturligvis ikke alle, spørgsmål om PET's virksomhed. I PET bestræber vi os på størst mulig åbenhed om PET's arbejde, men for at PET kan arbejde effektivt, forudsætter det, at dele af dette arbejde ikke kommer til offentlighedens kendskab. Vi er også bevidste om, at åbenhed om PET's arbejde i visse situationer kan skabe unødigt frygt i offentligheden og dermed modvirke PET's bestræbelser på at bidrage til at skabe tryk i det danske samfund.

I den offentlige debat bliver der ofte efterlyst flere tal til belysning af PET's virksomhed. Det vil formentlig også være tilfældet i forbindelse med denne beretning. I PET er vi imidlertid tilbageholdende med at offentliggøre tal i forbindelse med vores virksomhed. Det skyldes dels operative hensyn, som gør fortroligheden nødvendig, dels at den isolerede offentliggørelse af tal vil være misvisende, vildledende

eller blot meningsløs, når de oplysninger, som tallene er baseret på, i øvrigt må behandles fortroligt.

Alligevel håber jeg, at også denne beretning vil bidrage til den offentlige indsigt i og forståelse for PET's virksomhed.

Jakob Scharf
Chef for PET

PET's historie

Ved lov nr. 90 af 15. marts 1939 blev der gennemført en ændring af loven om statens tjenestemænd med det formål at udvide politistyrken og oprette et Sikkerhedspoliti (SIPO) under Rigspolitichefen som et inspektorat på lige fod med inspektoraterne for henholdsvis ordenspoliti og kriminalpoliti. Ifølge loven af 15. marts 1939 havde SIPO til opgave at "skabe et værn mod Foretagender eller Handlinger, som kan antages at være rettet mod Rigets selvstændighed og den lovlige Samfundsordning, samt Gennemførelse af et effektivt Tilsyn med Fremmede og Rejsende". Det blev ligeledes besluttet, at SIPO indtil videre alene skulle virke i provinsen, mens sikkerhedspolitiets opgaver i hovedstaden blev varetaget af Københavns Politis Afdeling D.

Efter befrielsen den 4. maj 1945 blev det den 7. maj 1945 besluttet at oprette Rigspolitichefens Efterretningsafdeling (REA), der skulle løse de opgaver, som hidtil havde været varetaget af SIPO. Ved Justitsministeriets cirkulære af 31. maj 1947 blev der fastlagt nærmere retningslinjer for REA som en assistanceafdeling for politi-

kredsene, og i november 1947 blev SIPO nedlagt.

Den 1. januar 1951 blev politiets efterretningsvirksomhed udskilt som et selvstændigt embede under Rigspolitichefen med betegnelsen Politiets Efterretningstjeneste (PET). Som chef udpegedes konstitueret vicepolitichef Ernst Brix, der refererede til departementschefen i Justitsministeriet og i særlige tilfælde til justitsministeren og statsministeren. Samtidig blev de politimæssige efterretningsopgaver udvidet. PET fik hovedkvarter på politigården i København, hvorfra man skulle samle efterretningsaktiviteterne hos kontaktmændene i politikredsene og i Københavns Politis Afdeling E (tidligere Afdeling D). Selve centralafdelingen bestod ved oprettelsen af 27 kriminalpolitifolk og et antal kontorister. En instruks for PET blev udstedt den 24. januar 1952, og samtidig ophævedes det tidligere cirkulære af 31. maj 1947.

PET kunne derfor fejre sit 60 års jubilæum den 1. januar 2011. Dette blev markeret ved et arrangement den 14. januar 2011 for nuværende og tidligere medarbejdere i PET.

Indhold

Forord.....	2
PET's historie.....	5
Kap. 1. Administrative forhold	10
PET i tal.....	10
PET's økonomi.....	10
Omorganisering af pet's lokale og regionale arbejde.....	11
PET's overordnede strategiplan.....	12
PET's it-strategi.....	13
PET's personale- og kompetencestrategi.....	14
Regeringens handlingsplan for bekæmpelse af terrorisme	14
Kap. 2. Juridiske forhold	16
Juridisk afdeling.....	16
Lovgivning mv.....	16
Anti-terror lovgivning.....	16
PET's indhentning og videregivelse af oplysninger	17
Retskendelse på person i forbindelse med telefonaflytning	18
Teleobservation.....	18
Forstyrrelse af radio- eller telekommunikation	19
TV-overvågning	19
PET's adgang til passageroplysninger	19
Logning.....	20
Kontrol.....	20
Justitsministerens kontrol.....	20
Folketingets kontrol.....	21
Domstolskontrol	21
Behandling af personoplysninger.....	21
Rigsrevisionens kontrol.....	22
Interne retningslinjer.....	22
PET-kommissionens beretning	22
Blekingegade-undersøgelse.....	23
Wendler Pedersen-udvalget	23
Aktindsigt og arkivadgang	24
Aktindsigt.....	24
Arkivadgang.....	24
Udlændingesager	25
Udvisning af udlændinge af hensyn til statens sikkerhed.....	25
Kap. 3. Bistand til politikredsene	28
Særlig politiindsats	28
Observationsbistand.....	28
Teknisk bistand.....	28
Bistand fra Forhandlergruppen	29
Bistand fra Vidnebeskyttelsessektionen	29
Agentbistand	29

Kap. 4. Trusler mod danske interesser i udlandet	30
Rapid Deployment Team	30
Ambassadesikkerhed mv.....	31
International sikringsgruppe	31
Kap. 5. Internationalt samarbejde	34
Bilateralt samarbejde.....	34
Multilateralt samarbejde	34
Udveksling af oplysninger med udenlandske samarbejdspartnere.....	35
Kap. 6. Center for Terroranalyse (CTA)	38
Trusselsvurderinger mv.....	38
CTA's øvrige analysearbejde.....	38
Kap. 7. PET's operative indsats.....	40
Kap. 8. Kontraterrorisme	44
Truslen mod danmark	44
Osama bin Laden dræbt.....	45
Potentielle mål for angreb	45
Fremgangsmåder	46
Nye tendenser	46
Danske terrorsager.....	47
Headley-sagen.....	47
Overfaldsforsøg på bladtegneren Kurt Vestergaard.....	48
Bombsprængning på Hotel Jørgensen i København.....	50
Norsk terrorsag.....	50
Terroranholdelser i København	50
Danskbaseret støtte til ulovlige aktiviteter i udlandet	51
Internettet	52
Terrorfinansiering.....	52
Kap. 9. Kontrækstremisme.....	54
Venstrekstremisme	54
COP15	55
Højreekstremisme.....	56
Konfrontationer mellem højre- og venstreekstremistiske miljøer	56
Anholdelser i sag om voldelig politisk ekstremisme	57
Anholdelse af 43-årig mand med tilknytning til det højreekstremistiske miljø	57
Anholdelser i sag om politisk motiverede ildspåsættelser.....	57
Forbrydelser med ekstremistisk baggrund	57
Trusler mod offentlige personer.....	58
Kap. 10. Kontraspionage og –proliferation	60
Typer af spionage.....	61
PET's indsats og muligheder.....	61
Industrispionage.....	61
Kontra-proliferation	63
Risikoen for angreb med masseødelæggelsesvåben	63

Indhold

Kap. 11. Organiseret kriminalitet	64
Bandekonflikten	64
Våbenrøveriet mod antvorskov kaserne.....	64
International hash- og våbenliga.....	66
Kap. 12. Særlige operationer	68
Kilder og meddelere	68
Politiagenter	68
Amerikansk kokainsag.....	69
City Gun-sagen	69
Amerikansk våben- og kokain-sag.....	70
Vidnebeskyttelse	70
Kap. 13. Sikkerhed.....	72
IOC-kongressen	72
COP 15.....	74
Teknisk center.....	74
Observationsstyrken.....	74
Aktionsstyrken (AKS).....	75
Livvagtsstyrken.....	77
Gamma 10.....	78
Koordinatorkontoret.....	78
Sikkerheden ved udenlandske ambassader i Danmark.....	78
Forhandlergruppen.....	78
Sikringsgruppen.....	79
Kap. 14. Forebyggende sikkerhed.....	80
Forebyggelsescentret.....	80
Den tidlige forebyggende indsats.....	80
Strategisk fokus på forebyggelse.....	80
Bredt og løsningsorienteret samarbejde	81
SSP	81
PET's Dialogforum.....	81
Kriminalforsorgen.....	82
Tillid gennem opsøgende kontakt.....	82
Exit-samtaler.....	82
Dele viden og erfaringer med andre	83
Rådgivningscentret.....	83
Sikkerhedsrådgivning.....	83
Hvem modtager rådgivning fra PET?.....	83
Hvordan rådgiver PET?.....	83
Fysisk sikring.....	84
Personsikkerhed	84
Informationssikkerhed	84

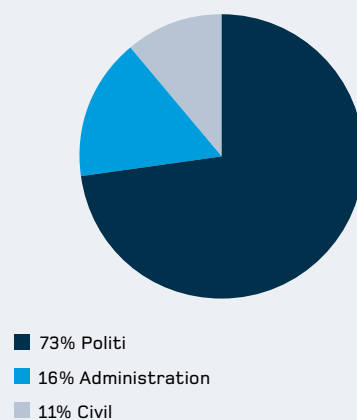
Bilag.....	86
A. Straffelovens kap. 12 og 13.....	86
B. Lov nr. 378 af 6. juli 1988 om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester.....	94
C. Bestemmelser om Politiets Efterretningstjeneste af 7. december 2009.....	95
D. Retningslinjer for Politiets Efterretningstjenestes behandling af personoplysninger mv.....	102
E. Wamberg-udvalgets Kommissorium af 7. december 2009.....	107
F. Regeringsserklæringen af 30. september 1968.....	108

1. Administrative forhold

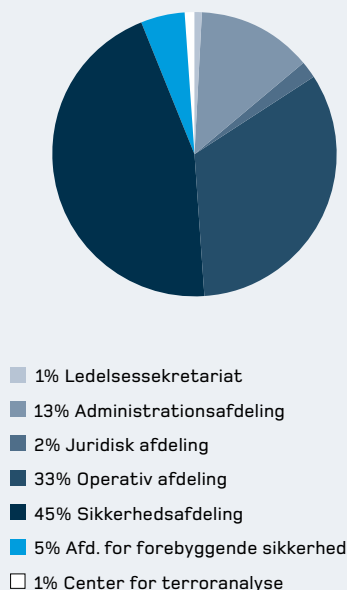
Indsatsen mod terrorisme og andre trusler mod Danmark og danske interesser i udlandet forudsætter, at PET løbende justerer og tilpasser sin organisation, så den er rustet til at varetage de opgaver, det aktuelle trusselsbillede kræver.

Dette er en dynamisk proces, hvor PET på den ene side skal sikre, at de ressourcer, som efterretnings-tjenesten har til rådighed, anvendes effektivt, og på den anden side hele tiden skal være opmærksom på behovet for at udvide og styrke efterretnings-tjenestens kapaciteter og kompetencer.

Personale fordelt på ansættelses-kategori 2010

Medarbejdernes fordeling mellem PET's afdelinger pr. 1. sep. 2010

PET I TAL

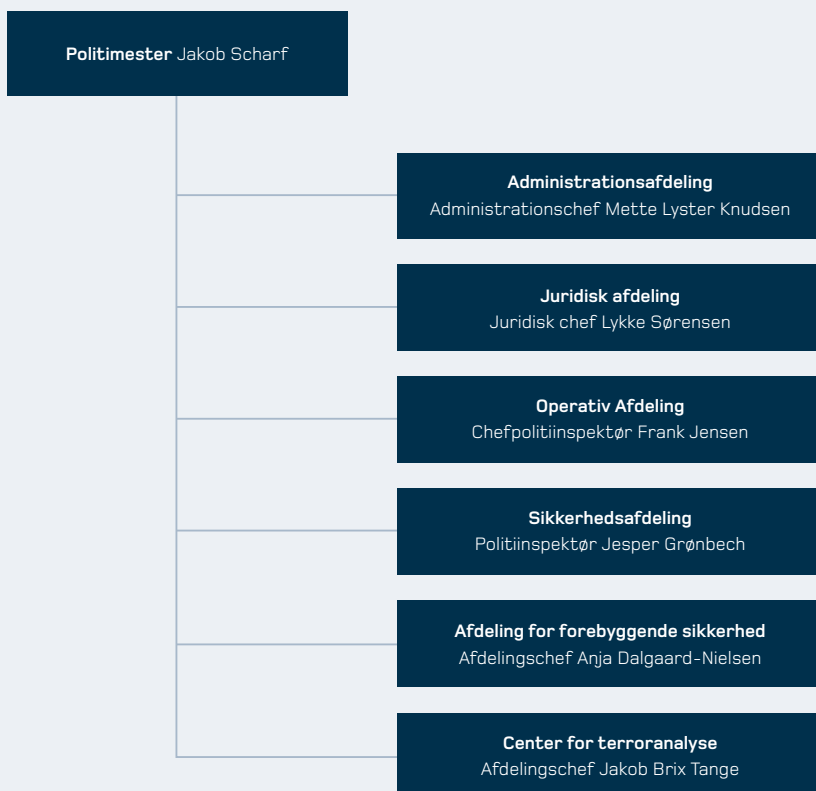
PET havde pr. 1. september 2010 i alt cirka 780 medarbejdere. Cirka 73 % af medarbejderne er politi-ansatte, 16 % er administrative medarbejdere og 11 % er civilt ansatte.

Størstedelen af medarbejderne er således tilknyttet PET's Operative afdeling og Sikkerhedsafdeling.

PET'S ØKONOMI

PET tildeles ikke særskilte drifts-bevillinger på de årlige finanslove, men udgifterne til PET afholdes inden for politiets samlede bevilling.

PET har med virkning fra den 1. januar 2011 fået et mere selvstændigt budgetansvar i lighed med

politikredsene. PET har således for første gang fået fastsat en foreløbig bevilling for 2011. Der vil i den forbindelse skulle tilvejebringes ordninger, der sikrer, at PET vil kunne varetage disse nye opgaver, og at økonomi og personaleadministrationen i forhold til PET gennemføres på en måde, der sikrer den nødvendige fortrolighed.

Da det er første gang, at PET's udgifter er blevet udskilt fra politiets samlede bevilling, er budgettet i sagens natur behæftet med stor

usikkerhed, da budgettet delvis er baseret på det faktiske registrerede forbrug i 2010, og da en række udgiftsposter i 2011 ikke tidligere har været særskilt budgetteret, f.eks. udgifter til PET's køretøjer.

Det skønnes imidlertid, at de årlige personaleomkostninger i forhold til PET er cirka 400 millioner kroner, mens de øvrige samlede driftsomkostninger for PET's vedkommende er cirka 400 millioner kroner.

PET har løbende fået en række særbevillinger for at styrke indsatsen mod bl.a. terrorisme. I forbindelse med finanslovsforhandlingerne på retsområdet fik PET i november 2009 bevilget 20 millioner kroner til teknikinvesteringer med det formål at opgradere og modernisere PET's udstyr til teknisk overvågning og it-efterforskning, især inden for observation, rumaflytning og krypteret aflytningsudstyr. Bevillingen afspejler, at de grupperinger, netværk og personer, der udgør en trussel mod den nationale sikkerhed i Danmark, bliver mere og mere sikkerhedsbevidste og sofistikerede i deres metoder, og at dette nødvendiggør en løbende udbygning af PET's tekniske kapaciteter og kompetencer.

Desuden har PET i perioden fået bevilget cirka 30 millioner kroner til yderligere personbeskyttelse, herunder permanent livvagtsbeskyttelse til bladtegneren Kurt Vestergaard samt etablering af døgnvagt på hans bopæl. Endvidere har PET i perioden modtaget en bevilling på 5,5 millioner kroner til øget ambassadesikkerhed.

OMORGANISERING AF PET'S LOKALE OG REGIONALE ARBEJDE

Rigspolitiet iværksatte i 2009 en omfattende forandringsproces for at tilpasse Rigspolitiets organisation og opgavevaretagelse til intentionerne bag politireformen. Endvidere har det været nødvendigt sideløbende med organisationsæ-

dringerne at gennemføre en række besparelser og effektiviseringer.

I lyset af omlægningerne i Rigs- politiet foretog PET's ledelse i november 2009 ligeledes en vurdering af, hvorvidt der er opgaver, som PET fremover – i lyset af det aktuelle trusselsbillede og de ressourcemæssige forhold – skal løse på en anden måde.

På den baggrund omlagde PET i begyndelsen af 2010 sit lokale og regionale arbejde for at udnytte PET's ressourcer mere effektivt i forhold til det trusselsbillede, som Danmark står overfor i dag.

Omorganiseringen indebærer, at de medarbejdere, der ellers var tilknyttet PET's fem kontorer i de jyske politikredse, nu gør tjeneste ved PET's regionskontor i Århus. Samtidig er de medarbejdere, der var tilknyttet PET's regionskontor i Odense samt de fem PET-kontorer i politikredse på Sjælland og Fyn, nu tilknyttet PET's hovedkvarter i Søborg.

For at fastholde og yderligere udvikle PET's lokale arbejde og samarbejde med politikredse er der oprettet særlige enheder med ansvaret for dette såvel ved PET's regionskontor i Århus som i PET's Operative afdeling i Søborg.

PET'S OVERORDNEDE STRATEGIPLAN

PET arbejder løbende med at tilpasse sin organisation til de opgaver og krav, der stilles til efterretningstjenesten.

PET har på den baggrund formuleret en ny overordnet strategiplan, der hviler på en vision om, at PET skal være en professionel, effektiv og troværdig sikkerheds- og efterretningstjeneste, der er på forkant med udviklingen, og som er respekteret af samarbejdspartnere, nyder tillid i offentligheden og medvirker til at skabe tryghed i det danske samfund.

Som led i visionen er der fastlagt følgende strategiske fokusområder og målsætninger:

- **Identificere trusler:** PET skal proaktivt, effektivt og hurtigt indsamle, bearbejde og analysere alle relevante oplysninger fra alle relevante kilder med henblik på at identificere trusler mod den nationale sikkerhed.
- **Forebygge trusler:** PET skal i samarbejde med alle relevante myndigheder, virksomheder og organisationer sikre, at der iværksættes passende, sammenhængende og koordinerede foranstaltninger af præventiv eller sikkerhedsmæssig karakter, der er egnet til effektivt at forebygge eller begrænse skadevirkningerne i forhold til de trusler, der har betydning for den nationale sikkerhed.
- **Modvirke trusler:** PET skal i samarbejde med relevante myndigheder sikre, at identificerede trusler mod den nationale sikkerhed imødegås med de midler og på den måde, der må anses for de mest hensigtsmæssige for effektivt at afværge truslen, og at fysiske eller juridiske personer, der i den forbindelse gør sig skyldige i strafbare forhold, i videst muligt omfang retsforfølges under nødvendig hensyntagen til særlige fortrolighedshensyn.
- **Medarbejdere:** PET skal være en attraktiv arbejdsplads, der har den rigtige medarbejdersammensætning og løbende kan tiltrække, fastholde og udvikle pålidelige, kompetente og engagerede medarbejdere, som trives i en organisation præget af videndeling, tværgående samarbejde og velfungerende kommunikation.
- **Ressourcer:** PET skal have de nødvendige ressourcer til rådighed med henblik på at kunne løse sine opgaver med den fornødne hurtighed og professionalisme, og PET skal løbende sikre en målrettet, prioriteret, sammenhængende og effektiv anvendelse af disse ressourcer.
- **Tillid:** PET skal sikre størst mulig åbenhed om sin virksomhed, uden at tilsidesætte særlige fortrolighedshensyn, og at alle dele af PET's virksomhed gennemføres på et lovligt og forsvarligt grundlag

under iagttagelse af den fornødne sikkerhed samt er underlagt passende kontrolforanstaltninger.

PET'S IT-STRATEGI

PET har i en årrække arbejdet på at modernisere efterretningstjenestens IT-plattform, så den understøtter de udfordringer, som PET står overfor i dag, ikke mindst som følge af et stadig mere komplekst og dynamisk trusselsbillede.

I juni måned 2010 godkendte Folketingets Finansudvalg en bevilling på 70 millioner kroner til implementeringen af første etape af PET's nye IT-plattform, der bl.a. betyder etableringen af én fælles database med fælles søgefunktion. Den nye platform vil understøtte PET's overordnede mission om at identificere, forbygge og modvirke trusler, bl.a. fordi det i langt højere grad end tidligere bliver muligt at skabe og vedligeholde et operativt og tidstro situationsbillede. Plattformen vil sam-

tidig understøtte mulighederne for at optimere arbejdsgange og ressourceanvendelse, hvorved fokus kan fastholdes på PET's kerneopgaver.

Anden og tredje etape af den nye IT-plattform, bl.a. et nyt dokumenthåndteringsystem, IT-understøttelse af arbejdsgange samt yderligere integration i forhold til andre systemer, vil blive tilrettelagt efter den nye fællesstatslige IT-projektmodel og knyttet op til Statens IT-projekttråd. Under forudsætning af, at der tilvejebringes den fornødne finansiering, vil anden etape kunne igangsættes medio 2011.

Den nye IT-plattform spiller en central rolle i gennemførelsen af PET's overordnede IT-strategi, hvor målet er, at IT-systemerne på en professionel, effektiv og troværdig måde skal understøtte PET's vision, strategi og arbejdsopgaver. Medarbejdere og samarbejdspartnere skal møde en moderne efterretningstjeneste, hvor IT aktivt fremmer

PET's mission som national sikkerhedsmyndighed. Finansieringen af IT-strategien er ligeledes afgørende for at opnå de fastsatte mål.

PET's overordnede IT-strategi kan opsummeres i følgende otte mål:

- **Fælles IT:** Med en samlet IT-plattform i PET vil alle data være tilgængelige i fælles systemer, hvilket vil optimere efterforskningsstøtten og medarbejdernes ressourceanvendelse. IT-plattformen skal adressere alle centrale arbejdsgange i PET.
- **Nem adgang til væsentlige datakilder, både interne og eksterne:** Med udgangspunkt i én fælles IT-plattform skal det sikres, at alle medarbejdere i PET har adgang til alle relevante data og al relevant funktionalitet rettidigt.
- **Effektiv og sikker digital kommunikation og samarbejde:** Omgivelser og samarbejdspartnere digitaliseres i stigende grad, og PET skal imødekomme denne digitalisering ved at etablere, fastholde og udvikle effektive og sikre digitale samarbejdsprocesser såvel internt som eksternt.
- **Mobilitet af medarbejdere og operative enheder:** PET skal sikre, at der – uafhængigt af sted og arbejdsmæssig situation – er adgang til de fornødne IT-resourcer.

- **Optimale IT-værktøjer til alle enheder:** Operative og ikke-operative medarbejdere sikres tids-svarende værktøjer og ressourcer til understøttelse af alle PET's arbejdsområder.
- **Automatisering og forenkling:** Administrative arbejdsprocesser automatiseres, så medarbejderne i højere grad kan fokusere på PET's kerneopgaver og sikre, at PET har kapacitet til at løse fremtidige opgaver.
- **Styring og overblik:** IT-understøttelse af planlægning, ressourceoptimering og budgetopfølgning.
- **Robust og fleksibelt IT-miljø og professionelle IT-kompetencer:** Der opbygges en professionel IT-organisation og IT-kompetencerne inden for IT-Teknik, IT-drift og IT-udvikling styrkes.

PET'S PERSONALE- OG KOMPETENCESTRATEGI

I PET er medarbejderne den vigtigste ressource. At arbejde med et komplekst og dynamisk truselsbillede og med anvendelsen af moderne efterforskningsmetoder og teknik stiller store krav til medarbejdernes personlige og faglige udvikling. Udviklingen af medarbejdernes kompetencer er derfor en højt prioriteret opgave i PET, og efterretningstjenesten har på den baggrund udviklet personale- og kompetencestrate-

gier, der skal fremme effektivitet, kvalitet, dynamik, engagement og ansvarlighed i efterretningstjenestens ydelser. Strategierne skal endvidere være med til at styrke vilkårene for trivsel, samarbejde og dialog samt sikre, at organisationen kan tiltrække, fastholde og udvikle højt kvalificerede medarbejdere.

PET's kompetencestrategi tager afsæt i efterretningstjenestens mission og vision og skal bl.a.:

- Synliggøre PET's strategiske retning for medarbejderne samt gøre denne retning relevant i medarbejdernes daglige opgavevaretagelse
- Skabe grundlag for prioriteringen af kompetenceudviklende aktiviteter
- Sikre fremsynethed hos PET
- Præcisere nogle overordnede principper for kompetenceudvikling i PET
- Understøtte PET's målsætning om at være en attraktiv arbejdsplads, der ønsker at kunne fastholde og rekruttere kompetente medarbejdere, bl.a. ved at give muligheder for personlig og faglig udvikling
- Give PET's medarbejdere mulighed for at udvikle sig selv, deres arbejde og derigennem arbejdspladsen.

Den løbende og målrettede udvikling af medarbejdernes arbejdsvilkår og kompetencer skal sætte PET i stand til effektivt at løse de opgaver, som efterretningstjenesten står overfor, og på en måde, der sikrer sammen-

hæng med efterretningstjenestens overordnede strategier og målsætninger.

Som led i PET's strategiarbejde har PET bl.a. gennemført et kulturprojekt for at imødekomme medarbejdernes ønske om at arbejde mere målrettet med sikkerhedskulturen, trivslen og sammenhængskraften i PET. I forbindelse med kulturprojektet havde alle medarbejdere lejlighed til at forholde sig til forskellige aspekter af kulturen i PET. Efterfølgende er der bl.a. blevet iværksat en række konkrete initiativer, der skal forbedre sammenhængskraften i PET, ligesom der er blevet udarbejdet en virksomhedsidentitet, som søger at indramme den mangfoldighed, de værdier og den kultur, der binder PET sammen som arbejdsplads.

REGERINGENS HANDLINGSPLAN FOR BEKÆMPELSE AF TERRORISME

Som led i regeringens handlingsplan for bekæmpelse af terrorisme gennemførte udenlandske sagkyndige i 2006 en større analyse af PET's virksomhed. I rapporten, der kan læses på PET's hjemmeside, var konklusionen, at PET's ydeevne, effektivitet og anseelse var øget betragteligt siden terrorangrebene i USA den 11. september 2001, og at efterretningstjenesten måtte betragtes som blandt de absolut bedste efterretningstjenester i Europa. Det blev imidlertid påpeget

i rapporten, at PET også fremover står over for væsentlige udfordringer. På den baggrund opstillede rapporten 12 anbefalinger, bl.a. om strategiudvikling, styring af projekt- og forandringsprocesser, samarbejdet med det øvrige politi, rekrutterings- og kompetencestrategier samt udviklingen af PET's IT-plattform.

PET har siden arbejdet målrettet på at gennemføre rapportens anbefalinger. En nærmere redegørelse for gennemførelsen af anbefalingerne findes i Beretning nr. 2 afgivet af udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne den 26. november 2010 (Kontroludvalget), som kan læses på www.ft.dk.

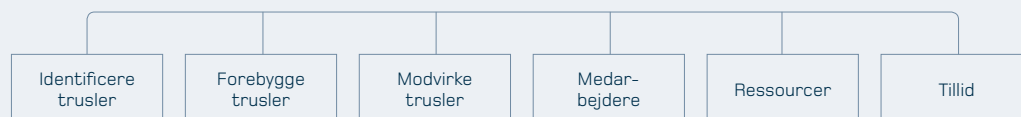
MISSION:

Politiets Efterretningstjeneste har som national sikkerhedsmyndighed til opgave at identificere, forebygge, efterforske og modvirke trusler mod friheden, demokratiet og sikkerheden i det danske samfund. Det gælder såvel trusler i Danmark som trusler, der er rettet mod Danmark eller mod danskere og danske interesser i udlandet.

VISION:

PET skal være en professionel, effektiv og troværdig efterretnings- og sikkerhedstjeneste, der er på forkant med udviklingen, og som er respekteret af samarbejdspartnere, nyder tillid i offentligheden og medvirker til at skabe trykthed i det danske samfund.

STRATEGISKE HOVEDOMRÅDER

2. Juridiske forhold

JURIDISK AFDELING

Juridisk afdeling har ansvaret for legalitetssikringen og legalitetskontrollen i forhold til alle dele af efterretningstjenestens virksomhed.

Legalitetssikring og -kontrol omfatter i særlig grad efterretningstjenestens anvendelse af straffeprocessuelle tvangsindgreb, efterretningstjenestens nationale og internationale samarbejde samt efterretningstjenestens registrering, behandling og udveksling af personoplysninger. Den løbende legalitetssikring og -kontrol i forhold til PET's afdelinger sikres bl.a. ved, at medarbejderne i juridisk afdeling efter behov knyttes til disse afdelinger og inddrages i de konkrete operationer. Juridisk afdeling har ansvaret for, at sagerne efterforskes og behandles på en måde, som sikrer, at de nødvendige beviser til en eventuel efterfølgende straffesag tilvejebringes.

LOVGIVNING MV.

PET's arbejde og metoder er reguleret af de samme regler i retsplejeloven, som gælder for det øvrige politi. Retsplejeloven indeholder dog på enkelte områder nogle særlige regler for efterforskning af de forbrydelser, der er omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13, og som PET beskæftiger sig med. Flere af disse regler er beskrevet nedenfor.

Der gælder således ingen særskilt lovgivning for PET, men justitsmi-

nisteren har den 7. december 2009 udstedt en ny instruks for PET (optrykt som bilag C), der nærmere uddyber efterretningstjenestens opgaver, ansvar og metoder.

ANTI-TERROR LOVGIVNING

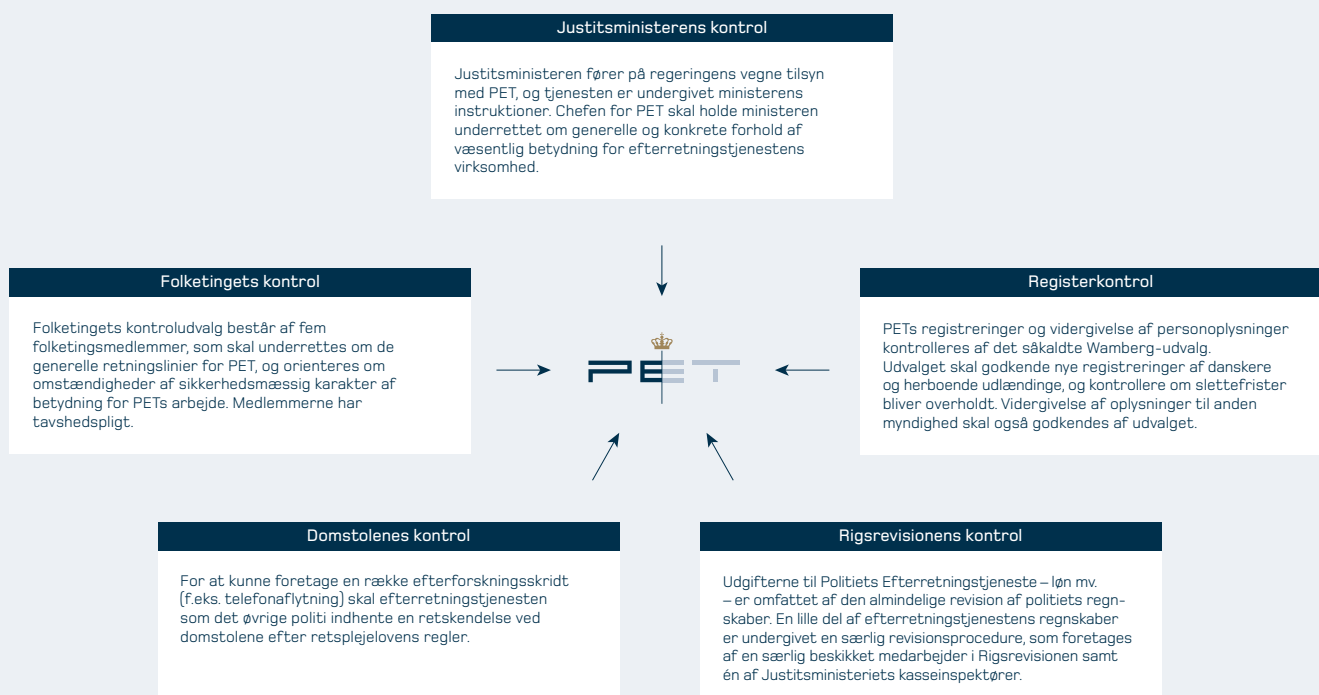
Efter terrorangrebene i USA den 11. september 2001 blev der foretaget en nærmere vurdering af, om dansk lovgivning sikrede en tilstrækkelig effektiv indsats mod terrorisme, og på den baggrund blev der i 2002 gennemført en række ændringer af straffeloven og retsplejeloven mv. (antiterrorpakke I).

Efter terrorangrebene i London i juli 2005 nedsatte regeringen en tværministeriel arbejdsgruppe, der fik til opgave at foretage en samlet gennemgang og vurdering af det danske samfunds indsats og beredskab over for terrorhandlinger.

Arbejdsgruppen offentliggjorde sin rapport den 3. november 2005, hvor arbejdsgruppen bl.a. foreslog øget udveksling af oplysninger mellem PET og Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), videre adgang til at indhente personoplysninger hos andre myndigheder, adgang til flypassagerlister, øgede efterforskningsmuligheder på teleområdet samt øget mulighed for TV-overvågning af centrale pladser og trafikknudepunkter mv.

På baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger udarbejdede regeringen

Kontrollen med Politiets Efterretningstjeneste

en handlingsplan for terrorbekæmpelse, som indeholdt en række initiativer i forhold til efterretningstjenesternes organisation, samarbejde og ressourcer, efterforskning af terror, udlændinges ophold i Danmark, det civile beredskab, dialog med de muslimske samfund og forskning.

Efterfølgende blev der i 2006 bl.a. gennemført en række ændringer af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (antiterrorpakke II).

Lovændringerne som følge af antiterrorpakke I og II indeholder

tilsammen en række tiltag, der forbedrer PET's muligheder for at forebygge, efterforske og bekæmpe terrorhandlinger.

I forbindelse med Folketingets behandling af antiterrorpakke II tilkendegav Justitsministeriet, at ministeriet ville give Folketingets Retsudvalg en orientering om erfaringerne med de nye regler tre år efter, at de var trådt i kraft. Redegørelsen blev offentliggjort i september 2010, og Justitsministeriet har til brug for redegørelsen indhentet udtalelser fra bl.a. Rigsadvokaten, Rigspolitiet og PET.

Redegørelsen kan læses i sin helhed på www.ft.dk.

PET's indhentning og videregivelse af oplysninger

PET kan videregive oplysninger til Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), uden at der i hvert enkelt tilfælde skal foretages en nærmere konkret vurdering og interesseafvejning i forhold til den relevante oplysning. PET kan således videregive oplysninger til FE, i det omfang videregivelsen kan have betydning for varetagelsen af de respektive efterretningstjenesters opgaver.

FOTO: PET

Der er endvidere etableret et særligt lovgrundlag for PET's indhentning af oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder, således at disse myndigheder ikke i hvert enkelt tilfælde skal foretage en nærmere konkret vurdering og interesseafvejning i forhold til den relevante oplysning. PET kan herefter indhente oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder, i det omfang oplysningerne kan have betydning for varetagelse af efterretningstjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Reglerne har smidiggjort PET's mulighed for at kunne indhente oplysninger hos andre forvaltningsmyndigheder, og PET har bl.a. brugt reglerne til at indhente oplysninger

hos skattemyndigheder, uddannelsesinstitutioner og sociale myndigheder. I langt de fleste tilfælde er der indhentet oplysninger vedrørende personer, som indgår eller har indgået i efterretningstjenestens større efterforskninger, herunder Glasvej-sagen (se s. 49). Endvidere er der indhentet oplysninger fra bl.a. Økonomi- og Erhvervsministeriet som led i PET's indsats vedrørende terrorfinansiering og non-proliferation.

Retskendelse på person i forbindelse med telefonaflytning

Ved antiterrorpakke II i 2006 blev der skabt mulighed for, at en retskendelse om indgreb i meddelelsehemmeligheden kan være rettet mod personen og ikke kun telefonnummeret. Ændringen skyldes især, at det i dag ikke er usædvanligt, at mistænkte anvender forskellige kommunikationsmidler og har mange forskellige telefonnumre, som udskiftes jævnligt.

Ændringen var indtil juni 2009 kun gældende for kendelser i forbindelse med efterforskning af en overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13, men er nu udvidet til også at omfatte anden alvorlig kriminalitet, som indebærer fare for menneskers liv og helbred, og som i praksis ofte har eller kan have relation til mere systematisk og organiseret kriminalitet, herunder bandekriminalitet. De almindelige regler for, hvornår indgrebet kan foretages, er uændret, og PET kan

således ikke foretage telefonaflytning og få teleoplysninger i videre omfang end før lovændringen i 2006. Domstolene har endvidere efterfølgende adgang til at føre kontrol med de telefonnumre, som indgrebet har været rettet mod, og som ikke har været anført i kendelsen.

I praksis har PET haft positive erfaringer med at anvende kendelse på person, og bestemmelsen har bl.a. været anvendt i efterforskningen af terrorsagerne fra Vollsmose og Glasvej (se s. 47 og 49).

Teleobservation

Anvendelsen af såkaldt teleobservation er udtrykkeligt reguleret i retsplejeloven, som angiver, hvilke betingelser, herunder krav om retskendelse, der skal være opfyldt, for at kunne indhente oplysninger fra udbydere af telenet og tele-tjenester. Det drejer sig bl.a. om oplysninger om, hvilke mobiltelefonmaster en mistænks mobiltelefon løbende er i kontakt med, herunder oplysninger om den anvendte mobilcelle, og efter omstændighederne oplysning om afstand mellem mobiltelefonen og masten.

Teleobservation kan bl.a. medvirke til at målrette og afkorte efterforskningen i forhold til konkrete personer, fordi det ved brug af teleobservation kan fastlægges, om en person har været til stede på et bestemt sted på et bestemt tidspunkt. Desuden er teleobservation egnet til i visse tilfælde at erstatte

Den løbende legalitetssikring og -kontrol i forhold til PET's afdelinger sikres bl.a. ved, at medarbejderne i juridisk afdeling efter behov knyttes til disse afdelinger og inddrages i de konkrete operationer

observation ved iagttagelse af den mistænkte. PET har primært anvendt teleobservation med henblik på at understøtte efterforskningen på terrorområdet, hvor det har været et særdeles nyttigt og udbytterigt redskab.

Forstyrrelse af radio- eller telekommunikation

Med det formål at forebygge konkret forestående terrorhandlinger eller anden alvorlig kriminalitet blev der med antiterrorpakke II i 2006 indsat en bestemmelse i retsplejeloven om forstyrrelse eller

afbrydelse af radio- eller telekommunikation i helt særlige tilfælde. Efter bestemmelsen kan politiet på grundlag af en kendelse forstyrre eller afbryde radio- eller telekommunikation, hvis der er afgørende grunde til det for at forebygge, at der vil blive begået en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13. Det er endvidere en betingelse, at lovovertrædelsen kan medføre fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier.

Afbrydelse af radio- og telekommunikation kan f.eks. anvendes i tilfælde, hvor PET har konkrete oplysninger om, at der vil blive begået en terrorhandling et bestemt sted under anvendelse af sprængstoffer, der planlægges udløst via mobiltelefoner eller andet radioudstyr. Ved at forstyrre eller afbryde telekommunikationen i det pågældende område kan efterretningstjenesten forebygge en sådan terrorhandling. PET har anvendt bestemmelsen i ét tilfælde.

TV-overvågning

I tv-overvågningsloven blev der i 2006 indsat en bestemmelse, hvorefter politiet kan henstille, at offentlige myndigheder eller private foretager tv-overvågning i overensstemmelse med gældende lovgivning. Henstilling om at iværksætte tv-overvågning forudsættes navnlig anvendt, hvor tv-overvågning vurderes at kunne have betydning for at forebygge eller efterforske eventuelle terrorangreb. Der er endvidere indsat en bestemmelse i tv-overvågningsloven, der giver politiet mulighed for at stille krav til offentlige myndigheder eller private om kvaliteten af optagelser af billeder på videobånd, film eller lignende, samt hvordan sådanne optagelser skal opbevares.

PET's adgang til passageroplysninger

For at sikre PET en hurtigere og mere effektiv adgang til standardmæssige oplysninger om flypassagerer (passageroplysninger) er der

FOTO: PET

Derfor har trafikdata i flere tilfælde været af afgørende betydning for, at PET kunne afdække relationerne indenfor en terrorgruppe eller et terrornetværk

i luftfartsloven indsat en bestemmelse, der giver efterretningstjenesten adgang til sådanne oplysninger fra luftfartsselskaberne. Bestemmelsen betyder, at luftfartsselskaberne skal registrere og opbevare visse passageroplysninger i 1 år, og at PET har adgang til at få udleveret disse oplysninger uden retskendelse i sager om overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13. Der er endvidere fastsat regler om PET's online adgang til luftfartsselskabernes bookingsystemer. Reglerne er imidlertid endnu ikke trådt i kraft.

Det betyder, at passageroplysninger for tiden tilvejebringes med bistand fra andre danske myndigheder eller ved anvendelse af retsplejelovens regler om edition. Indførelse af regler om passageroplysninger afventer for tiden drøftelser i EU.

For PET spiller passageroplysninger, herunder oplysninger om målpersoners rejserute og rejsemønstre, en meget væsentlig rolle i forbindelse med efterforskning af terrorisme. Det kan således være helt afgørende at fastlægge, hvornår en person er ind- og udrejst af Danmark.

Logning

Den såkaldte logningsbestemmelse i retsplejeloven blev indført ved lov nr. 378 af 6. juni 2002. Ved bestemmelsen blev der bl.a. indført en pligt for teleselskaber og internetudbydere til "logning" af trafikdata, der er relevante for politiets indgreb i meddelelseshemmeligheden mv.,

ligesom der blev givet mulighed for at fastsætte nærmere administrative regler om udbydernes bistand til politiet i forbindelse med disse indgreb. Logningsforpligtelsen omfatter alene trafikdata, hvorimod indholdet af samtaler, e-mailkorrespondance mv. ikke er omfattet.

På baggrund af denne hjemmel udstedte Justitsministeriet den 28. september 2006 den såkaldte logningsbekendtgørelse, der trådte i kraft den 15. september 2007. Logningsbekendtgørelsen indeholder nærmere regler for, hvilke typer af oplysninger det pålægges henholdsvis teleselskaber og internetudbydere at registrere og opbevare i 1 år, og hvordan registreringen skal foregå.

Oplysningerne skal registreres og opbevares, således at de kan anvendes som led i politiets efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold. De almindelige regler for, hvilke betingelser der skal være opfyldt for at politiet kan få udleveret de pågældende oplysninger, er ikke ændret. PET skal derfor fortsat indhente rettens kendelse for at få udleveret oplysningerne eller få udleveret oplysningerne umiddelbart, hvis øjemedet ellers ville forspildes, og derefter forelægge sagen for retten med anmodning om, at indgrebet godkendes.

Teleoplysninger og trafikdata kan bidrage til at fastlægge, om – og i givet fald i hvilket omfang – en

mistænkt person har forbindelser til andre mistænkte personer eller til personer, der ikke tidligere har været genstand for efterretningstjenestens opmærksomhed. Derfor har trafikdata i flere tilfælde været af afgørende betydning for, at PET kunne afdække relationerne indenfor en terrorgruppe eller et terrornetværk. I den forbindelse er det ikke alene af stor betydning at kunne tilvejebringe trafikdata af nyere dato, men tillige at kunne tilvejebringe ældre trafikdata for at konstatere, om der har været tale om en længerevarende forbindelse.

KONTROL

PET er undergivet flere former for ekstern kontrol. Hertil kommer, at efterretningstjenesten ved fastsættelse af interne retningslinjer og gennemførelse af løbende intern kontrol søger at sikre, at arbejdsmetoder og sagsbehandling er i fuld overensstemmelse med relevante regler. PET har således bl.a. fastsat interne retningslinjer for behandling af personoplysninger, samarbejdet med kilder og PET's internationale samarbejde.

Justitsministerens kontrol

Justitsministeren fører på regeringens vegne tilsyn med PET, og efterretningstjenesten er undergivet ministerens instruktioner. Det fremgår af justitsministerens instruks fra 7. december 2009, at chefen for PET er forpligtet til at holde ministeren underrettet om både gene-

relle og konkrete forhold, som er af væsentlig betydning for efterretningstjenestens virksomhed.

Folketingets kontrol

Folketinget har ved lov nr. 378 af 6. juli 1988 etableret et særligt udvalg med det formål "at have indseende med forsvarets og politiets efterretningstjenester" (bilag B). Udvalget består af fem folketingsmedlemmer, som er udpeget af de fem største partier i Folketinget. Udvalget skal efter loven underrettes om de generelle retningslinjer, der gælder for PET's virksomhed, samt orienteres om væsentlige omstændigheder af sikkerhedsmæssig karakter. Medlemmerne har tavshedspligt om, hvad de erfarer i udvalget.

Domstolskontrol

For at kunne foretage en række efterforskningskridt, eksempelvis telefonaflytning, skal PET, nøjagtig som det øvrige politi, indhente en retskendelse ved domstolene efter retsplejelovens regler herom.

Behandling af personoplysninger

Det såkaldte Wamberg-udvalg fører kontrol med PET's behandling af personoplysninger. Der blev i december 2009 udstedt et nyt kommissorium for Wamberg-udvalget (bilag E), ligesom Justitsministeriet samtidig fastsatte nye retningslinjer for PET's behandling af personoplysninger. For første gang blev disse retningslinjer offentliggjort (bilag D).

Formålet med de nye retningslinjer for PET's behandling af personoplysninger er at sikre en mere effektiv og tidssvarende behandling af personoplysninger i PET i forbindelse med implementeringen af PET's nye IT-plattform. Samtidig indebærer retningslinjerne på en række punkter en udvidelse af Wamberg-udvalgets kontrol og en skærpelse af kravene til PET's interne kontrol.

Retningslinjerne fastlægger de overordnede regler for, hvilke oplysninger PET kan behandle, og hvor længe PET må opbevare oplysningerne. Det er et grundlæggende princip for behandlingen af personoplysninger, at PET kun må opbevare personoplysninger, så længe behandlingen er nødvendig for varetagelsen af PET's opgaver.

Efter de nye retningslinjer skal Wamberg-udvalget bl.a. godkende:

- Registreringer af alle danske statsborgere og herboende udlændinge.
- Forlængelser af registreringer af danske statsborgere og herboende udlændinge udover 10 år
- Forlængelser af registreringer af ikke-herboende udlændinge udover 20 år.
- Oprettelsen af støttedatabaser, dvs. databaser der indeholder bl.a. personoplysninger til brug for PET's efterforskninger.
- Videregivelse af oplysninger fra PET's registre og støttedatabaser til andre myndigheder i

forbindelse med sager om sikkerhedsgodkendelse.

Herudover skal udvalget løbende orienteres om PET's anvendelse af retsplejelovens § 116, stk. 2, om PET's indhentning af oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder. Desuden skal udvalget gennemføre en stikprøvekontrol med PET's behandling af personoplysninger. Denne stikprøvekontrol suppleres af PET's interne kontrol.

PET har fastsat interne retningslinjer, der skal sikre, at efterretningstjenestens behandling af personoplysninger er i overensstemmelse med Justitsministeriets regler. Disse interne retningslinjer indeholder også krav til PET's interne kontrol, herunder den løbende kontrol af IT-systemer og medarbejdernes kontorer med henblik på at sikre, at der ikke opbevares oplysninger udenfor PET's registre og støttedatabaser. PET skal løbende orientere Wamberg-udvalget om resultatet af den interne kontrol.

Wamberg-udvalget mødes syv-otte gange om året hos PET og gennemgår de sager, der skal godkendes af udvalget, ligesom udvalget gennemfører stikprøvekontroller. Udvalget skal én gang om året afgive en beretning til justitsministeren og forsvarsministeren om udvalgets virke.

PET yder sekretariatsbistand til Wamberg-udvalget. Det fremgår

dog af kommissoriet for udvalget, at udvalget kan antage sagkyndig bistand, herunder sekretariatsbistand. Wamberg-udvalget har således mulighed for at antage anden sekretariatsbistand, hvis udvalget ønsker en anden ordning end den nuværende. Wamberg-udvalget har i øvrigt antaget en uafhængig IT-revisor, som rådgiver og bistår udvalget ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af udvalgets stikprøvekontrol med PET's behandling af personoplysninger.

Rigsrevisionens kontrol

Udgifterne til PET – herunder løn mv. – er omfattet af den almindelige revision af politiets regnskaber, som foretages af Rigsrevisionen i samarbejde med Rigspolicefens revisionssektion og Justitsministeriets kasseinspektører.

En lille del af PET's regnskaber, f.eks. dem, der vedrører dækning af kilders omkostninger, er dog undergivet en særlig revisionsprocedure, som indebærer en mere fuldstændig revision af udgifterne. Denne revision foretages af en særligt beskikket medarbejder i Rigsrevisionen, der bistås af én af Justitsministeriets kasseinspektører. Den særligt beskikkede medarbejder redegør over for rigsrevisor for den udførte revision. Til statsrevisorerne rapporteres der kun i klassificeret form, hvis særlige forhold undtages vis nødvendiggør dette.

PET har etableret en særlig controllerfunktion, der er en yderligere styrkelse af PET's interne kontrol med anvendelsen af de midler, som efterretningstjenesten råder over.

Interne retningslinjer

Med henblik på at understøtte den løbende legalitetskontrol i PET er der på en række områder udarbejdet interne retningslinjer for sagsbehandling og kontrol. Det gælder f.eks. i forhold til kilder, hvor der er udarbejdet retningslinjer, herunder om kontrol, dokumentation og ledelsesmæssigt ansvar. Retningslinjerne svarer i vidt omfang til reglerne i Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/2005 vedrørende politiets anvendelse af meddelere.

Herudover er der fastsat interne retningslinjer for videregivelsen af oplysninger til danske og udenlandske samarbejdspartnere. Det følger bl.a. af disse retningslinjer, at videregivelsen af personfølsomme oplysninger til udenlandske samarbejdspartnere skal godkendes af efterretningstjenestens juridiske chef eller dennes stedfortræder.

PET-KOMMISSIONENS BERETNING

I 1999 blev der nedsat en undersøgelseskommission (PET-kommissionen), der fik til opgave at undersøge en lang række aspekter vedrørende PET's aktiviteter i perioden 1945-1989. Undersøgelsen skulle også

omfatte forhold i tilknytning til den såkaldte Blekingegade-sag.

PET-kommissionen offentliggjorde i juni 2009 sin beretning om politiets efterretningsvirksomhed på det politiske område fra 1945 – 1989. Kommissionens helt overordnede konklusion er, at PET overholdt gældende regler, og at PET's registreringer overholdt de retningslinjer, der var godkendt af regeringen. Det er endvidere Kommissionens vurdering, at PET ikke fremstod som en stat i staten, der handlede efter egne normer, men derimod fungerede som en del af det danske retssystem.

Der er dog visse kritikpunkter i kommissionens beretning. Kommissionen har bl.a. konstateret et antal tilfælde, hvor PET ikke har overholdt gældende regler i forbindelse med sine registreringer. Eksempelvis er Wamberg-udvalget, der fører kontrol med PET's behandling af personoplysninger, i 20 tilfælde blevet fejlinformeret eller forholdt sager, ligesom PET indtil 1985 opbevarede oplysninger i arbejdskartoteker i strid med reglerne.

De tilfælde, hvor PET-kommissionen udtrykker kritik, er efter PET's vurdering fulgt berettiget. Samtidig er det vigtigt at understrege, at de områder, som PET-Kommissionen kritiserer, i dag er underlagt andre regler end dengang.

Det følger af reglerne for PET's behandling af personoplysninger, at

FOTO: SCANPIX

Købmagergade Postkontor, hvor en ung politibetjent blev dræbt, da Blekingegade-banden flygtede efter postrøveriet

alle sager vedrørende registrering af danske statsborgere og herboende udlændinge uden undtagelse skal forelægges Wamberg-udvalget til godkendelse. Endvidere er Wamberg-udvalgets stikprøvekontrol blevet styrket. Stikprøvekontrollen tilrettelægges således i dag af udvalget i samarbejde med en af udvalget udpeget IT-revisor, og kontrollen foregår gennem IT-baserede løsninger.

Allerede i 1985 blev der fastsat retningslinjer for PET's brug af de såkaldte arbejdskartoteker, der i dag benævnes støttedatabaser. Med de seneste retningslinjer for PET's behandling af personoplysninger er der sket en yderligere styr-

kelse af Wamberg-udvalgets kontrol med støttedatabaserne, idet udvalget skal godkende oprettelsen af en støttedatabase, og slettefristen for oplysninger i en støttedatabase kun udtagelsesvist må overstige 5 år.

BLEKINGEGADE-UNDERSØGELSE

Justitsministeren nedsatte i juni 2010 en kommission, der skal undersøge og redegøre for, om Justitsministeriet, Politiets Efterretningstjeneste eller andre relevante centrale myndigheder modvirkede det almindelige politis og anklagemyndighedens opklaring og strafefølgning af de strafbare forhold, som bl.a. i den offentlige debat er blevet forbundet med den gruppe

af personer, der blev kendt som Blekingegade-banden.

Kommissionen skal bl.a. undersøge og redegøre for, i hvilket omfang PET havde oplysninger, der gav grundlag for konkret mistanke om, at medlemmer af Blekingegade-banden stod bag de omhandlede strafbare forhold.

WENDLER PEDERSEN-UDVALGET

Justitsministeriet nedsatte i 1998 et udvalg vedrørende Politiets og Forsvarets Efterretningstjenester (Wendler-Pedersen-udvalget). Det er udvalgets hovedopgave at komme med forslag til klarere regler for efterretningstjenesternes registre-

Kommissionens helt overordnede konklusion er, at PET overholdt gældende regler, og at PET's registreringer overholdt de retningslinjer, der var godkendt af regeringen

ring og opbevaring af oplysninger om personer og organisationer i Danmark. Desuden skal udvalget overveje spørgsmålet om borgernes adgang til at få oplysning om, hvorvidt vedkommende er registreret i efterretningstjenesternes arkiver samt muligheden for at etablere en oplysningsordning, der giver adgang til historiske oplysninger. Endelig skal udvalget komme med forslag til en mere samlet regulering af PET's virksomhed.

Udvalget har afventet, at PET-Kommissionen skulle afslutte sit arbejde, og det forventes, at udvalget medio 2011 afleverer sin betænkning til justitsministeren.

PET er ikke repræsenteret i udvalget, men PET deltager løbende i udvalgets møder for at svare på spørgsmål om bl.a. efterretningstjenestens behandling af personoplysninger.

AKTINDSIGT OG ARKIVADGANG

Aktindsigt

Politiets Efterretningstjeneste modtager løbende anmodninger om aktindsigt fra personer, der ønsker at se eventuelle oplysninger, som PET har om dem. I forlængelse af PET-Kommissionens beretning har PET også modtaget en række anmodninger om aktindsigt fra borgere, herunder anmodninger, der henviser til omtale af den pågældende person i beretningen.

Alle anmodninger om aktindsigt underkastes en konkret vurdering i Juridisk afdeling, men der gives som udgangspunkt ikke aktindsigt i oplysninger, som PET måtte have om en person. Det skyldes, at PET ikke er omfattet af lov om behandling af personoplysninger og dermed heller ikke af lovens regler om indsigt (egen-acces). Der er som udgangspunkt heller ikke adgang til partsaktindsigt i PET's virksomhed efter forvaltningsloven, da disse regler alene gælder for sager, hvor der er eller vil blive truffet afgørelse af en myndighed, hvilket ikke er tilfældet for hovedparten af PET's sager. Endelig gælder offentlighedsloven ikke for sager inden for strafferetsplejen, hvilket betyder, at størstedelen af PET's virksomhed ikke er omfattet af reglerne om aktindsigt i offentlighedsloven.

Hvis der er tale om ældre oplysninger, vil PET i øvrigt i mange tilfælde ikke længere være i besiddelse af oplysninger. Det skyldes, at der af hensyn til beskyttelsen af den enkelte borger gælder helt særlige regler om, at PET, når der ikke længere er grundlag for at fastholde registrering af en borger, skal slette registreringen og makulere de fysiske akter i den pågældendes sag.

I helt særlige tilfælde giver PET dog personer adgang til at se oplysninger om dem selv. Det er således efterretningstjenestens praksis, at personer, der er omtalt ved navn i PET-Kommissionens beretning, i

almindelighed kan få lejlighed til at gennemse de oplysninger i PET's arkiv, der ligger til grund for omtalen i beretningen. Denne praksis har PET også tidligere fulgt i forbindelse med offentliggørelsen af Dansk Institut for Internationale Studiers udredning "Danmark under den kolde krig".

Hvis PET imødekommer en anmodning om aktindsigt, gennemføres aktindsigten ved gennemsyn af de relevante oplysninger hos PET. Det er således ikke muligt at få udleveret dokumenter eller kopier af dokumenter fra PET's arkiver. Derimod er det tilladt at skrive notater om, hvad der fremgår af dokumenterne.

Arkivadgang

En række forskere har i de senere år haft adgang til PET's arkiver som led i omfattende forskningsprojekter af samfundsmæssig betydning. Det gælder således forskere fra Dansk Institut for Internationale Studier, der har haft adgang til PET's arkiver i forbindelse med udredningen "Danmark under den kolde krig", som blev offentliggjort i juni 2005.

I forbindelse med en forespørgsel til statsministeren den 21. januar 2003 om undersøgelsen af indre danske konflikter under den kolde krig vedtog Folketinget, at der skal være størst mulig åbenhed om, hvad der foregik under den kolde krig, og at andre forskere skal behandles på lige fod med forskere ved Institut for Internationale Studier i forbindelse med anmodninger om arkiv-

adgang og aktindsigt. På grundlag af denne beslutning har forskere fra Center for Koldkrigsforskning, der er en offentlig myndighed under Forsvarsministeriet, haft adgang til bl.a. PET's arkiver.

Forskernes adgang til efterretningstjenestens arkiver gennemføres således, at forskerne sikkerhedsgodkendes for at kunne gennemse klassificerede oplysninger. Hvis forskerne ønsker at gengive klassificerede oplysninger i forbindelse med offentliggørelse af afhandlinger, artikler eller lignende, forudsætter det, at PET først får lejlighed til at tage stilling til, om oplysningerne kan afklassificeres.

I forlængelse af PET-Kommissionens beretning har justitsministeren tilkendegivet, at forskere som udgangspunkt skal have lejlighed til at gennemgå det samme materiale, som PET-Kommissionen har haft til sin rådighed.

UDLÆNDINGESAGER

Efter udlændingeloven kan udlændingemyndighederne uden samtykke videregive oplysninger om udlændinge til efterretningstjenesterne, i det omfang videregivelse kan have betydning for efterretningstjenesternes varetagelse af sikkerhedsmæssige opgaver.

Oplysninger om en udlænding kan navnlig have relevans for PET, hvis der er omstændigheder, som peger

i retning af, at den pågældende er involveret i terrorrelaterede aktiviteter, har forbindelse til visse udenlandske efterretnings- og sikkerhedstjenester eller kriminelle organisationer eller har været involveret i krigsforbrydelser, våbenhandel eller -spredning.

PET modtager efter nærmere angivne kriterier visse udlændingesager (asyl-, opholds- og visumsager) for at foretage en vurdering af, hvorvidt en udlænding må anses for en fare for statens sikkerhed. PET har orienteret udlændingemyndighederne om, hvilke typer af oplysninger der særligt kan have efterretningstjenestens interesse. Disse kriterier vurderes og justeres løbende af PET. Endvidere forelægges sager om meddelelse af indfødsret for PET.

Udvisning af udlændinge af hensyn til statens sikkerhed

Udlændingelovens § 25 giver mulighed for, at en udlænding, der opholder sig i Danmark, kan udvises, hvis den pågældende må anses for en fare for statens sikkerhed. Beslutningen om udvisning kan træffes såvel administrativt som ved dom i forbindelse med en straffesag.

Sager om administrativ udvisning af udlændinge af hensyn til statens sikkerhed vil bl.a. kunne indledes i tilfælde, hvor PET gennem sin efterforskning har tilvejebragt oplysninger, der giver grundlag for at mistænke udlændingen for en

forbrydelse efter straffelovens kapitel 12 eller 13, men hvor oplysningerne har en sådan karakter, at de af hensyn til udenlandske samarbejdspartnere, PET's arbejdsmetoder eller PET's kilder og igangværende efterforskninger, ikke vil kunne fremlægges offentligt under en straffesag.

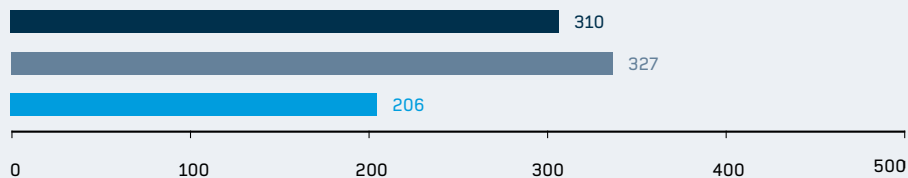
Hensynet til statens sikkerhed i udlændingelovens § 25 omfatter især de interesser, der værnes af straffelovens kapitel 12 og kapitel 13, dvs. forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv. Formuleringen udelukker imidlertid ikke, at også andre interesser af stor samfundsmæssig betydning kan tages i betragtning ved bestemmelsens anvendelse.

Ved administrative beslutninger om udvisning af hensyn til statens sikkerhed er det efter udlændingelovens § 45 b, stk. 1, justitsministeren, der vurderer, om en udlænding må anses for en fare for statens sikkerhed. Vurderingen foretages på grundlag af en indstilling fra PET. Hvis justitsministeren vurderer, at udlændingen må anses for en fare for statens sikkerhed, træffer udlændingemyndighederne afgørelse om, hvorvidt udlændingen skal udvises efter udlændingelovens § 25.

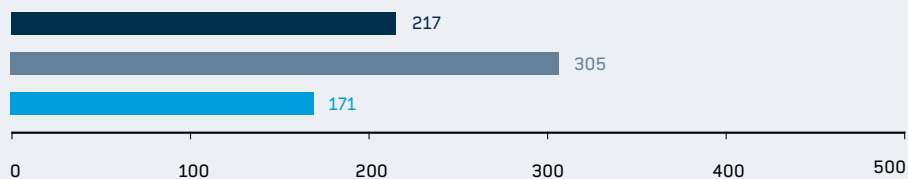
I forbindelse med behandlingen af en sag efter § 45 b kan justitsministeren bestemme, at de oplysninger,

Antal udlændingesager, som udlændingemyndighederne har forelagt for PET:

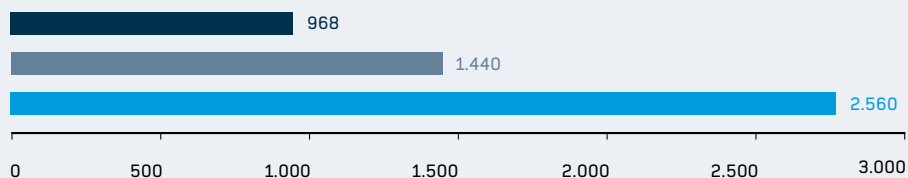
FN-Kvotesager

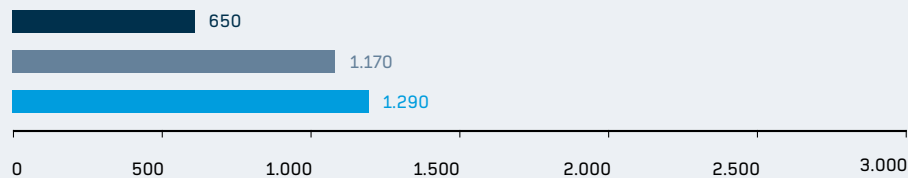
Udlændingesager

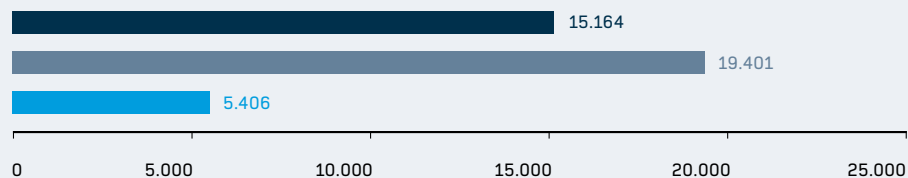
Erhvervs- og uddannelsessager

Familiesammenføringsager

Visumsager

2008 ■ 2009 ■ 2010 ■

der har ført til vurderingen, af sikkerhedsmæssige grunde ikke kan videregives til udlændingen og til den udlændingemyndighed, der skal træffe afgørelse i sagen, jf. § 45 b, stk. 2.

Både afgørelsen om selve farevurderingen og udlændingemyndighedernes beslutning om udvisning kan indbringes for domstolene, og ved en ændring af udlændingeloven i 2009 er der indført nye regler om domstolsbehandlingen af disse sager.

Adgangen til at kunne hemmeligholde visse oplysninger er af afgørende betydning for PET's arbejde, herunder samarbejdet med andre landes efterretningstjenester og andre samarbejdspartnere, og dermed en grundlæggende forudsætning for en effektiv indsats for at forebygge terrorhandlinger og bekæmpe terrorisme. Det er bl.a. disse hensyn, der er baggrunden for, at der i de nye procedureregler i udlændingeloven er fastholdt en mulighed for, at udlændingen ikke bliver bekendt med de oplysninger eller dele af de oplysninger, der ligger til grund for vurderingen af, at den pågældende må anses for en fare for statens sikkerhed.

De nye regler har betydet, at domstolsprøvelsen af sagen kan opdeles i en åben del og en lukket del. I den åbne del fremlægges de oplysninger, som PET kan afklassificere, og hvor hensyn til f.eks. efterretningstjene-

Adgangen til at kunne hemmeligholde visse oplysninger er af afgørende betydning for PET's arbejde, herunder samarbejdet med andre landes efterretningstjenester og andre samarbejdspartnere, og dermed en grundlæggende forudsætning for en effektiv indsats for at forebygge terrorhandlinger og bekæmpe terrorisme

stens samarbejdspartnere ikke taler imod, at udlændingen kan gøres bekendt med oplysningerne. Udlændingen deltager sammen med sin advokat i den åbne del af sagen.

Hvis det under en sag er nødvendigt at fremlægge klassificerede oplysninger, herunder oplysninger, der stammer fra andre landes efterretningstjenester, kan dette finde sted under den lukkede del, hvor de tre dommere, der skal afgøre sagen, justitsministerens repræsentant og en særlig beskikket advokat, der repræsenterer udlændingen, er til stede. Under den nye procedure vil de tre dommere, der skal afgøre sagen, således blive bekendt med hele det materiale, der har begrundet farevurderingen.

Der er derudover indført regler om, at retten af egen drift eller efter begæring fra den særligt beskikkede advokat kan bestemme, at oplysninger, som ønskes fremlagt under den lukkede del af sagen, skal overføres til den åbne del. Bestemmelsen gælder tilfælde, hvor retten efter en konkret vurdering finder, at der ikke foreligger sikkerhedsmæssige forhold, som kan begrunde, at udlændingen ikke gøres bekendt med oplysningerne. I sådanne tilfælde skal oplysningerne fremlægges i den åbne del, herunder overfor udlændingen, eller PET kan vælge at trække oplysningerne fra sagen. I givet fald skal sagen prøves for andre dommere.

Hvis der er truffet afgørelse om, at en udlænding anses for en fare for statens sikkerhed, vil den pågældende udlænding som udgangspunkt få inddraget sin opholdstilladelse og blive udsendt til det land, hvor den pågældende er statsborger. En udlænding, der er udvist af Danmark, må imidlertid ikke udsendes til et land, hvor den pågældende risikerer at blive udsat for tortur mv., og derfor kan der være situationer, hvor en udlænding, der anses for en fare for statens sikkerhed, ikke kan udsendes til sit hjemland. I sådanne tilfælde vil udlændingen få "tålt ophold" i Danmark af udlændingemyndighederne, hvilket indebærer, at udlændingen kan undergives en række kontrolforanstaltninger, herunder et krav om ophold på et bestemt indkvarteringssted og meldepligt.

To sager prøves for tiden efter de nye regler i udlændingeloven. Den ene sag drejer sig om en tunesisk statsborger, der blev anholdt den 12. februar 2008 for at forhindre et terrorrelateret drab på bladtegneren Kurt Vestergaard. Den anden sag drejer sig om en irakisk statsborger, der er mistænkt for bl.a. at rekruttere terrorister til Irak. Begge sager er blevet afgjort af landsretten, men er siden blevet indbragt for Højesteret. PET møder i sagerne sammen med Kammeradvokaten, der er statens advokat i civile sager.

3. Bistand til politikredsene

PET yder en omfattende operativ bistand til politikredsene, navnlig som led i bekæmpelsen af organiseret kriminalitet. Bistanden til politikredsene ydes efter nærmere fastsatte retningslinjer og efter en konkret vurdering. Det forudsættes, at politikredsene på sigt opbygger egen kapacitet og ekspertise, så de i endnu højere grad bliver i stand til at løse almindelige observationsopgaver og tekniske indgreb, der ikke er af særlig vanskelig karakter eller kræver særligt udstyr.

PET's operative bistand til politikredsene er således forbeholdt opgaver, hvor løsningen kræver helt særlige specialkompetencer eller ekspertise, som det ikke vil være praktisk muligt at oparbejde og vedligeholde på det fornødne niveau i alle politikredse. Bistanden ydes hovedsageligt af PET's Aktionsstyrke, Observationsstyrke, Teknisk center, Forhandlergruppe, Vidnebeskyttelsessektion og Politiagentsektion.

For så vidt angår bistanden til politikredsene fra hhv. Aktionsstyrken, Observationsstyrken og Teknisk center udgjorde den i 2009 og 2010 i alt henholdsvis 39 % og 43 % af det samlede antal opgaver, som disse enheder udførte.

Særlig politiindsats

Aktionsstyrken yder bl.a. bistand til politikredsene i forbindelse med gidselsituationer, farlige anholdelsesaktioner, vanskelige indsatsopgaver og andre specialopgaver, hvor den

almindelige politiuddannelse eller udrustning ikke er tilstrækkelig. Den politikreds, som har anmodet om bistand fra Aktionsstyrken i forbindelse med en politimæssig opgave, har ansvaret for iværksættelsen og gennemførelsen af den politimæssige indsats.

Observationsbistand

Observationsstyrken yder bistand til politikredsene i forbindelse med observation under særligt vanskelige forhold og ved grænseoverskridende observation. Desuden yder Observationsstyrken bistand til politikredsene med henblik på uddannelse af de medarbejdere i politikredsene, som varetager observationsopgaver.

Teknisk bistand

Teknisk center yder teknisk bistand til politikredsene i forbindelse med overvågning og efterforskning, herunder videoovervågning, sporing og aflytning, hvis gennemførelsen af indgrebet er af en særlig vanskelig karakter eller skal ske under benyttelse af særligt udstyr. Teknisk center yder endvidere bistand med henblik på teknisk uddannelse af de medarbejdere i politikredsene, som varetager opgaver i forbindelse med teknisk efterforskning.

Den politikreds, der anmoder om bistand fra Teknisk center, har ansvaret for den strafferetlige efterforskning, herunder for at spørgsmålet om lovligheden af straffeprocessuelle tvangsindgreb

FOTO: PET

forelægges for retten, ligesom politikredsen har ansvaret for gennemgangen og opbevaringen af de indhentede oplysninger.

Bistand fra Forhandlergruppen

Forhandlergruppen yder bistand til politikredsen i forbindelse med hændelser, hvor der er behov for forhandling mv. for at undgå magt-anvendelse, afværge skader, indsamle informationer eller fremme overgivelse. Forhandlergruppen yder endvidere bistand i forbindelse med kidnapnings- og gidselsituationer, herunder kidnapninger i familiesager og i forbindelse med gidseltagninger, der har økonomiske eller ideologiske mål. Der ydes også bistand i forbindelse med gidseltagninger i

udlandet af danske statsborgere og herboende udlændinge. Forhandlergruppen bistår i den forbindelse bl.a. med situationsanalyser, forhandlingsstrategi, planlægning af løsningsscenarier og logistik i forhold til forhandlingsforløbet samt støtte og vejledning til de pårørende. Derudover rådgiver Forhandlergruppen Udenrigsministeriet og danske repræsentationer i udlandet bl.a. ved udarbejdelse af overordnede strategiplaner og iværksættelse af støtteforanstaltninger på stedet.

Bistand fra Vidnebeskyttelses-sektionen

Vidnebeskyttelsessektionen yder bistand i forbindelse med vejledning om foranstaltninger, der kan

iværksættes af politikredsen med henblik på beskyttelse af truede personer. Desuden ydes bistand i konkrete vidnebeskyttelsessager, hvor der foreligger omstændigheder, der kræver PET's særlige kompetencer, f.eks. med henblik på iværksættelse af specifikke beskyttelsesforanstaltninger for at afværge en trussel mod et vidne i forbindelse med afviklingen af straffesager.

I helt ekstraordinære tilfælde, hvor de foranstaltninger, som kan iværksættes af politikredsen, ikke anses for tilstrækkelige til en effektiv beskyttelse af vidner eller truede personer, kan Vidnebeskyttelses-sektionen yde bistand til politikredsen ved at iværksætte et egentligt vidnebeskyttelsesprogram.

Agentbistand

Politiagentsektionen yder assistance til politikredsen i forbindelse med efterforskninger, hvor der er behov for at indsætte politiagenter efter retsplejelovens bestemmelser om agenter.

Den politikreds, der anmoder om bistand fra Politiagentsektionen, har ansvaret for den strafferetlige efterforskning, herunder for at spørgsmålet om lovligheden af politiagentindsættelsen forelægges for retten.

4. Trusler mod danske interesser i udlandet

Om formiddagen mandag den 2. juni 2008 blev den danske ambassade i Islamabad udsat for et terrorangreb, hvor flere personer blev dræbt. Selvmordsangrebet blev udført under anvendelse af en bilbombe. Bilen, en hvid Toyota Corolla, ankom til ambassaden i høj fart. Bilen kørte i første omgang forbi ambassadens indgang, hvorefter den foretog en kraftig opbremsning og få sekunder senere blev bilen bragt til sprængning fem meter fra ambassadens indgang. Tre måneder senere offentliggjorde al-Qaida en video med selvmordsbombere, hvor han står ved siden af den bil, der blev brugt i terrorangrebet.

Selvmordsangrebet illustrerer, at danske diplomatiske repræsentationer eller andre åbenlyse danske mål i udlandet kan være særligt truede af terrorhandlinger.

Der er en betydelig terrortrussel mod danskere og danske interesser visse steder i udlandet, ikke mindst hvor personer eller interesser umiddelbart kan identificeres som danske. Det gælder især i konfliktområder, hvor militante islamistiske grupper er aktive, herunder særligt i visse lande i Nord, Vest- og Østafrika, Mellemøsten samt i Pakistan og Afghanistan.

Som følge af militante islamisters prioritering af Danmark som terrormål kan også danskere blive udsat for målrettede bortførelser

visse steder i udlandet. Militante islamister i det nordlige, vestlige og østlige Afrika samt i Irak, Pakistan og Afghanistan har tidligere bortført vesterlændinge. PET's Center for Terroranalyse (CTA) vurderer, at militante islamistiske grupper i disse lande fortsat søger at bortføre vesterlændinge, herunder danskere.

Trods den betydelige terrortrussel mod danskere visse steder i udlandet, vurderer CTA, at den primære terrortrussel mod danskere i udlandet hænger sammen med, at danskere typisk opholder sig på steder, hvor andre vesterlændinge færdes, f.eks. turistområder, i nærheden af seværdigheder, ambassader mv. Disse steder kan generelt være i terroristers søgelys som mulige mål, som det var tilfældet med terrorangrebet på Hotel Marriott i Islamabad i Pakistan den 20. september 2008, hvor en PET-medarbejder blev dræbt.

RAPID DEPLOYMENT TEAM

På baggrund af erfaringerne i forbindelse med terrorangrebet mod den danske ambassade i Islamabad i 2008 har PET i 2009 etableret et hurtigt udrykningshold, et såkaldt Rapid Deployment Team (RDT).

RDT er forankret i PET's Operative afdeling og skal med få timers varsel efter et angreb på danskere eller danske interesser i udlandet kunne rejse til den pågældende lokalitet, uanset hvor det er i verden.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

På lokaliteten skal medarbejderne bl.a. kunne yde den nødvendige støtte med hensyn til efterforskning, analyse, sprængstofekspertise, forbindelse til lokale myndigheder og forhandlerekspertise, hvis der er tale om en bortførelse.

AMBASSADESIKKERHED MV.

PET har udvidet sin sikkerhedsrådgivning af Udenrigsministeriet og andre danske myndigheder og virksomheder om sikkerhedsmæssige spørgsmål i udlandet. Rådgivningen vedrører især fysisk sikring, informationsikkerhed og medarbejdersikkerhed. Læs mere om dette i kapitel 14 om forebyggende sikkerhed.

International sikringsgruppe

I lyset af det skærpede trusselsbillede har PET i 2009 oprettet en international sikringsgruppe og udbygget sikkerhedsrådgivningen af danske myndigheder og virksomheder i udlandet.

Den internationale sikringsgruppe består af PET-medarbejdere, der i kortere eller længere tid kan udsendes til danske ambassader i udlandet, hvis terrortruslen gør det nødvendigt, f.eks. i forbindelse med en pludselig og væsentlig forøget trussel mod en dansk ambassade. De udsendte medarbejdere har til opgave at træffe de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger på stedet og etablere et tæt samarbejde med lokale myndigheder.

Den internationale sikringsgruppe arbejder i naturlig forlængelse af det arbejde, som sikkerhedsrådgiverne i PET's afdeling for Forebyggende sikkerhed udfører i relation til sikkerheden på de danske repræsentationer

Den internationale sikringsgruppe skal i forbindelse med udsendelse bl.a. løse følgende opgaver:

- Rådgive og føre tilsyn med sikringsforhold, herunder særligt den bevogtningsopgave, der bliver udført af lokale vagter i samarbejde med de lokale sikkerhedsmyndigheder
- Tage kontakt til opholdslandets sikkerhedsmyndigheder for validering af specifikke trusler
- I fornødent omfang understøtte det arbejde, som Udenrigsministeriets regionale sikkerhedsrådgivere udfører

Sikringsgruppen har ikke til formål at yde egentlig fysisk beskyttelse af repræsentationen eller dens personale, men skal via konkret taktisk rådgivning og samarbejde med lokale myndigheder højne sikkerheden på repræsentationen.

Den internationale sikringsgruppe arbejder i naturlig forlængelse af det arbejde, som sikkerhedsrådgiverne i PET's afdeling for Forebyggende sikkerhed udfører i relation til sikkerheden på de danske repræsentationer, og i tæt samarbejde med Udenrigsministeriets regionale sikkerhedsrådgivere.

Det er Udenrigsministeriets regionale sikkerhedsrådgivere og ministeriets sikkerhedskontor i København, der fortsat har ansvaret for sikkerheden i forhold til danske repræsentationer i udlandet, lige-

som det er Udenrigsministeriet, der træffer beslutninger om iværksættelse af konkrete sikkerheds tiltag.

Etableringen af den nye internationale sikringsgruppe er et udtryk for, at PET i stigende grad fokuserer på udlandet som et vigtigt indsats- og operationsområde, når det gælder Danmarks sikkerhed. Det er PET's vurdering, at efterretningstjenesten vil gennemføre stadig flere aktiviteter i udlandet, ikke alene for at beskytte danskere og danske interesser i udlandet, men også for at forhindre udenlandske terrorangreb i Danmark.

Karsten Krabbe, der blev dræbt under terrorangrebet på Hotel Marriott i Islamabad, Pakistan 20. september 2008, var udsendt af PET som sikkerhedsrådgiver ved den danske ambassade i Islamabad. Karsten Krabbe blev ansat i politiet i 1976. Fra 1982 var han i en lang årrække kriminalassistent i Københavns Politi, hvor han bl.a. arbejdede i røveriafdelingen og bedrageriafdelingen. Karsten Krabbe havde desuden været udsendt på internationale opgaver i bl.a. Kroatien, Bosnien og Palæstina. Fra 2006 var Karsten Krabbe ansat i PET's Sikkerhedsafdeling, hvor han gjorde tjeneste i Sikringsgruppen, der varetager særlige bevogtnings- og personbeskyttelsesopgaver.

Æret være hans minde.

5. Internationalt samarbejde

Den internationale og grænseoverskridende karakter af bl.a. terrortruslen bevirker, at PET har et omfattende samarbejde med udenlandske efterretnings-, sikkerheds- og polititjenester samt andre relevante udenlandske myndigheder.

Det løbende samarbejde med udenlandske samarbejdspartnere foregår både operativt i forbindelse med konkrete efterforskninger, og på det generelle plan bl.a. for at følge trusselsbilledet. Det operative samarbejde kan efter omstændighederne indebære, at der udveksles personoplysninger, mens der som led i det generelle samarbejde bl.a. udveksles strategiske oplysninger samt oplysninger vedrørende nye efterforskningsmetoder, fokusområder, teknik, uddannelse, operationel kapacitet mv.

PET's internationale samarbejde omfatter både bekæmpelse af terrorisme, men også kontraspionage, kontraekstremisme og bekæmpelse af organiseret kriminalitet, ligesom samarbejdet udøves både på det multilaterale og bilaterale niveau.

BILATERALT SAMARBEJDE

De senere års terrorhandlinger mod den vestlige verden har understreget behovet for et tæt og intensiveret internationalt samarbejde mellem myndigheder og relevante organisationer, som på forskellige måder er involveret i indsatsen mod den internationale terrorisme.

Dette samarbejde foregår ved direkte bilaterale kontakter med udenlandske sikkerheds- og efterretningstjenester og andre relevante organisationer. Det drejer sig bl.a. om samarbejde i forbindelse med fælles operationer og udveksling af oplysninger om personer og grupper, der kan udgøre en sikkerhedsmæssig trussel, herunder mod Danmark, danske interesser i udlandet eller udenlandske interesser her i landet.

For at sikre en fortsat effektiv bekæmpelse af terrorisme har det desuden været nødvendigt for PET at udbygge samarbejdet med en række lande, som PET ikke tidligere har haft et tæt samarbejde med, men som har en særlig betydning for indsatsen mod terrorisme. Det gælder bl.a. lande i Nordafrika og Mellemøsten.

MULTILATERALT SAMARBEJDE

PET deltager i et omfattende multilateralt samarbejde. Dette samarbejde foregår bl.a. i den såkaldte Bern-klub og i EU-landenes Counter Terrorism Group (CTG).

Bern-klubben er et samarbejde mellem de nationale sikkerheds- og efterretningstjenester i de fleste EU-lande samt Norge og Schweiz. Cheferne for de pågældende tjenester mødes regelmæssigt for at drøfte efterretnings- og sikkerhedsspørgsmål, ligesom der inden for rammerne af Bern-klubben er

nedsat en række arbejdsgrupper. Formålet med Bern-klubben er at fremme samarbejde, udveksling af informationer og erfaringer mellem medlemslandenes sikkerheds- og efterretningstjenester. Danmark blev optaget som medlem af Bern-klubben i 1972.

CTG blev oprettet af cheferne for efterretnings- og sikkerhedstjenesterne i EU-landene efter terrorangrebene den 11. september 2001. Gruppen har skiftende formandskab, der følger formandskabet for EU. Arbejdet i gruppen er fokuseret på militant islamistisk terrorisme og omfatter navnlig udarbejdelse af fælles trusselvurderinger samt drøftelse af initiativer, der kan styrke det operative samarbejde om bekæmpelse af terrorisme.

Herudover deltager PET i en række arbejdsgrupper i EU- og NATO-regi samt i en lang række andre større eller mindre multilaterale fora, hvor der udveksles erfaringer og best practice samt drøftes strategi- og kompetenceudvikling. Desuden drøfter man bl.a. konkrete trænings- og uddannelsesaktiviteter, styring og kvalitetsudvikling samt IT-systemudvikling mv.

UDVEKSLING AF OPLYSNINGER MED UDENLANDSKE SAMARBEJDSPARTNERE

Samarbejdet mellem PET og udenlandske samarbejdspartnere fore-

går i overensstemmelse med dansk og international ret.

Det følger af Justitsministeriets instruks af 7. december 2009 til chefen for PET, at der skal fastsættes nærmere interne retningslinjer for efterretningstjenestens videregivelse af oplysninger til udenlandske myndigheder. Retningslinjer for videregivelse af oplysninger til danske og udenlandske myndigheder samt indhentelse af visse oplysninger blev fastsat den 7. december 2009. Det fremgår endvidere af instruksen, at videregivelse af personfølsomme oplysninger til udenlandske myndigheder i alle tilfælde kræver PET's juridiske chefs eller dennes stedfortræders forudgående godkendelse.

For så vidt angår videregivelse af oplysninger til udenlandske myndigheder er det reglerne om tavshedspligt, der regulerer, i hvilket omfang Politiets Efterretningstjeneste kan videregive oplysninger. Regler om tavshedspligt er fastsat i straffelovens § 152 ff og i forvaltningslovens § 27. Regler om videregivelse af oplysninger er indeholdt i forvaltningslovens § 28, der henviser til reglerne i lov om behandling af personoplysninger (persondataloven), herunder §§ 6-8. Disse bestemmelser gælder ifølge persondataloven ikke for PET, men principperne i disse bestemmelser giver en vis vejledning ved efterretningstjenestens vurdering af, om en oplysning kan videregives.

I alle tilfælde forudsætter videregivelse af oplysninger til udenlandske myndigheder, at der foretages en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Der skal således foretages en afvejning af på den ene side den interesse, som den, oplysningen vedrører, har i, at oplysningen hemmeligholdes, og på den anden side karakteren og betydningen af de private eller offentlige interesser, der kan begrunde, at oplysningen videregives til en anden myndighed.

Ved vurderingen af, om oplysninger bør videregives, lægges navnlig vægt på formålet med videregivelsen, herunder om videregivelsen er nødvendig for at forebygge og efterforske alvorlig international kriminalitet, som også Danmark har en væsentlig interesse i at bekæmpe.

Der lægges også vægt på, om videregivelsen sker inden for rammerne af et gensidigt operativt samarbejde, således at den modtagende myndighed i udlandet som led i dette samarbejde på tilsvarende måde vil stille oplysninger til rådighed for PET i tilfælde, hvor sådanne oplysninger kan have særlig betydning, f.eks. for muligheden for at bekæmpe alvorlig kriminalitet i Danmark.

Herudover tillægges det betydning, om den, oplysningen vedrører, på den ene side er dansk statsborger eller udlænding med fast ophold i

Når PET modtager oplysninger fra en udenlandsk samarbejdspartner, gennemføres der efter omstændighederne en nærmere undersøgelse med henblik på at kunne vurdere troværdigheden af oplysningerne

Danmark eller på den anden side er udlænding uden ophold i Danmark.

Endvidere lægges vægt på forholdene i modtagerlandet, herunder om de modtagne oplysninger i praksis kan antages at blive anvendt på en retssikkerhedsmæssig forsvarlig måde i det pågældende land. Hvis der er grundlag for at antage, at personfølsomme oplysninger skal danne grundlag for anvendelse af tortur eller anden nedværdigende umenneskelig behandling eller straf, vil PET ikke videregive oplysningerne til en udenlandsk samarbejdspartner

Når PET modtager oplysninger fra en udenlandsk samarbejdspartner, gennemføres der efter omstændighederne en nærmere undersøgelse med henblik på at kunne vurdere troværdigheden af oplysningerne. Oplysningerne vil i den forbindelse blive sammenholdt med den viden, som efterretningstjenesten allerede måtte være i besiddelse af, eller som efterretningstjenesten kan tilvejebringe ved andre undersøgelser, ligesom det kan være relevant at søge oplysningerne yderligere belyst gennem henvendelser til efterretnings-tjenestens samarbejdspartnere.

Der vil herudover ofte være anledning til at rette fornyet henvendelse til den efterretningstjeneste, som har videregivet oplysningerne, med henblik på at få oplysningerne yderligere præciseret. I nogle tilfælde vil det også være relevant at

søge klarlagt, hvordan oplysningerne er tilvejebragt.

Efterretningstjenester er dog af hensyn til kildebeskyttelsen sædvanligvis meget tilbageholdende med at udtale sig om, hvordan oplysninger er tilvejebragt. Oplysninger fra udenlandske samarbejdspartnere, der eventuelt måtte være fremkommet under anvendelse af tortur, vil ligesom andre oplysninger indgå i PET's undersøgelser, men PET er meget opmærksom på, at sådanne oplysninger kan have en meget lav troværdighed. Efter dansk ret vil oplysninger, der er fremkommet under tortur, imidlertid ikke kunne anvendes som bevis under en retssag ved en dansk domstol, medmindre der er tale om en straffesag mod en person, der er tiltalt for at være ansvarlig for torturen.

FOTO: SCANPIX

6. Center for Terroranalyse

Center for Terroranalyse (CTA) blev oprettet i PET den 1. januar 2007. Centret er oprettet som led i gennemførelsen af regeringens handlingsplaner for bekæmpelse af terrorisme. CTA analyserer truslen fra terror mod Danmark og danske interesser i udlandet. Analyserne skal give danske myndigheder et bedre grundlag for at forebygge og afværge terrorhandlinger.

Centret består af medarbejdere fra de danske myndigheder, der er centrale i bekæmpelsen af terror. Der er tale om analytikere fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), PET, Udenrigsministeriet og Beredskabsstyrelsen.

TRUSSELSVURDERINGER MV.

CTA udarbejder løbende en vurdering af terrortruslen mod Danmark, som bl.a. offentliggøres på PET's hjemmeside.

Vurderingen af terrortruslen mod Danmark er et koncentrat af en underliggende analyse, som er et af resultaterne af CTA's brede analysearbejde, der strækker sig fra specifikke trusselsvurderinger i forhold til bestemte personer og begivenheder til bredere tendensanalyser og vurderinger af terrorrelaterede fænomener, bl.a. analyser af terrorgrupper og trusler i udlandet, som har betydning for Danmark.

Trusselsvurderingen opdateres med passende mellemrum, eller hvis

der opstår pludselige og væsentlige ændringer i trusselsbilledet.

Formålet med at offentliggøre en vurdering af terrortruslen mod Danmark er at give befolkningen en bredere og bedre forståelse af terrortruslen. Men formålet er også at imødekomme offentlighedens store interesse for dette område og samtidig undgå myter og misforståelser. Derfor offentliggøres der både en sammenfatning af den aktuelle terrortrussel og en længere beskrivelse af de elementer, der begrundes i sammenfatningen. Derimod indeholder vurderingen ingen konkrete anvisninger til borgerne. Hvis trusselsvurderingerne giver anledning til konkrete anvisninger, vil disse blive givet af de ansvarlige myndigheder, eksempelvis Udenrigsministeriet, Beredskabsstyrelsen og landets politikredse. I de tilfælde, hvor analyserne giver anledning til konkrete anvisninger til bestemte sektorer eller brancher, vil disse blive givet af PET.

CTA'S ØVRIGE ANALYSEARBEJDE

CTA udarbejder hvert år mere end 200 analyser m.v. i relation til terrortruslen mod Danmark, danske interesser i udlandet og tendenser på terrorområdet. Størstedelen af disse bliver udarbejdet på baggrund af klassificerede oplysninger, enten til operativ brug i PET eller til brug for andre myndigheder.

Det skærpede negative fokus på Danmark, der opstod blandt ledende militante islamister i udlandet efter genoptrykningen af tegningerne af profeten Muhammed i februar 2008, har naturligvis betydet, at CTA har rapporteret og vurderet de konkrete trusler samt har udarbejdet et antal analyser vedrørende baggrunden for al-Qaidas fokus på Danmark, herunder ikke mindst truslernes betydning.

Af uklassificerede analyser på dette område kan nævnes:

- "Sprogbrug og terrorbekæmpelse" af 31. januar 2008
- "Tegningesagen i al-Qaidas ideologiske perspektiv" af 16. juni 2009
- "Al-Qaidas propagandateknik og argumentation" af 25. november 2009
- "Youtube og Facebook – de nye radikaliseringsværktøjer?" af 25. marts 2010

- "Truslen fra soloterrorisme og "lone wolf"-terrorisme" af 5. april 2011

Disse analyser kan alle findes på PET's hjemmeside.

Endvidere har CTA udarbejdet en række analyser til brug for straffesager om terrorisme, ligesom medarbejdere fra CTA har afgivet forklaring i retten under sagernes behandling

Ydermere bidrager CTA til Udenrigsministeriets løbende arbejde vedrørende ambassadesikkerhed, bl.a. i form af trusselsvurderinger til brug for beskyttelsen af danske repræsentationer i udlandet. Desuden indgår CTA's analyser i Udenrigsministeriets rejsevejledninger.

7. PET's operative indsats

PET's operative opgaver er forankret i PET's Operative afdeling. Afdelingen har til opgave at identificere, forebygge, efterforske og modvirke trusler mod friheden, demokratiet og sikkerheden i det danske samfund.

Operativ afdeling består af følgende centre: Center for Kontraterrorisme, Center for National sikkerhed (kontraspionage og kontraekstremisme), Center for Organiseret kriminalitet samt en tværgående enhed, der beskæftiger sig med særlige operationer. Derudover er der tilknyttet en stab til at understøtte operativ afdeling med bl.a. operative analytikere, administrative medarbejdere og en planlægnings- og udviklingsenhed.

I de enkelte centre arbejder efterretningsmedarbejdere med at indsamle og bearbejde informationer, som herefter analyseres af operative analytikere. Det operative analysearbejde udføres med henblik på at kunne målrette det fortsatte efterretningsarbejde og eventuelt inddrage efterforskere.

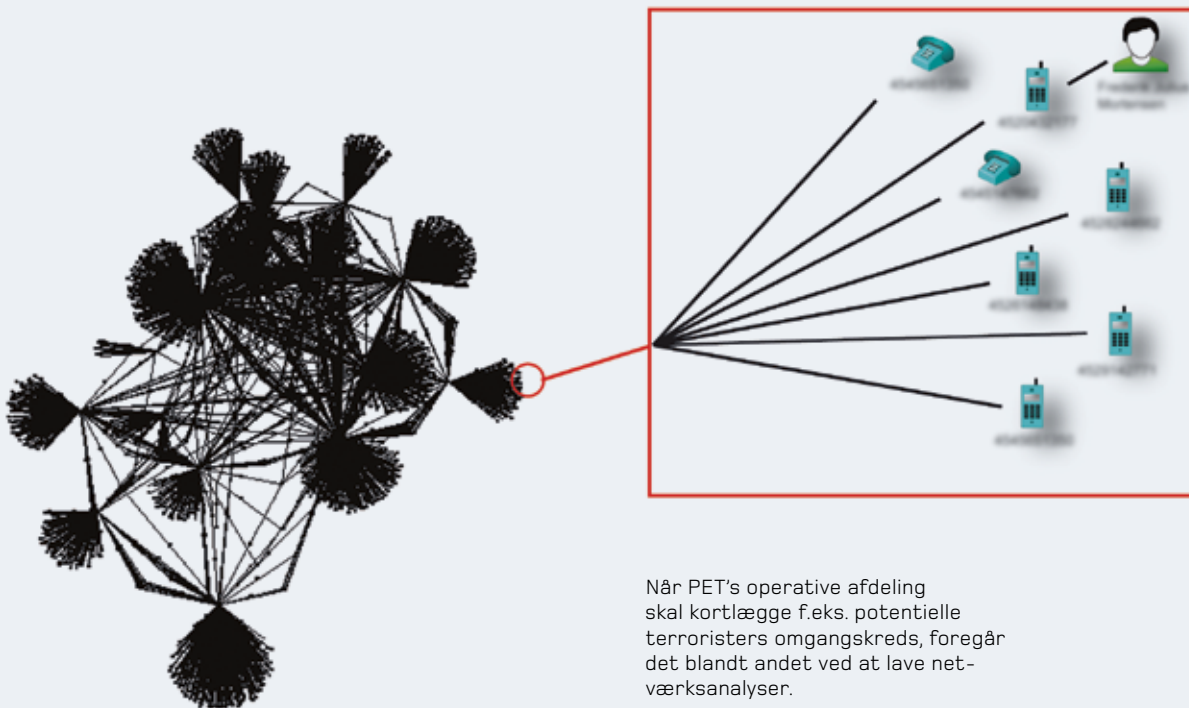
Som led i gennemførelsen af konkrete operationer vil der normalt blive etableret særlige operationsgrupper med deltagelse af efterretningsfolk, analytikere, efterforskere og jurister.

Ved indsamlingen af oplysninger og håndteringen af disse betjener PET sig af alle de midler og metoder, som efterretningstjenesten har til sin rådighed.

De midler og metoder, som PET kan gøre brug af på det operative område, er bl.a. indgreb i meddelelseshemmeligheden, observation, video- og fotoovervågning, ransagninger, kilder (meddelere og agenter) samt databearbejdning og -analyse. Hertil kommer samtaler, afhøringer, registeropslag, indhentning og videregivelse, herunder elektronisk, af oplysninger til og fra myndigheder eller andre samarbejdspartnere her i landet eller i udlandet samt overvågning af åbne kilder, som f.eks. aviser, tv, elektroniske nyhedsbaser og internettet.

Hvis PET's indsats fører til, at en person skal sigtes, underretter PET anklagemyndigheden. Efterforskningen gennemføres herefter efter anklagemyndighedens nærmere anvisninger, men i forståelse og samarbejde med PET.

Det følger af Justitsministeriets instruks af 7. december 2009 for PET, at indgribende efterforskningskridt, herunder indgreb i meddelelseshemmeligheden, i hvert enkelt tilfælde skal godkendes af chefen for PET eller af efterretningstjenestens juridiske chef. Hvis det pågældende efterforskningskridt kræver retskendelse, skal denne godkendelse finde sted, inden sagen forelægges for retten. Den praktiske iværksættelse af telefonaflytning, der sker på grundlag af en retskendelse på personen, skal for hvert enkelt telefonnummers vedkommende forelægges til forudgående godkendelse hos

Når PET's operative afdeling skal kortlægge f.eks. potentielle terroristers omgangskreds, foregår det blandt andet ved at lave netværksanalyser.

chefen for PET eller efterretningstjenestens juridiske chef.

Når PET har identificeret en konkret sikkerhedsmæssig trussel, skrider PET ind over for denne trussel med de midler, som i den konkrete situation vurderes som de mest egnede, hensigtsmæssige og effektive for at afværge den konkrete trussel. Dette kan bl.a. ske i form af præventive samtaler, hvor målet er at forhindre en udvikling, som kan føre til overtrædelse af straffelovens bestemmelser om f.eks. terrorisme.

I en række situationer er præventive samtaler imidlertid ikke et egnet

eller hensigtsmæssigt middel til at gribe ind over for identificerede trusler. Det gælder bl.a., hvis PET vurderer, at en sådan samtale ikke effektivt og sikkert kan afværge den konkrete trussel, eller hvis planlægningen allerede er så langt fremskreden, at der allerede er begået strafbare forhold.

PET's erfaringer i forhold til de nye trusler siden terrorangrebene den 11. september 2001 er, at efterretningstjenesten i langt større udstrækning end tidligere må være indstillet på ikke blot at gribe ind over for truslerne, men også – af bl.a. præventive grunde – at sikre, at

der bliver gennemført en strafferetlig efterforskning og retsforfølgning i forhold til gerningsmændene, når der foreligger en overtrædelse af straffeloven.

I visse tilfælde vil det imidlertid ikke være muligt at gennemføre en efterforskning og retsforfølgning i de konkrete sager. Det gælder bl.a. tilfælde, hvor hensynet til efterretningstjenestens arbejdsmetoder, kilder og samarbejdspartnere udelukker muligheden for at indlede en offentlig straffesag. Endvidere er der situationer, hvor PET af sikkerhedsmæssige grunde vil være nødsaget til at gribe så tidligt ind

Når PET har identificeret en konkret sikkerhedsmæssig trussel, skrider PET ind over for denne trussel med de midler, som i den konkrete situation vurderes som de mest egnede, hensigtsmæssige og effektive for at afværge den konkrete trussel

over for visse konkrete trusler, at der ikke nødvendigvis vil foreligge et tilstrækkeligt bevismæssigt grundlag for tiltalerejsning og domfældelse i sagen, selvom det kan være nødvendigt at foretage anholdelse og sigtelse i forbindelse med PET's indgriben.

Efter retsplejeloven afgør anklagemyndigheden, om der skal rejses tiltale i en straffesag. Det gælder også for sager inden for PET's ansvarsområde. I visse tilfælde træffer justitsministeren afgørelse om tiltalerejsning efter indstilling fra Rigsadvokaten.

Selve domstolsforhandlingen i sager inden for PET's ansvarsområde sker efter retsplejelovens regler. Det betyder bl.a., at de oplysninger, som PET har tilvejebragt under efterforskningen af sagen, indgår i straffesagen, således at forsvareren har adgang til at gøre sig bekendt med materialet.

Retsplejeloven indeholder dog regler, der finder anvendelse i alle straffesager, og som indebærer, at det ved en dommerkendelse efter begæring fra politiet kan besluttes, at forsvarerens adgang til aktindsigt kan fraviges, hvis det er påkrævet af hensyn til f.eks. fremmede magter, statens sikkerhed, tredjemand's liv eller helbred og beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder. Forsvarerens adgang til aktindsigt kan dog ikke fraviges,

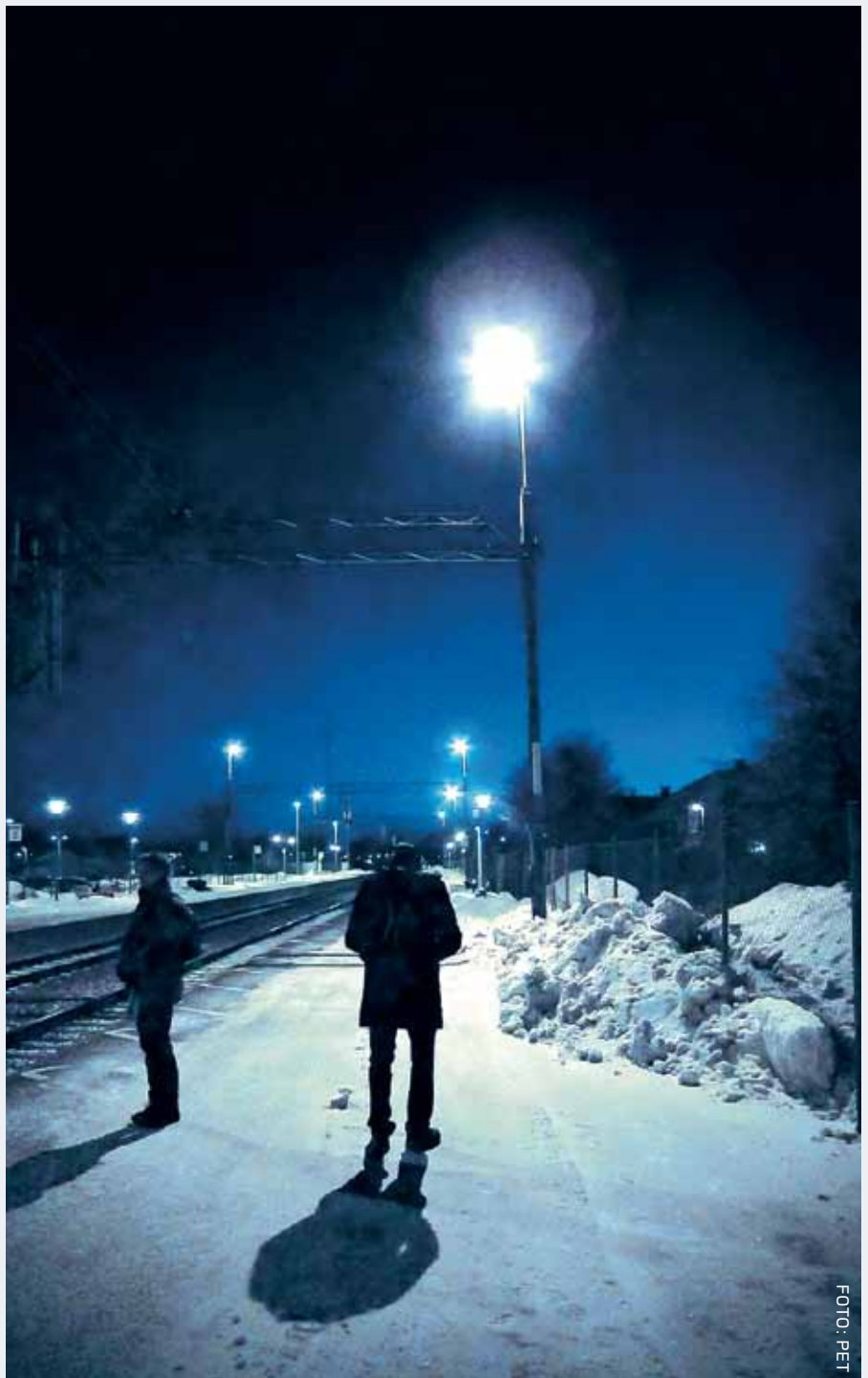

FOTO: PET

Det er vurderingen hvis det giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes forsvar.

I forbindelse med behandlingen af sådanne begæringer udpeges en særlig advokat, der skal varetage den sigtedes interesser. Retten og den særligt udpegede advokat får lejlighed til at gøre sig bekendt med det materiale, som indgår i straffesagen, og det materiale, som ønskes udeholdt fra straffesagen. Hvis der træffes afgørelse om fravigelse af forsvarerens adgang til aktindsigt, vil de oplysninger, som er omfattet af denne kendelse, ikke indgå i straffesagen. Det betyder, at hverken den ret, som skal behandle straffesagen, forsvareren eller den tiltalte får kendskab til disse oplysninger, og de pågældende vil heller ikke blive gjort bekendt med, at der er afsagt en kendelse om at udeholde visse oplysninger fra straffesagen.

Som i andre straffesager sker behandlingen af terrørsager som udgangspunkt i fuld offentlighed, således at bl.a. journalister har mulighed for at overvære straffesagen, herunder de forklaringer, der afgives af tiltalte og vidner. Retsplejeloven indeholder dog regler, som gør det muligt, at polititjenestemænd med særlige tjenestefunktioner kan afgive forklaring på særlige vilkår. Det gælder f.eks. for medarbejdere, der udfører observationsopgaver, og medarbejdere, der har løbende kontakt

til PET's kilder. Hvis medarbejdere hos PET skal afgive vidneforklaring under en terrørsag, kan det derfor være nødvendigt at anmode retten om at bestemme, at forklaringen afgives for lukkede døre, at tiltalte ikke er til stede under afgivelsen af forklaringen, og at vidnets identitet ikke oplyses.

8. Kontraterrorisme

Udviklingen i trusselsbilledet har betydet, at PET gennem de seneste år har brugt stadig flere ressourcer på at identificere og imødegå konkrete terrortrusler rettet mod Danmark, danskere eller danske interesser i udlandet. PET gennemfører således løbende et større antal efterforskninger rettet mod grupper, netværk og enkeltpersoner her i landet eller i udlandet, der mistænkes for at udgøre en sikkerhedsmæssig risiko. Denne indsats er forankret i PET's Center for Kontraterrorisme.

TRUSLEN MOD DANMARK

Danmark og den øvrige vestlige verden har oplevet en stigende terrortrussel i de seneste år.

PET's Center for Terroranalyse (CTA) vurderer, at der fortsat er en alvorlig terrortrussel mod Danmark fra netværk, grupper og enkeltpersoner, der bekender sig til en militant islamistisk ideologi.

Særligt genoptrykningen af tegningerne af profeten Muhammed i februar 2008 har betydet, at Danmark og danske interesser anses for at være et prioriteret terrormål blandt militante islamister.

Der har været en tendens til, at opmærksomheden på Danmark typisk er blevet forstærket, når

der er forekommet sammenlignelige sager i Danmark og udlandet, der er blevet opfattet som en provokation mod islam.

Erklæringer fra al-Qaida og relaterede grupper understreger militante islamistiske terrorgruppers fortsatte strategiske fokus på Danmark. CTA vurderer, at kapaciteten og viljen til at gennemføre et terrorangreb med relativt enkle midler er til stede i Danmark. Det understreges bl.a. af terrorsagen fra Glasvej i København, hvor to personer i oktober 2008 blev idømt langvarige fængselsstraffe, og af terrorsagerne fra Vollsrose og Glostrup, hvor flere personer i 2007 tilsvarende blev idømt langvarige fængselsstraffe for forsøg på terroraktiviteter.

Der er tillige fornyede indikationer på, at terrorgrupper i udlandet søger at sende terrorister til

En af de terror-dømte fra Glasvejsagen forbereder prøvesprængning af TATP.

FOTO: PET

Udviklingen i trusselsbilledet har betydet, at PET gennem de seneste år har brugt stadig flere ressourcer på at identificere og imødegå konkrete terrortrusler rettet mod Danmark, danskere eller danske interesser i udlandet

Danmark for at begå terrorangreb. En del personer, som er bosiddende i Danmark, er desuden rejst til konfliktzoner i primært Somalia og Pakistan med henblik på at modtage militant træning eller deltage i kamphandlinger mod bl.a. international militær tilstedeværelse og lokale myndigheder. Det er muligt, at nogle af disse personer vil vende tilbage til Danmark og bruge deres færdigheder til at fortsætte med terrorrelaterede aktiviteter.

Der er en specifik terrortrussel mod personer og lokaliteter med tilknytning til tegningesagen. Siden 2007 har militante islamister i Danmark eller udlandet flere gange planlagt og i visse tilfælde forsøgt at gennemføre angreb mod tegneren Kurt Vestergaard eller Jyllands-Posten. En person på Hotel Jørgensen bragte i september 2010 utilsigtet en bombe til sprængning, der sandsynligvis var tiltænkt Jyllands-Posten. I januar 2010 forsøgte en person at gennemføre et angreb på Kurt Vestergaard på hans bopæl, og den terrortiltalte blev i februar 2011 idømt 9 års fængsel (sagen er anket til landsretten). I efteråret 2009 blev to personer anholdt i Chicago for planlægning af et terrorangreb mod Jyllands-Posten i Danmark, og under efterforskningen er der fremkommet oplysninger om forbindelser mellem den ene anholdte og etablerede militante islamistiske terrorgrupper. Den ene af de anholdte har bl.a. tilstået planlægning af terrorangreb i Danmark.

Derudover var der i første nummer af det engelsksprogede internetmagasinet Inspire, der bliver udgivet af al-Qaida på den Arabiske Halvø, i juli 2010 fokus på personer relateret til tegningesagen. Inspire er efter PET's vurdering endnu et eksempel på, at al-Qaida, er blevet stadig mere professionelle i sin propaganda og anvender nye måder at kommunikere sine budskaber, der i endnu højere grad end tidligere er målrettet modtagere i vestlige lande. Det er vurderingen, at al-Qaida med magasinet Inspire – som i netværkets øvrige propaganda – forsøger at fastholde og muligvis styrke militante ekstremisters negative fokus på Danmark og danske interesser.

Det vurderes, at militante islamister i Danmark og udlandet også på længere sigt vil anse personer og lokaliteter med tilknytning til tegningesagen som legitime og attraktive angrebsmål.

Terrorangreb kan finde sted, uden at der på forhånd foreligger efterretningsmæssige indikationer, det vil sige uden varsel. Det viser bl.a. erfaringerne fra terrorangrebene i Madrid i 2004 og London i 2005.

OSAMA BIN LADEN DRÆBT

Den 2. maj 2011 dræbte amerikanske soldater lederen af al-Qaida, Osama bin Laden, på hans skjulested i Pakistan. Det er PET's vurdering, at bin Ladens død på kort sigt kan skærpe

risikoen for militante islamistiske angreb særligt i Pakistan og muligvis i Afghanistan. Endvidere er det PET's vurdering, at det ideologiske budskab om global militant islamistisk kamp mod Vesten på længere sigt vil overleve Osama bin Ladens død og fortsat inspirere andre terrorgrupper og –netværk samt enkeltpersoner.

I forhold til Danmark er det PET's vurdering, at trusselsbilledet er uændret som følge af bin Ladens død, og at militante islamistiske grupper, netværk og enkeltpersoner således fortsat udgør en alvorlig terrortrussel mod Danmark og danske interesser i udlandet.

Omstændighederne i forbindelse med Osama bin Ladens død betød, at PET traf en række yderligere foranstaltninger med henblik på at beskytte amerikanske interesser her i landet mod mulige militante islamistiske angreb.

POTENTIELLE MÅL FOR ANGREB

Erfaringer fra udlandet viser, at angreb på kollektive transportmidler samt for eksempel hoteller, indkøbscentre og offentlige pladser er blevet foretrukket af terrorister. Det skyldes ikke mindst, at de er let tilgængelige mål, hvor mange mennesker er tæt samlet.

Der er også eksempler på angreb mod mål med symbolsk eller politisk værdi. Det er vurderingen, at mål i

Terrorgrupper søger konstant at lære af tidligere terrorhandlinger samt at udvikle nye, overraskende og dermed svært forudsigelige angrebsformer

Danmark med symbolværdi for terrorister bl.a. kan være offentlige myndigheder eller personer og lokalteter forbundet med tegningesagen.

Myndighedernes øgede indsats mod terror har dog betydet, at det i de seneste år er blevet vanskeligere at ramme højt profilerede og beskyttede mål.

Hændelsen i oktober 2010, hvor der på flere fragtfly blev fundet pakkebomber, og det fejlslagne terrorangreb mod et fly mellem Amsterdam og Detroit i december 2009 viser, at der blandt terrorister fortsat er fokus på at ramme flytrafikken.

FREM GANGSMÅDER

Terrorister anvender ofte hjemmelavede bomber i deres angreb, herunder også større bomber med betydelig sprængkraft, således at også

relativt beskyttede mål kan rammes. Samtidig er der en interesse blandt militante ekstremister for at udvikle mindre bomber, som er nemmere at skjule og f.eks. kan omgå eksisterende sikkerhedsforanstaltninger.

Terrorister har også anvendt andre fremgangsmåder i forbindelse med terrorangreb, herunder kombinationen af håndvåben, sprængladninger og gidseltagninger, som blev anvendt bl.a. ved terrorangrebet i Mumbai, Indien, i november 2008. Det vurderes, at flere terrorgrupper fortsat er interesserede i at anvende denne fremgangsmåde.

Der er i den senere tid set en stigende tendens til, at militante islamistiske grupper opfordrer til planlægning og udførelse af simple enkeltmandsangreb mod lettilgængelige og ubeskyttede mål. Opfordringerne vil også kunne inspirere én eller få personer uden særlig tilknytning til Danmark til at rejse til Danmark for med enkle midler at udføre en terrorhandling.

Selvom terrortruslen er blevet forøget i de seneste år, er det vigtigt at bemærke, at risikoen for at blive offer for et terrorangreb i Danmark eller i udlandet fortsat er meget begrænset, hvis man ser bort fra enkelte konfliktzoner.

NYE TENDENSER

Terrorgrupper søger konstant at lære af tidligere terrorhandlinger

samt at udvikle nye, overraskende og dermed svært forudsigelige angrebsformer, som det blev set i forbindelse med terrorangrebet i Mumbai i november 2008 og ved det fejlslagne terrorangreb mod et fly fra Amsterdam til Detroit i december 2009.

Simple angreb mod ubeskyttede eller let beskyttede symbolske og politiske mål, herunder enkeltpersoner, er en oplagt angrebstype for terrorister uden en omfattende støttestruktur. Denne type angreb kan gennemføres med få midler samt begrænset planlægning og træning.

Forberedelse af komplekse og spektakulære angreb forudsætter betydelige ressourcer og netværk i forhold til logistik og planlægning. Sådanne forberedelser kan derfor ofte være vanskelige at holde skjult for myndighederne, og angrebene kan være vanskelige at gennemføre. Omvendt kan enkle angreb udført med simple midler gennemføres med mindre forberedelse og færre ressourcer.

Al-Qaida har traditionelt haft fokus på store og spektakulære angreb, men der ses en tendens til, at al-Qaida og relaterede grupper også er begyndt at opfordre til mere simple og enkeltstående angreb udført af enkeltpersoner, dvs. at personen handler alene ("lone wolf-terrorisme") – eventuelt således, at den pågældende kan

være blevet bistået og inspireret af andre (soloterrorisme).

Formålet med mindre og individuelle angrebsforsøg er at skabe frygt og usikkerhed i den vestlige verden. Men disse forsøg kan også ses som et udtryk for, at al-Qaida er presset og ikke længere har mulighed for at planlægge store, centralstyrede terrorangreb.

DANSKE TERRORSAGER

Headley-sagen

To personer, som efter FBI's og PET's vurdering var i færd med at forberede omfattende terrorrelaterede angreb mod konkrete mål i Danmark, heriblandt Jylland-Posten, blev anholdt i Chicago, USA,

den 3. og 18. oktober 2009 efter et tæt samarbejde mellem PET og FBI. De anholdte havde gennem længere tid været tæt overvåget af de amerikanske myndigheder, ligesom der fra PET's side havde været iværksat en lang række efterforskningskridt. Den ene af de anholdte har erkendt angrebsplanerne og samarbejder med de amerikanske myndigheder. PET har endvidere afhørt den ene af de anholdte i USA.

Som led i planlægningen af terrorangrebene mod Danmark havde en af de anholdte bl.a. besøgt Danmark to gange i 2009 for at rekonoscere og udpege terrormål. Seneste besøg var i juli 2009, hvor den anholdte bl.a. havde optaget detaljerede videosekvenser fra København.

ØVRIGE DANSKE TERRORSAGER

Boghandleren fra Brønshøj

I september 2005 anholdt PET efter længere tids overvågning en person (boghandleren fra Brønshøj), som efterfølgende blev tiltalt for overtrædelse og forsøg på overtrædelse af den tidligere bestemmelse i straffelovens § 114 b om fremme af den kriminelle virksomhed eller det fælles formål for en terrororganisation. Den pågældende blev den 11. april 2007 idømt 3½ års fængsel.

Glostrup-sagen

På grundlag af PET's efterretninger anholdt Glostrup Politi den 27. oktober 2005 fire personer. Sagen havde forbindelse til anholdelser i Bosnien, hvor to personer, herunder en ung tyrkisk statsborger, der var født og opvokset i Danmark, blev anholdt og fundet i besiddelse af bl.a. sprængstoffer og våben. De anholdte blev efterfølgende tiltalt for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 114 om terrorisme, og den 15. februar 2007 blev en af de tiltalte fundet skyldig og straffet med 7 års fængsel. Nævningene fandt også de tre øvrige tiltalte skyldige i tiltalen, men de juridiske dommere anvendte den såkaldte "dobbelte garanti" i retsplejeloven og omstødte nævningenes afgørelse, hvorefter de blev frifundet. Efterfølgende besluttede justitsministeren, at sagen skulle gå om ved et nyt nævningeting for så vidt angik én af de tre tiltalte. Den 10. marts 2008 blev den tiltalte frifundet af et nyt nævningeting.

Vollmose-sagen

Efter længere tids overvågning og efterforskning, bl.a. med indsættelse af en civil agent, blev flere personer anholdt den 5. september 2006 og sigtet for forsøg på overtrædelse af straffelovens §114 om terrorisme. Efterfølgende blev der rejst tiltale ▶

FOTO: SCANPIX

De anholdte havde i forbindelse med planlægningen været i tæt kontakt med personer fra de militante terrornetværk Lashkar-e-Taiba (LeT), al-Qaida og Harakat-ul-Jihad Islami (Hujji), ligesom en af de anholdte havde planlagt yderligere et besøg i Danmark i slutningen af oktober 2009.

Såvel PET som de amerikanske myndigheder ser med meget stor alvor på sagen, ikke mindst fordi, den ene af de anholdte desuden har tilstået overfor de amerikanske myndigheder, at han har deltaget i planlægningen af terrorangrebene i Mumbai, Indien, i november 2008. Desuden har han haft kontakt til en tidligere major i det pakistanske militær.

Retsforfølgningen i sagen foretages af de amerikanske myndigheder, og sagen er endnu ikke afgjort ved domstolene.

Overfaldsforsøg på bladtegneren Kurt Vestergaard

Sent om aftenen den 1. januar 2010 trængte en 28-årig somalisk mand med dansk opholdstilladelse

ind i bladtegneren Kurt Vestergaards hjem i Århus bevæbnet med en økse og en kniv. Det lykkedes Kurt Vestergaard at søge tilflugt i et særligt sikret rum og aktivere sin overfaldsalarm. Gerningsmanden forsøgte at bryde døren op til det særligt sikrede rum, mens han råbte. Politiet ankom til Kurt Vestergaards bopæl, og gerningsmanden blev anholdt kort efter. Under anholdelsen afgav politiet skud mod gerningsmanden, der blev ramt i knæet og hånden.

Østjyllands Politi har i tæt samarbejde med PET gennemført den strafferetlige efterforskning mod den 28-årige somaliske statsborger, som ved dom afsagt af Retten i Århus den 4. februar 2011 blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens bestemmelser om terrorisme og idømt ni års fængsel samt udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandigt. Sagen er anket til landsretten.

PET tilvejebringer løbende oplysninger om, at herboende personer er eller har været involveret i terror-

relaterede aktiviteter, der støtter militante formål i Somalia, og at personer med somalisk baggrund er tilknyttet netværk i Danmark, der mistænkes for at planlægge terrorangreb eller udøve terrorrelaterede aktiviteter her i landet.

Dette var ligeledes tilfældet i forhold til den 28-årige somaliske statsborger, som allerede forud for overfaldsforsøget mod Kurt Vestergaard og gennem længere tid havde været genstand for PET's efterforskning.

Efterforskningen mod den 28-årige somaliske statsborger havde dog ikke sammenhæng med tegneren Kurt Vestergaard, og efterforskningen havde ikke på noget tidspunkt givet grundlag for at antage, at den 28-årige havde konkrete planer om at overfalde eller dræbe tegneren Kurt Vestergaard. Den hidtidige efterforskning vedrørende den 28-årige somaliske statsborger havde heller ikke givet grundlag for at antage, at hans eventuelle planer om at gennemføre terrorrelaterede aktiviteter her i landet var umiddelbart forestående.

Siden offentliggørelsen af Muhammed-tegningerne i september 2005 og særligt efter genoptrykkningen i februar 2008 har der været en betydelig sikkerhedsmæssig trussel mod bladtegneren Kurt Vestergaard. Kurt Vestergaard er således i særlig grad blevet eksponeret i forbindelse med tegningesagen, hvor han har optrådt i adskillige tv-programmer

En tidlig præventiv indgriben forudsætter, at en sådan indgriben vurderes effektivt at kunne afværge den konkrete trussel, mens der for at anholde og efterfølgende retsforfølge eller udvise udlændingen administrativt kræves håndfaste beviser

og offentlige begivenheder med tilknytning til sagen. Kurt Vestergaard udgør dermed et potentielt og efterstræbt mål for militante ekstremister i Danmark og i udlandet, ligesom der er grupper og enkeltpersoner, der ønsker at chikanere eller udøve vold mod Kurt Vestergaard.

Gennem de seneste år har PET arbejdet målrettet på at identificere, forebygge og imødegå trusler mod Kurt Vestergaard, og i flere tilfælde har PET på grundlag af dette arbejde grebet ind over for konkrete trusler mod ham. Bl.a. blev tre personer i begyndelsen af 2008 frihedsberøvet på grundlag af mistanke om, at de pågældende havde planer om at dræbe bladtegneren.

Udover den efterforskningsmæssige indsats har PET løbende truffet en række sikkerhedsmæssige foranstaltninger for at beskytte Kurt Vestergaard. Disse sikkerhedsmæssige foranstaltninger er løbende blevet gennemført og justeret i lyset af det konkrete trusselsbillede, ligesom der er blevet lagt vægt på Kurt Vestergaards ønske om så vidt muligt at kunne opretholde en normal livsførelse.

Sikkerhedsforanstaltningerne gjorde det i forbindelse med overfaldsforsøget den 1. januar 2010 muligt at forsinke gerningsmandens indtrængen på bopælen så længe, at politiet kunne nå frem og pågribe gerningsmanden.

I lyset af overfaldsforsøget og den offentlige eksponering både i Danmark og især i udlandet af en række af de sikkerhedsmæssige foranstaltninger i forhold til Kurt Vestergaard har PET efterfølgende justeret disse foranstaltninger, ligesom der er blevet etableret fuldstændig livvagtsbeskyttelse samt døgnbemandet vagt på Kurt Vestergaards bopæl.

Overfaldsforsøget på Kurt Vestergaard illustrerer en række af de dilemmaer, en efterretnings- og sikkerhedstjeneste står overfor, når man har identificeret en konkret trussel. En tidlig præventiv indgriben forudsætter, at en sådan indgriben vurderes effektivt at kunne afværge den konkrete trussel, mens der for at anholde og efterfølgende retsforfølge eller udvise

mod fire personer. Den 23. november 2007 blev tre af de tiltalte fundet skyldige, mens den fjerde blev fri-fundet. To af de dømte blev i landsretten straffet med fængsel i 11 år, og den ene, en irakisk statsborger, blev endvidere udvist af Danmark med indrejseforbud gældende for bestandig, mens den tredje af de dømte blev straffet med fængsel i 4 år. Den 10. april 2008 skærpede Højesteret strafudmålingen for alle de tre dømte, således at to af de dømte blev straffet med 12 års fængsel, mens den tredje blev straffet med 5 års fængsel. Højesteret stadfæstede samtidig udvisningen af den ene af de dømte.

Glasvej-sagen

Natten mellem den 3. og den 4. september 2007 gennemførte PET en større politiaktion i Københavnsområdet og anholdt en række personer, der var mistænkt for at forberede en terrorhandling under anvendelse af det ustabile sprængstof TATP. I marts 2008 blev der rejst tiltale ▶

udlændingen administrativt kræves håndfaste beviser, som kan fremlægges og efterprøves ved domstolene. Længere tids overvågning af en potentiel trussel forudsætter ligeledes en omhyggelig afvejning i forhold til behovet for at overvåge andre identificerede trusler.

PET har i forbindelse med overfaldsforsøget udarbejdet en orientering om sagen, som kan læses i sin helhed på www.jm.dk.

Bombesprængning på Hotel Jørgensen i København

Fredag den 10. september 2010 ved middagstid blev en bombe bragt til sprængning i en kælder under Hotel Jørgensen i det indre København. Bomben var fremstillet af det voldsomt eksplosive og også ustabile stof Triacetoneperoxid også kaldet for TATP, ligesom den indeholdt en mængde mindre stålkugler.

Gerningsmanden, en 24-årig belgisk statsborger med tjetjensk baggrund, var efter PET's vurdering i færd med at fremstille en brevbombe, da bomben utilsigtet gik af. Efterforskningen af sagen peger på, at Jyllands-Posten var det sandsynlige mål for brevbomben.

Sagen er blevet efterforsket af Københavns Politi i tæt samarbejde med PET. Den 31. maj 2011 blev gerningsmanden ved Københavns Byret fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens bestemmelser om terrorisme og idømt 12 års fængsel.

FOTO: POLIFOTO

Norsk terrrorsag

I juli måned 2010 blev tre personer anholdt af det norske sikkerhedspoliti (PST) mistænkt for forsøg på terrorisme. I slutningen af september måned 2010 blev det offentliggjort, at de tre personer muligvis var i færd med at planlægge en terrorhandling rettet mod Jyllands-Posten eller personer i Danmark med tilknytning til tegningesagen.

PET arbejder fortsat tæt sammen med det norske sikkerhedspoliti som led i efterforskningen af den konkrete sag. En terrorhandling var ikke umiddelbart forestående, allerede fordi de tre mistænkte personer var tæt overvåget af det norske sikkerhedspoliti i tiden op til anholdelserne.

Terroranholdelser i København

Onsdag den 29. december 2010 klokken 10.44 brød PET's Aktionsstyrke døren ind til en lejlighed på Mørk-

højvej i Herlev og anholdt tre personer, der mistænkes for at forberede et terrorangreb i København. De tre anholdte var timer inden anholdelserne ankommet fra Sverige. Kort efter blev en 26-årig mand med forbindelse til sagen anholdt i en lejlighed i Hedelyparken i Greve og samtidig anholdt de svenske myndigheder i Stockholm en 37-årig svensk statsborger.

Forud for anholdelserne havde det svenske sikkerhedspoliti SÄPO og PET gennemført en omfattende efterforskning og overvågning af de mistænkte personer.

I forbindelse med anholdelserne i Danmark blev der gennemført ransagninger, hvor der bl.a. blev beslaglagt plastic-strips, der kan anvendes som håndjern, en pistol, en maskinpistol med tilhørende lyddæmper og skarp ammunition. Flere af de anholdte er mistænkt

for at have forbindelser til internationale terrornetværk.

Det er PET's vurdering, at de anholdte var i færd med at forberede et terrorangreb mod Jyllands-Posten i København, og at angrebet var nært forestående, da det blev afværget.

PET samarbejder med Københavns Vestegns Politi, SÄPO og den svenske anklagemyndighed om den fortsatte efterforskning af sagen.

DANSKBASERET STØTTE TIL ULOVLIGE AKTIVITETER I UDLANDET

PET's efterforskning viser, at der fortsat er personer med tilknytning til Danmark, der er involveret i eller på forskellig vis yder støtte til terrorrelaterede aktiviteter i en række lande bl.a. Irak, Libanon, Yemen og Somalia.

Flere personer, som er bosiddende i Danmark, er rejst til konfliktzoner i Mellemøsten, Asien og Afrika med henblik på at modtage militant træning eller deltage i kamphandlinger mod bl.a. international militær tilstedeværelse og lokale myndigheder. Disse personer, der har fået operativ erfaring fra konfliktzoner i udlandet, kan udgøre en sikkerhedsrisiko i Danmark, når de vender tilbage.

PET's efterforskning viser desuden, at der i Danmark også findes personer, der yder forskellige former for

bistand med henblik på at gennemføre terrorhandlinger i udlandet. De danske netværk samarbejder bl.a. med udenlandske netværk om at rekruttere og radikalisere personer i udlandet, der er villige til at deltage i kamphandlinger i konfliktzoner, herunder Somalia, Afghanistan, Pakistan og Irak.

Den 3. december 2009 sprængte en selvmordsbomber sig selv i luften på Hotel Shamo i Somalias hovedstad Mogadishu. 23 mennesker blev dræbt ved angrebet, heriblandt tre ministre fra den somaliske overgangsregering, mens 40 mennesker blev såret. Blandt de dræbte var desuden en 22-årig somalisk statsborger, der tidligere har opholdt sig i Danmark.

Det er PET's formodning, at den 22-årige dansk-somalier, der har haft forbindelser til den somaliske militante islamistiske organisation al-Shabaab, var den samme, som gennemførte selvmordangrebet.

Ikke mindst i forhold til Somalia har PET skærpet opmærksomheden de senere år, herunder i forhold til den somaliske militante islamistiske organisation al-Shabaab. Al-Shabaab er en militant islamistisk gruppe, der siden 2006 har kæmpet en national kamp for en islamisk stat i Somalia og har tilsluttet sig den globale al-Qaida-inspirede militante ekstremisme. Al-Shabaab har flere gange opfordret muslimer i resten af verden til

mod to af de anholdte, og den 21. oktober 2008 blev de pågældende i byretten idømt 12 og 7 års fængsel. Dommen blev anket, og den 26. juni 2009 stadfæstede Østre Landsret dommen på 12 år for den ene af de tiltalte, mens dommen for den anden tiltalte blev skærpet til 8 års fængsel.

Den 11. november 2007 anholdt PET tillige en 22-årig mand, der havde forbindelse til de to varetægtsfængslede mænd. Den pågældende var mistænkt for at opfordre til kidnapning af danskere i udlandet med det formål at tvinge de danske myndigheder til at løslade de to varetægtsfængslede. Den pågældende blev den 18. november 2008 i byretten frifundet for at opfordre til kidnapning af danskere i udlandet. Denne dom blev stadfæstet af Østre Landsret den 28. august 2009. I marts 2009 blev seks personer fra tøjfirmaet Fighters+Lovers i Højesteret fundet skyldige i terrorfinansiering i forbindelse med salg af t-shirts til fordel for FARC og PFLP. De blev alle straffet med betingede fængselsdomme.

I marts 2010 blev Foreningens Oprørs talsperson i Københavns Byret idømt en betinget fængselsstraf for forsøg på overtrædelse af straffelovens bestemmelser om terrorfinansiering i forbindelse med indsamling af penge til fordel for FARC og PFLP.

I januar 2011 blev der rejst tiltale i to sager om økonomisk støtte til organisationerne FARC og PFLP. I begge sager er der rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 114 b, nr. 1 og 2.

Internettet spiller en stadig voksende rolle for militante ekstremister og terrorgrupper, som udnytter internettet til at sprede budskaber, kommunikere, træne virtuelt samt til rekruttering, logistisk støtte og operativ forberedelse

at komme til Somalia for at kæmpe, og der er adskillige eksempler på, at udlændinge træner og deltager i militante aktiviteter i Somalia sammen med al-Shabaab.

Efterforskningen på dette område vanskeliggøres ofte af, at de terrorrelaterede aktiviteter foregår i Somalia, men PET arbejder målrettet på at afdække og modvirke de terrorrelaterede aktiviteter i Somalia som har tilknytning til Danmark.

INTERNETTET

Internettet spiller en stadig voksende rolle for militante ekstremister og terrorgrupper, som udnytter internettet til at sprede budskaber, kommunikere, træne virtuelt samt til rekruttering, logistisk støtte og operativ forberedelse.

I de seneste terrorsager i Europa, herunder i Danmark, har internettet spillet en vigtig rolle, bl.a. i forbindelse med radikaliserings, kommunikation, træning, planlægning og finansiering. På internettet er der desuden i stigende grad ekstremistisk materiale, som er tilgængeligt for ikke-arabisktalende brugere med tekster på europæiske sprog, herunder dansk.

Det militante islamistiske propagandamateriale på en række af disse sider kan indeholde "nyheder" fra konfliktzonerne med fokus på militante gruppers kamp mod f.eks. amerikanske, israelske eller russiske

styrker. Der kan også være omtale af påståede overgreb på civile i konfliktzonerne og information om religiøse forhold. Indholdet kan være yderst brutalt og voldeligt. I flere af de europæiske terrorsager har de centrale personer været storforbrugere af disse hjemmesider.

Materialet bliver bl.a. brugt til at styrke moralen hos militante aktivister, indoktrinere og rekruttere nye aktivister. Endvidere kan materialet have til formål at intimidere og demoralisere den øvrige befolkning. Internettet kan dermed benyttes til at forstærke effekten af gruppernes handlinger ved at gøre dem synlige og tilgængelige for alle.

Selvom internettet spiller en voksende rolle for terrorgrupper og -netværk samt deres sympatisører, er det imidlertid vurderingen, at internettet sjældent kan erstatte egentlig træning for at gennemføre en terrorhandling. Personlige kontakter og erfaringer spiller stadigvæk den største rolle.

I de senere år er der flere eksempler på, at internettet i stigende grad udnyttes til at radikalisere unge. Denne tendens har især taget fart, efter en række centrale militante hjemmesider med forbindelse til al-Qaida blev lukket i efteråret 2008. Lukningen har fået militante ekstremister til at søge nye veje for at fastholde internettet som et væsentligt middel til at radikalisere unge. Bl.a. målretter de mili-

tante ekstremister nu også deres propaganda mod sociale medier og fildelingstjenester, som har stor udbredelse og er lette at finde. Det betyder, at ekstremisterne potentielt kan nå flere og især unge mennesker.

Det drejer sig bl.a. om fildelingsider som Youtube, sociale medier som Facebook, nyhedsportaler og hjemmesider, der handler om islam, som bevidst bliver udnyttet af terrorgrupper og militante islamister til at radikalisere unge på nettet, herunder unge, der ikke normalt går ind på militante hjemmesider. Målet er således potentielt at kunne nå ud til alle internettets brugere, herunder brugere, der ikke er muslimer og derfor ikke er umiddelbar målgruppe for radikaliseringsindsats.

Der er tale om en bekymrende udvikling, som PET gennem en målrettet indsats forsøger at afdække, men som også det danske samfund i mere bred forstand bør være opmærksom på og tage højde for som led i den forebyggende indsats mod terrorisme og radikaliseringsindsats.

TERRORFINANSIERING

PET's indsats på terrorfinansieringsområdet har til formål at forhindre, at der overføres eller videregives penge til personer, organisationer, grupper eller sammenslutninger, som er involveret i terrorisme.

Terroristers omkostninger til f.eks. rejser, leje af lokaler og køb af materialer i forbindelse med terrorrelaterede aktiviteter kræver ikke nødvendigvis store beløb og kan være finansieret af gruppens egne midler. Flere af de seneste terror-sager i Europa er eksempler på, at aktioner kan udføres med forholdsvis beskedne finansiering.

Visse terrorgrupper – ikke mindst i udlandet – har dog behov for ekstern finansiering. Det er PET's vurdering, at der i Danmark foregår terrorfinansiering, som først og fremmest er beregnet på terrorgrupper og -netværk i udlandet, herunder grupper i konfliktzoner som f.eks. Irak, Afghanistan, Libanon, de Palæstinensiske Selvstyre-områder og Somalia.

Internationale opgørelser viser, at udlændinge bosiddende i Danmark hvert år sender op mod 10 milliarder kr. til deres oprindelseslande. Langt den største del af dette beløb er overførsler med helt lovlige formål.

Det er vanskeligt at belyse det præcise omfang af terrorfinansiering, som stammer fra Danmark, men det er vurderingen, at der blandt overførslerne også er overførsler, der går til finansiering af terror.

Det kan være en udfordring for myndighederne at bevise penge-transaktioners direkte forbindelse

til terrorisme, bl.a. fordi terrornetværk ofte benytter flere og til tider uformelle mellemlid i transaktionerne. Eksempler på sådanne mellemlid kan være privatpersoner eller organisationer med humanitære eller politiske formål.

PET har flere gange i forbindelse med kontrolaktioner i lufthavne mv. konstateret, at personer med begrænset indkomst bliver antruffet på vej ud af Danmark med store pengebeløb, som ikke står i forhold til den pågældendes indtægt og formueforhold. I flere tilfælde har sådanne rejsende været på vej til lande i konfliktzoner.

Som led i indsatsen mod finansiering af terrorisme samarbejder PET med en række institutioner i primært den statslige og finansielle sektor, herunder Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet (SØK), banker, PBS, og Skat. I 2008 og 2009 har PET ligeledes gennemført en række virksomhedsbesøg for at skærpe fokus på mistænkelige pengeoverførsler – både ind og ud af Danmark.

PET udgav i januar 2010 pjecen "Dit bidrag kan misbruges", som giver en række gode råd til, hvad man kan gøre for at forhindre, at de penge, enkeltpersoner organisationer indsamler til gode formål, havner i de forkerte hænder og derefter bliver brugt direkte – eller indirekte – til at støtte terrorisme. Pjecen kan læses på PET's hjemmeside.

9. Kontraekstremisme

FOTO: SCANPIX

PET's indsats på kontraekstremismeområdet skal forebygge og forhindre, at grupper eller personer gennem brug af f.eks. vold, hærværk eller trusler søger at nå politiske mål. Desuden har indsatsen fokus på strafbare handlinger, der har ekstremistisk baggrund, og som f.eks. er rettet mod personer og grupper nationalitet, tro eller seksuelle orientering. Endvidere skal indsatsen forebygge og forhindre, at ekstremister udfører strafbare forhold eller truer den offentlige orden og sikkerhed. PET arbejder som led i denne indsats tæt sammen

med det øvrige politi og har bl.a. en væsentlig opgave med at sikre, at de relevante politimyndigheder kender trusselsbilledet og på den baggrund er i stand til at afpasse indsatsen i forhold til den aktuelle trussel.

PET's indsats på kontraekstremismeområdet er forankret i Center for National sikkerhed.

VENSTREKSTREMISME

Det venstreekstremistiske miljø i Danmark er kendetegnet ved en stadig stigende professionalisering

Der er fortsat en meget voldelig kerne i ekstremistmiljøet, som er i stand til at mobilisere sig. Er der en sag, de kan udnytte voldeligt, er de i stand til at gennemføre en hurtig mobilisering.

og internationalisering. Rydningen af det tidligere ungdomshus på Jagtvej i København i 2007 har været brugt i ekstremistiske miljøer som påskud for yderligere radikaliserings og til at rekruttere en ny generation af ekstremister.

Der er fortsat en meget voldelig kerne i ekstremistmiljøet, som er i stand til at mobilisere sig hurtigt, hvis der er en sag, de kan udnytte voldeligt.

Selvom hovedmodstanderen for det venstreekstremistiske miljø fortsat er den ekstreme højrefløj, er der samtidig en stigende tendens til, at miljøet knytter aktioner op på politiske enkeltsager, der ikke alene har en bred opbakning i aktivistmiljøet, men en bred appel i befolkningen som sådan. Det drejer sig bl.a. om integrations- og asylpolitik samt klimapolitik. Koblingen til politiske temaer med bred folkelig appel betyder, at den voldelige del af det venstreekstremistiske miljø i højere grad kan operere anonymt og i ly af det mere fredelige aktivistmiljø, hvorfra de søger at udnytte andres politiske og ideologiske aktiviteter med det formål at skabe konfrontationer med politiet.

Formålet med disse konfrontationer er bl.a. – som det ofte er med voldelig ekstremisme af denne art – at fremprovokere en situation, hvor myndighederne tvinges til at anvende magt, og hvor de voldelige ekstremister efterfølgende forsø-

ger at fremstille myndighedernes magtanvendelse som et udtryk for, at Danmark er en politistat.

PET har i den forbindelse konstateret, at de voldelige ekstremisters brug af civil ulydighed har ændret karakter. Der ses stadig oftere eksempler på, at grænsen mellem civil ulydighed og voldelige konfrontationer er blevet mere flydende, og der er både herhjemme og i udlandet set eksempler på, at voldelige ekstremister under dække af civil ulydighed bevidst har skabt direkte voldelige konfrontationer.

COP15

Klimatopmødet var en af de største politiopgaver nogensinde for dansk politi og således også for PET. Efterretningstjenestens opgave var løbende at vurdere trusselsbilledet i forhold til COP15, således at der i samarbejde med det øvrige politi kunne iværksættes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger.

Klimatopmødet blev brugt af dele af det danske venstreekstremistiske miljø som baggrund for en større mobilisering af både danske og udenlandske ekstremister. Rydningen af ungdomshuset på Jagtvej i København i 2007 og de efterfølgende voldsomme gadekampe har givet København en vis symbolværdi i venstreekstremistiske miljøer i udlandet, og denne symbolværdi har formentlig virket forstærkende på tilstrømningen af aktivister, der var

villige til at anvende voldelige metoder under klimatopmødet.

Det var op til klimatopmødet PET's vurdering, at mange fredelige danske og udenlandske aktivister ville deltage i de aktioner og demonstrationer, der var planlagt i forbindelse med klimakonferencen, og som spillede en vigtig rolle i den politiske proces såvel op til som under klimatopmødet. Det var imidlertid samtidig PET's vurdering, at klimatopmødet også ville tiltrække et stort antal voldelige ekstremister, herunder fra udlandet, som havde til hensigt at infiltrere de fredelige folkelige demonstrationer og ikke-voldelige meningstilkendegivelser, som var planlagt under klimatopmødet.

Denne vurdering viste sig at holde stik, men volden blev imidlertid betydeligt begrænset af en meget effektiv efterretnings- og politiindsats, herunder med bistand fra udenlandske myndigheder, som uden tvivl var stærkt medvirkende til at sikre en fredelig gennemførelse af klimatopmødet i København.

HØJREEKSTREMISME

Det højreekstremistiske miljø i Danmark forsøger fortsat aktivt at rekruttere nye medlemmer og sympatisører.

Det sker bl.a. gennem spredning og fremme af racistiske budskaber på internettet, gennem medierne, via plakater og løbesedler. Målet er rekruttering og fastholdelse af tilhængere samt etablering af et modsætningsforhold mellem den brede befolkning og etniske minoriteter. Derudover forsøger højreekstremisterne i højere grad end tidligere at rekruttere fra Hooligan-miljøet.

Der har traditionelt være et tæt samarbejde mellem højreekstremistiske grupper i Danmark og ligesindede i udlandet, bl.a. gennem fælles arrangementer og manifestationer. Desuden har PET konstateret, at dele af det højreekstremistiske miljø herhjemme forsøger at etablere kontakt til voldelige ekstremistiske miljøer i udlandet. Denne udvikling er bekymrende, fordi det kan indebære en yderligere radikaliserings af dele af det danske højreekstremistiske miljø og dermed en skabe yderligere eskalering af de voldelige konfrontationer med det venstreekstremistiske miljø.

FOTO: SCANPIX

KONFRONTATIONER MELLEM HØJRE- OG VENSTREEKSTREMISTISKE MILJØER

Tendensen til øget polarisering og konfrontation mellem personer og grupperinger fra henholdsvis det højre- og det venstreekstremistiske i Danmark er efter PET's vurdering fortsat stigende. Der er set en optrapning i konfrontationerne mellem fløjene, og både venstre- og højreekstremister har i stigende grad fokus på systematisk at gennemføre voldelige aktioner rettet mod hinan-

dens arrangementer så som møder, demonstrationer og koncerter.

De strafbare forhold på dette område udspringer såvel fra de venstreekstremistiske miljøer som fra højreekstremistiske kredse, og PET arbejder målrettet på at sætte ind over for alle former for voldelig politisk ekstremisme.

Samtidig er der også eksempler på, at disse direkte konfrontationer foregår i tæt samarbejde med lige-

sindede i udlandet, især i Tyskland og Sverige. Det er desuden fortsat PET's vurdering, at man i disse miljøer arbejder målrettet på at anskaffe våben som led i disse konfrontationer. PET har ligeledes konstateret, at højre- og venstreekstremister fortsat gennemfører målrettede aktioner, der har karakter af privat efterretningsvirksomhed for at afdække og eksponere politiske modstandere og deres aktiviteter.

Anholdelser i sag om voldelig politisk ekstremisme

Søndag den 28. februar 2010 foretog PET i samarbejde med en række politikredse anholdelser og ransagninger i forbindelse med en efterforskning vedrørende voldelig politisk ekstremisme.

Under ransagningerne blev der beslaglagt en computer-server med detaljerede og personfølsomme oplysninger om personer med tilknytning til den politiske højrefløj, herunder politiske partier og organisationer samt flere politikere. Oplysningerne, der bl.a. formodes at være tilvejebragt gennem hacking, omfatter desuden oplysninger om voldelige overfald på nogle af de personer, som er registreret i databaserne.

Den konkrete sag er efter PET's opfattelse udtryk for den målrettede optrapning af konfrontationerne mellem fløjene. Sagen repræsenterer samtidig det hidtil alvorligste eksempel på, at moderne

IT-teknologi og efterretningsmetoder anvendes i forbindelse med disse konfrontationer.

Sagen bliver fortsat efterforsket.

Anholdelse af 43-årig mand med tilknytning til det højreekstremistiske miljø

Onsdag den 12. januar 2011 blev en 43-årig mand med tilknytning til det højreekstremistiske miljø anholdt af PET og Nordsjællands Politi. Den pågældende havde gennem længere tid været genstand for PET's efterforskning. På den anholdtes bopæl i Hørsholm blev der i forbindelse med ransagningen bl.a. fundet kemikalier, der kan bruges til bombefremstilling. Den pågældende blev ved grundlovsforhøret sigtet for overtrædelse af våbenloven under særligt skærpende omstændigheder og varetægtsfængslet.

Sagen bliver fortsat efterforsket.

Anholdelser i sag om politisk motiverede ildspåsættelser

PET anholdt tirsdag den 27. april 2011 efter længere tids efterforskning fire personer i alderen 20 til 23 år med tilknytning til det venstreekstremistiske miljø. De pågældende blev anholdt ved Politiskolen i Brøndbyøster under et forsøg på ildspåsættelse. Der blev ved anholdelsen bl.a. beslaglagt dunke med benzin samt nødblus.

Sagen bliver fortsat efterforsket, og de anholdte er mistænkt for at

stå bag flere politisk motiverede ildspåsættelser.

FORBRYDELSE MED EKSTREMISTISK BAGGRUND

PET har siden 1992 modtaget indberetning fra politikredsene om kriminelle forhold og hændelser, der kan tænkes at have racistisk baggrund, og som er rettet mod udlændinge. Ordningen blev i 2001 ændret til at omfatte ethvert kriminelt forhold med mulig racistisk eller religiøs baggrund, uanset om det kriminelle forhold er rettet mod en person eller interesse af udenlandsk eller dansk herkomst.

Trods en række bestræbelser på at forbedre ordningen, hvor bl.a. registrering og indberetning fra politikredsene har været behæftet med store usikkerheder, har det været vanskeligt for PET med blot nogenlunde sikkerhed at udtale sig om årsager, sammenhænge, udviklinger og tendenser i forhold til disse typer af sager.

På den baggrund har PET med virkning fra 2009 ændret måden, hvorpå oplysningerne indhentes. Fremover tilvejebringer PET selv oplysningerne fra politiets registre, hvilket vil give et mere fyldestgørende og retvisende billede af udviklingen.

PET har samtidig udvidet ordningen, således at den nu også omfatter kriminalitet, der udspringer af andre ekstremistiske holdninger end racistiske og religiøse. Det betyder,

Hadforbrydelser er et område, som ikke bare PET og politiet, men også andre dele af det danske samfund bør have fokus på

at ordningen fremover også omfatter sager, hvor det kriminelle forhold må anses for motiveret af ekstremistiske opfattelser af politiske spørgsmål eller af spørgsmål vedrørende race, hudfarve, nationalitet, etnisk oprindelse, tro eller seksuel orientering.

Samlet er det målet med den nye ordning at sikre en bredere og mere samlet kortlægning af kriminalitet, der har sammenhæng med ekstremistiske holdninger, og at styrke efterretningstjenestens mulighed for løbende at vurdere, om der kan konstateres tegn på mere organiseret og systematiseret udøvelse af sådanne former for kriminalitet.

PET offentliggjorde i november 2010 den første rapport efter den nye ordning. Ifølge rapporten er det samlede antal kriminelle forhold i 2009 med mulig ekstremistisk baggrund markant højere end antallet af forhold i 2008. Stigningen skal ses i lyset af, at ordningen som nævnt ovenfor i 2009 blev udvidet til at omfatte alle kriminelle forhold med muligt ekstremistisk motiv. Stigningen i antallet af forhold kan dog ikke alene begrundes med udvidelsen af ordningen.

Antallet af forhold, der er motiveret af den forurettedes seksuelle orientering eller gerningsmandens ekstremistiske opfattelse af politiske spørgsmål, og som nu – i modsætning til tidligere – inddrages, udgør

således 81 forhold, hvorimod den samlede stigning er på 131 forhold.

Stigningen i antallet af forhold kan endvidere skyldes, at PET for første gang i 2009 selv har søgt i politiets registre mv. efter de af ordningen omfattede forhold. Stigningen kan også til dels være en følge af, at der i samfundet og medierne har været øget fokus på området, hvilket kan have haft betydning for anmeldelsesfrekvensen. Derudover kan det have haft indvirkning på antallet af forhold, at PET i januar 2009 udsendte en ny rundskrivelse om ordningen til politikredsene.

Stigningen i antallet af forhold i 2009 i forhold til 2008 og tidligere år bekræfter efter PET's opfattelse, at de tidligere års indberetninger ikke har givet et retvisende billede af antallet af forhold omfattet af ordningen. Den nye ordning, hvor PET selv søger de relevante forhold i politiets registre mv., giver derimod et mere fyldestgørende billede af udviklingen på området.

På baggrund af de foretagne ændringer af ordningen er det dog på nuværende tidspunkt vanskeligt at udtale sig sikkert om udvikling og tendenser på området. Ikke desto mindre viser tallene, at hadforbrydelser er et område, som ikke bare PET og politiet, men også andre dele af det danske samfund bør have fokus på.

Rapporten kan læses i sin helhed på PET's hjemmeside.

TRUSLER MOD OFFENTLIGE PERSONER

Der har i de senere år været et stigende fokus på trusler og chikane mod politikere og andre offentlige personer. Risikoen for at blive udsat for trusler og chikane afhænger typisk af den enkelte persons eksponering i offentligheden eller udspringer af enkeltsager, og der er eksempler på, at politikere på både højre- og venstrefløjens udsættes for til tider grov chikane.

PET bliver løbende orienteret om denne type sager og vurderer bl.a., om truslerne giver anledning til særlige sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Det kan være vanskeligt at give en samlet karakteristik af de personer, der chikanerer og truer politikere. Der kan være tale om alt fra personer, der er vrede på "systemet", til psykisk syge, personer, der er påvirket af stoffer eller alkohol, eller ressourcestærke borgere, der er vant til at få deres vilje. Hertil kommer naturligvis truslen fra ekstremistiske miljøer.

Enkelte politikere kan være meget udsatte, men generelt må truslen mod politikere betegnes som lav. Det er således ikke PET's vurdering, at der er sket en stigning i antallet af sager eller en skærpelse af sagernes karakter. Alligevel kan selv mindre alvorlige former for chikane

2005	2006	2007	2008	2009
87	227	35	175	306

	2008		2009	
Forhold	Antal	Procent	Antal	Procent
Racistisk motiveret	113	64,8	73	23,9
Religiøst motiveret	9	5,1	21	6,9
Politisk motiveret	-	-	64	20,9
Seksuelt motiveret	-	-	17	5,6
Tvilsomt ekstremistisk motiv	53	30,1	131	42,8
Total	175	100	306	100

og trusler være en stor belastning for den politiker, der rammes. Samtidig er det naturligvis et samfundsmæssigt problem, hvis politikere trues eller chikaneres på grund af deres politiske virke. Af den grund er det også vigtigt, at personer, der som led i deres politiske virke bliver udsat for chikane eller truende adfærd, anmelder det til politiet.

10. Kontraspionage og -proliferation

Spionagetruslen mod Danmark og danske interesser har ændret sig i takt med den sikkerhedspolitiske udvikling. Der spioneres imidlertid fortsat mod Danmark, og PET vurderer, at en række lande i dag aktivt driver spionage mod Danmark og mod danske interesser i udlandet. Desuden er det PET's vurdering, at flere udenlandske repræsentationer i Danmark ikke eller kun i nogen grad har reduceret antallet af efterretningsofficerer siden den Kolde Krig.

Spionagetruslen, der bl.a. skal ses på baggrund af den øgede globalisering og internationale konkurrence, den generelle åbenhed i samfundet og det høje teknologiske vidensniveau i Danmark, er imidlertid blevet mere bredspektret og fokuserer på andre områder end samfundsundergra-

vende virksomhed og omgåelse af handelsrestriktioner. Interessen er i stigende omfang rettet mod at indsamle informationer inden for f.eks. forskning og teknologi. Inden for det seneste årti har de mest opsigtsvækkende internationale eksempler på spionage i verden været foretaget af Rusland og Kina.

De meget få offentlige sager om spionage, der har været i Danmark, kan derfor ikke tages som udtryk for, at spionage ikke forekommer herhjemme. PET's præventive indsats har i en række tilfælde forhindre, at sager har udviklet sig til alvorlige spionagesager. I disse tilfælde har PET afbrudt forløb, der var ved at udvikle sig til spionage, f.eks. ved at gøre opmærksom på, at efterretningstjenesten var vidende om aktiviteter, der kunne udgøre en overtrædelse af straffelovens spionageparagraffer.

Endvidere formodes det, at der i forhold til sager om industri-spionage findes et mørketal, da en række virksomheder af forskellige årsager ikke anmelder mistanke om spionage til myndighederne. Da spionage kan være en alvorlig trussel mod Danmarks sikkerhed og konkurrenceevne, er det afgørende, at organisationer, virksomheder, myndigheder og befolkningen er bevidste om, at der fortsat er lande, organisationer og virksomheder, der på ulovlig vis forsøger at indsamle fortrolige informationer.

FOTO: SCANPIX

TYPER AF SPIONAGE

For Danmarks vedkommende kan PET konstatere, at fremmede efterretningstjenester er interesserede i at indhente informationer om forsvars- og sikkerhedsforhold, indenrigs- og udenrigspolitik, økonomi og samfundsforhold samt Danmarks og andre landes holdning til internationale sammenslutninger og samarbejdsfora som f.eks. EU og NATO. Endvidere er der interesse for at indhente tekniske og videnskabelige oplysninger om forskning

fra diverse højere lærestalter og private virksomheder. Også den såkaldte flygtningespionage, hvor en fremmed stat indsamler oplysninger om og eventuelt udøver pression imod flygtninge fra det pågældende land, er konstateret i Danmark.

PET'S INDSATS OG MULIGHEDER

PET's arbejde på dette område, der er forankret i Center for National sikkerhed, er i vidt omfang forebyggende, og efterretningstjenesten

anvender de samme efterforskningsmetoder som det øvrige politi, bl.a. afhøringer, ransagninger og indgreb i meddelelshemmeligheden, f.eks. telefon- og rumaflytninger. Endelig har efterretningstjenesten mulighed for at indhente oplysninger gennem overvågning og gennem kilder i relevante miljøer og personkredse.

INDUSTRISPIONAGE

Sager om industrispionage efterforskes som udgangspunkt af politikredsene. Kun hvis der er mistanke om, at en fremmed magt er involveret i industrispionage, hører sagen under PET's ansvarsområde.

Hvis det viser sig, at industrispionage foretages af en anden konkurrerende virksomhed og ikke af en fremmed efterretningstjeneste, vil sagen – efter aftale med virksomheden – blive overdraget til den lokale politikreds, der fortsætter efterforskningen. I den forbindelse kan PET eventuelt bistå politikredsen med rådgivning.

Politisk og økonomisk spionage har til hensigt at opnå viden i forbindelse med internationale forhandlinger, især danske forhandlingspositioner, samt at påvirke politikere og offentligt ansatte. Mål for politisk og økonomisk spionage er især:

- Folketinget.
- Politiske partier.
- Ministerier og styrelser.

- Finanssektoren.
- Eksportkontrolorganer.

Den militære spionage koncentrerer sig bl.a. om at indhente informationer vedrørende Danmarks sikkerhed og forhold i alliancer, som Danmark er medlem af. Mål for militær spionage er bl.a.:

- Forsvarsinstitutioner og -anlæg.
- NATO-samarbejdet.
- Sikkerhedspolitiske konferencer og møder.
- Faglige organisationer for militært personel.
- Private virksomheder med "dual-use" produkter, dvs. produkter, som kan anvendes både civilt og militært.

Industri og teknisk/videnskabelig spionage foretaget af en fremmed stat har til formål at skaffe informationer, der kan videregives til landets egen industri. Der er bl.a. fokus på medicinalindustrien, miljø-, bio-, fødevarer- og informationsteknologi samt "dual-use" produkter. Mål for industrispionage er bl.a.:

- Udviklings-, laboratorie- og forskningsafdelinger.
- Patenter og know-how.
- Tilbud ved licitationer.
- Firma- samt markeds- og investeringsstrategier.
- Produktionsfremmende processer.
- Leverandører og kunderegistre.

Spionens arbejdsmetoder

- Den menneskelige kilde
- Indbrud og tyveri.

- Aflytning og overvågning.
- Gennemgang af kasserede dokumenter og Pc'ere.
- Computerhacking.
- Afpresning og bestikkelse.

Indikationer på spionage

- Forsøg på at overtale en medarbejder til at udføre mindre tjenester, der gradvis bliver til ønsket om at skaffe mere fortrolige informationer. Ofte kan det ske ved at appellere til folks ideologiske, etniske, religiøse eller seksuelle baggrund. Der kan desuden være tale om en økonomisk tilskyndelse såvel som decideret afpresning.
- Mistænkelig adfærd under et besøg, f.eks. ved at den besøgende mod forventning er ledsaget af en ambassade-repræsentant, samtaleemnet skifter karakter fra det oprindelige program, personen er indtrådt i en delegation i sidste øjeblik eller en besøgende går "tilfældigt" rundt i bygningen.
- Mistænkelige ansøgninger om ansættelse, f.eks. hvis ansøgeren stiller sig tilfreds med en meget begrænset eller slet ingen løn.
- Kontakt på kongresser, messer, seminarer og lignende fra personer med begrænset faglig kendskab til det relevante emne.
- Uventede eller overraskende invitationer til at besøge en ambassade eller en person fra en ambassade.
- Dokumenter, der forsvinder.
- Overdreven fotokopiering.

- Påfaldende kontaktsøgende adfærd med henblik på at skabe venskaber og personlige relationer.

PET's kontraspionage-indsats

- Overvågning og efterforskning.
- Gennemførelse af præventive samtaler med virksomheder, institutioner og enkeltpersoner, der antages at ville kunne udgøre, eller som allerede vurderes at udgøre et mål for en fremmed efterretningstjeneste.
- Identifikation af personer, der forsøger at udføre fremmed efterretningsvirksomhed i Danmark.

Kilde: PET's pjese "Spionage i Danmark", pjecen kan læses i sin helhed på PET's hjemmeside.

En af de største trusler på dette område er de såkaldte dual-use produkter, som er produkter, teknologi og viden, der kan have både en civil og militær anvendelse

KONTRA-PROLIFERATION

En række lande og netværk af personer forsøger løbende at udvikle og producere kemiske, biologiske, nukleare og radiologiske stoffer, der kan bruges som masseødelæggelsesvåben.

PET's efterforskning på dette område fokuserer på at indsamle, bearbejde og analysere informationer vedrørende de lande, der mistænkes for at ville udvikle masseødelæggelsesvåben samt vedrørende de virksomheder og slutbrugere, der forsøger at skaffe produkter, teknologi eller viden, som kan bruges til at udvikle disse våben. Desuden samarbejder PET med en lang række nationale og internationale myndigheder for at indhente information om de fremgangsmåder, som anvendes i bestræbelsen på at indkøbe sensitive produkter, der kan bruges til at udvikle masseødelæggelsesvåben.

En af de største trusler på dette område er de såkaldte dual-use produkter, som er produkter, teknologi og viden, der kan have både en civil og militær anvendelse. Det kan være vanskeligt for både myndigheder og private virksomheder at afgøre, om et sådan produkt efterspørges af en køber eller slutbruger, der ønsker at fremstille masseødelæggelsesvåben.

PET fører bl.a. løbende dialog med de højere læreanstalter for at øge opmærksomheden på risikoen for,

at studerende fra lande, som mistænkes for at udvikle masseødelæggelsesvåben, forsøger at skaffe sig viden til brug for hjemlandets udvikling og produktion af kemiske, radiologiske, nukleare og biologiske våben.

PET har desuden oprettet en tværgående rådgivningsgruppe for ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben. Rådgivningsgruppen består af en række myndigheder og brancheorganisationer, der deler deres viden på området og drøfter trusler og tendenser indenfor proliferationsområdet.

Formålet med rådgivningsgruppen er at øge virksomheder og myndigheders opmærksomhed på risikoen for, at produkter, teknologi og viden, der kan indgå i kemiske, biologiske, nukleare og radiologiske våben, falder i de forkerte hænder.

PET har som led i indsatsen på området desuden udgivet en pjeces, der beskriver en række af de forholdsregler, som virksomheder og forskningsinstitutioner kan tage for at medvirke til at forhindre spredning af produkter, teknologi og viden, som kan bruges til at fremstille eller udvikle masseødelæggelsesvåben. Pjecen kan læses på PET's hjemmeside.

Risikoen for angreb med masseødelæggelsesvåben

Det er PET's vurdering, at truslen i forbindelse med en terrorrelateret

anvendelse af masseødelæggelsesvåben på kort sigt kommer fra primitive, kemiske og bakteriologiske våben, som terrorgrupper eller – netværk kan tænkes at forsøge at udvikle. Men det er samtidig vurderingen, at disse stoffer næppe vil kunne anvendes som et decideret masseødelæggelsesvåben, men primært vil have effekt i mindre, simple angreb. Der vil dog – på samme måde som ved radiologiske angreb – være en betydelig psykologisk effekt ved en anvendelse af sådanne våben.

11. Organiseret kriminalitet

Den form for organiseret kriminalitet, PET beskæftiger sig med, er kendetegnet ved sin internationale, grænseoverskridende og professionelle karakter. Ydermere bliver kriminaliteten begået under anvendelse af vold, trusler og våben, og oftest i svært tilgængelige miljøer, hvor gerningsmændene er meget sikkerhedsbevidste.

PET's aktiviteter på dette område skal bl.a. medvirke til at sikre efterretningstjenesten et grundlag for, på et så tidligt tidspunkt som muligt, at kunne identificere eventuelle relationer mellem den alvorligste organiserede kriminalitet herhjemme og efterretningstjenestens øvrige arbejdsområder.

PET's indsats i forhold til den alvorligste del af den organiserede kriminalitet fokuserer i høj grad på – under anvendelse af PET's særlige kapaciteter og kompetencer – at bistå det øvrige politi i forhold til den efterforskningsmæssige indsats. Desuden har PET's Center for Organiseret kriminalitet et tæt samarbejde med en lang række udenlandske myndigheder. I forbindelse med PET's indsats i forhold til den organiserede kriminalitet anvendes bl.a. kilder, politiagenter, observation og andre tekniske indgreb.

Samarbejdet mellem PET's Center for Organiseret kriminalitet, Rigspolitiet, politikredsene og udenlandske politimyndigheder mv. resulterer løbende i iværksættelsen af

efterforskninger mod kriminelle bander og netværk med internationale forgreninger – også uden for Europa. Efterforskningerne har bl.a. vedrørt særdeles alvorlige narkotika- og våbenlovsovertrædelser samt alvorlig personfarlig kriminalitet. I de sager, der har resulteret i tiltalerejsning og domfældelse, er de domfældte blevet idømt langvarige fængselsstraffe.

BANDEKONFLIKTEN

PET's Center for Organiseret kriminalitet og en række af PET's øvrige enheder bruger mange ressourcer på at understøtte det øvrige politis indsats i forhold til den igangværende bandekonflikt. PET samarbejder bl.a. med den særlige bandeenhed, Task Force Øst, som blev oprettet i oktober 2009, og har etableret et særligt operationshold med efterforskere og analytikere, der arbejder tæt sammen med bandeenheden. Operationsholdets opgave er at sikre, at alle de relevante enheder i PET med de særlige kapaciteter og kompetencer, som efterretningstjenesten råder over, målrettet og koordineret bidrager til den styrkede politimæssige indsats over for bandekriminalitet.

VÅBENRØVERIET MOD ANTVORSKOV KASERNE

Natten til søndag den 4. januar 2009 overmandede flere maskerede gerningsmænd vagtpersonalet på Antvorskov Kaserne ved Slagelse

FOTO: SCANPIX

Politiets teknikere bærer effekter ud inde fra huset i Smørumnedre, hvor en mand i februar 2009 blev anholdt i sagen om våbenrøveriet på Antvorskov Kaserne.

og tiltvang sig adgang til kasernes våbendepoter. De stjal 201 militære våben, herunder automatrifler, lette maskingeværer, pistoler, granatkastere mv. til en værdi af cirka 2,4 millioner kroner. Våbenrøveriet, der er Danmarks hidtil største, var karakteristisk ved, at gerningsmæn-

dene vidste præcist, hvilke våben de gik efter og ikke mindst, hvor de var lokaliseret på kaserne.

Netop på grund af det store antal våben og røveriets særligt grove og professionelle karakter blev sagen efterforsket af PET's Center

for Organiseret kriminalitet i tæt samarbejde med Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi samt Rigs-
 politiets Nationale Efterforskningscenter (NEC).

Efter en intens og krævende efterforskning og overvågning af de mistænkte kunne man en måned efter røveriet, i begyndelsen af februar 2009, foretage de første anholdelser i sagen. Anholdelserne blev gennemført i det storkøbenhavnske område under medvirken af PET's Aktionsstyrke og Observationsstyrke. Cirka halvdelen af de stjalne våben blev beslaglagt i forbindelse med anholdelserne. Knap to uger senere blev en sergent fra hæren anholdt i Kosovo, hvor han gjorde tjeneste.

Den 1. juli 2010 faldt der dom i sagen ved Retten i Næstved, hvor fire tiltalte blev kendt skyldige i våbenrøveriet. Tre af mændene blev kendt skyldige i at have deltaget i selve røveriet, mens den fjerde blev dømt for hæleri. To tiltalte blev idømt ni års fængsel, den tredje tiltalte blev idømt otte års fængsel, mens den fjerde blev idømt fire års fængsel. Dommen blev stadfæstet af Østre landsret i foråret 2011. Halvdelen af de stjalne våben er fortsat ikke fundet, hvorfor efterforskningen fortsætter.

INTERNATIONAL HASH- OG VÅBENLIGA

I 2008 blev der indledt en efterforskning mod en række personer, der var mistænkt for at stå bag omfattende indsmugling af hash fra Spanien til Danmark. Efterforskningen blev rettet mod en personkreds, der fortrinsvis bestod af danskere,

der tidligere havde været i politiets søgelys, og som tidligere var dømt for lignende overtrædelser af straffeloven.

Efterforskningen afdækkede, at indsmuglingen foregik i tysk indregistrerede Mercedes-personbiler, der – efter at være præpareret med narkotika i Sydspanien – blev kørt til Danmark af chauffører af østeuropæisk oprindelse.

PET anholdt i samarbejde med de tyske myndigheder i 2010 den person, der er mistænkt for at være hovedmanden bag indsmuglingen. Den mistænkte blev anholdt i Tyskland, hvor han var på kort besøg for at afhente betaling for leveret hash. Forinden var en række formodede medgerningsmænd blevet anholdt i Danmark.

Sagen er efterforsket af PET's Center for Organiseret kriminalitet i tæt samarbejde med politiet i Midt- og Vestsjælland samt en række udenlandske myndigheder. I sagen er der indtil nu afsagt dom i forhold til otte gerningsmænd, der er idømt fængselsstraffe, ligesom en række kurerer er blevet anholdt og domfældt i udlandet.

Sideløbende har PET's Center for Organiseret kriminalitet efterforsket en udløber af ovenstående sag, som bl.a. vedrører omfattende indsmugling af narkotika til Danmark fra leverandører i Holland. Efter længere tids intens efterforskning

og overvågning af en række mistænkte kunne PET i januar 2010, i samarbejde med Midt- og Vestsjællands Politi anholde en række personer i Greve-området. I forbindelse med anholdelsen af den mistænkte hovedmand, der er en dansk forretningsmand i fyrrerne, blev der bl.a. fundet cirka 20 kilo hash, 43 pistoler, revolvere og maskinpistoler, 5000 styk ammunition, 400.000 kr. samt oplysninger om yderligere hashsalg.

Det er PET's opfattelse, at det med optrevlingen af denne sag er lykkedes at slå til mod et kriminel netværk i Danmark, som også trækker tråde til bandekonflikten.

Flere personer i sagen er blevet idømt fængselsstraffe. Foruden den person, der mistænkes for at være hovedmanden, mangler to medgerningsmænd at få deres sag behandlet ved domstolene.

Det er PET's opfattelse, at det med optrevlingen af denne sag er lykkedes at slå til mod et kriminelt netværk i Danmark, som også trækker tråde til bandekonflikten

FOTO: SCANPIX

12. Særlige operationer

Særlige operationer er en special-enhed i PET's Operative afdeling. Enheden er ansvarlig for kildeføring, undercover politiagenter og vidnebeskyttelse inden for alle dele af PET's virksomhed, ligesom enheden i et vist omfang yder bistand til politikredsene.

I PET omfatter begrebet kilder både meddelere og civile agenter samt personer, der i øvrigt giver PET oplysninger om bl.a. netværk og grupper af interesse for efterretningstjenesten.

KILDER OG MEDDELERE

Anvendelsen af kilder, herunder meddelere og i visse tilfælde civile agenter, er helt afgørende for PET's muligheder for at kunne identificere og imødegå konkrete trusler, og det er derfor et særligt fokus- og indsatsområde for PET. Dette gælder ikke mindst fordi det i visse situationer og i visse miljøer er vanskeligt for PET at indhente oplysninger på anden måde. PET's anvendelse af kilder, herunder rekruttering, føring og kontrol af kilder, er forankret i efterretningstjenestens enhed for Særlige operationer.

For så vidt angår anvendelsen af kilder kan PET, udover at dække udgifter eller tab, honorere kilder, bl.a. for den personlige risiko, de løber i den forbindelse.

PET har fastsat interne retningslinjer for anvendelsen af kilder.

Retningslinjerne svarer i vidt omfang til reglerne i Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/2005 vedrørende politiets brug af meddelere, og indeholder bl.a. bestemmelser om de procedurer, der skal følges, om kontrollen og det ledelsesmæssige ansvar samt om dokumentation.

Ifølge PET's retningslinjer er det den øverste ledelse i PET, der beslutter, hvorvidt efterretningstjenesten skal gøre brug af en kilde, og som fastlægger nærmere retningslinjer for kildeføringen, ligesom enhver kontakt med kilden skal dokumenteres. Det betyder bl.a., at der skal udarbejdes en rapport om hver kontakt med en kilde.

POLITIAGENTER

PET's enhed for Særlige operationer yder bistand til efterforskninger, hvor der indsættes hemmelige politiagenter for at bekæmpe bl.a. organiseret kriminalitet. En politiagent bruges typisk til at infiltrere grupper eller områder, hvor politiet ikke kan operere under normale omstændigheder. En politiagent er i modsætning til en civil agent politiuddannet, men arbejder under falsk identitet, som gør det muligt at bevæge sig i de miljøer, der er genstand for efterforskningen.

Politiagenter anvendes typisk som led i efterforskningen af alvorlig organiseret kriminalitet.

Retsplejelovens §§ 754 a – 754 d indeholder regler om politiets anvendelse af agenter. Det følger bl.a. af reglerne, at politiet ikke må provokere nogen til at begå en lovovertrædelse. Politiet må således ikke som led i efterforskningen tilbyde bistand til eller træffe foranstaltninger med henblik på at tilskynde nogen til at udføre eller fortsætte lovovertrædelsen, medmindre der foreligger en begrundet mistanke om,

- at lovovertrædelsen er ved at blive begået eller forsøgt,
- at efterforskningsskridtet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen, og
- at efterforskningen angår en lovovertrædelse, som kan straffes med fængsel i 6 år eller derover.

Det følger også af reglerne, at politiets bistand ikke må bevirke en forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed, ligesom det fremgår, at bistanden eller foranstaltningerne kun må udføres af polititjenestemænd. Endvidere følger det af reglerne, at bistanden eller foranstaltningerne sker efter rettens kendelse. Det følger imidlertid af retsplejelovens § 754 e, at reglerne om agentvirksomhed i §§ 754 a-754 d ikke finder anvendelse ved efterforskning af overtrædelser af bl.a. straffelovens § 114 om terrorisme. Det betyder, at der ikke gælder udtrykkelige regler i retsplejeloven for politiets anvendelse af agenter, hvis efterforskningen

vedrører terrorisme efter straffelovens § 114.

Det indebærer navnlig, at PET kan anvende agenter i forbindelse med efterforskningen af terrorsager uden en forudgående dommerkendelse, ligesom efterretningstjenesten i disse sager kan anvende civile agenter. I hvilket omfang PET i øvrigt måtte være bundet af de regler, der følger af retsplejeloven, afgøres af domstolene. Der er dog i den juridiske litteratur enighed om, at der også ved efterforskning af sager om terrorisme gælder et provokationsforbud, dvs. at efterretningstjenesten ikke må få personer til at begå lovovertrædelser, som de ikke allerede er ved at begå eller forsøge at begå.

Amerikansk kokainsag

Flere af PET's politiagenter var i 2009 med til at afsløre smugling af tonsvis af kokain fra Columbia og Venezuela til Vestafrika, hvorfra det blev smuglet videre til bl.a. Europa. De danske politiagenters indsats bidrog i væsentlig grad til, at gerningsmændene blev pågrebet. Sagen omhandlede en international kokainorganisation med baser i Colombia og Venezuela, og sagen blev efterforsket af den amerikanske føderale narkotikaenhed Drug Enforcement Administration (DEA).

En af sagens bagmænd blev i 2009 anholdt i Rumænien og efterfølgende overført til New York, USA, hvor han sammen med de øvrige

bagmænd i 2010 blev idømt en langvarig fængselsstraf.

Sagen var en udløber af en anden DEA-efterforskning, hvor PET's politiagenter også var involveret, og som førte til anholdelse af en russisk statsborger, der var mistænkt for at forsøge at sælge våben, herunder jord-til-luft missiler, panserbrydende ammunition og sprængstoffer til den colombianske terrororganisation FARC. Den russiske statsborger blev anholdt i Thailand i 2008 og i slutningen af 2010 overført til New York, USA, hvor retssagen mod ham skal føres. Han risikerer en fængselsstraf på mellem 25 år og livstid, hvis han bliver dømt efter anklageskriftet.

City Gun-sagen

I 2008 blev en 51-årig mand anholdt og mistænkt for illegal våbenhandel. Den illegale våbenhandler forsynede kriminelle med skydevåben og ammunition fra sin kælderbutik 'City Guns' i det indre Københavns. Våbenhandleren blev afsløret, da politiet opsatte overvågningskameraer i butikken og en PET-agent blev brugt som kunde i butikken. Agenten købte en Smith & Wesson revolver med tilhørende ammunition. I september 2009 blev den 51-årige idømt 3½ års fængsel i Københavns Byret. Straffen blev i Østre Landsret nedsat til 3 år og 3 måneders fængsel.

FOTO: COLOURBOX

Amerikansk våben- og kokain-sag

En af PET's undercover-agenter var i april 2011 med til at afsløre en svensk statsborger, der forsøgte at levere våben til den colombianske terrororganisation FARC til gengæld for levering af kokain. I sagen, der er efterforsket sammen med de amerikanske myndigheder, optrådte PET's

undercoveragent som mellemmand og modtog i april 2011 i København prøver fra de planlagte våbenleverancer i form af en granatkaster og en AK 47 riffel.

Den svenske statsborger, der tidligere er dømt for narkoforbrydelser i Sverige, er fængslet i USA.

VIDNEBESKYTTELSE

I nogle tilfælde, hvor en person skal afgive vidneforklaring under en straffesag, herunder hvis personen har bistået politiet i forbindelse med opklaringen af en forbrydelse, opstår der spørgsmål om beskyttelse af vidnet. I langt de fleste tilfælde vil det være tilstrækkeligt, at vidnets navn mv. ikke oplyses for den tiltalte, ligesom retten kan træffe bestemmelse om navneforbud, referatforbud og dørlukning.

Politiet og anklagemyndigheden kan endvidere iværksætte en række praktiske foranstaltninger, f.eks. politieskorte, patruljering og bevogtning. Det er politikredsene, der – eventuelt i samarbejde med den overordnede anklagemyndighed og PET – i hver enkelt sag skal foretage en konkret vurdering af, hvilke beskyttelsesforanstaltninger der er påkrævet for at beskytte vidnet.

I helt ekstraordinære tilfælde, hvor de foranstaltninger, som kan iværksættes af politikredsene, ikke anses for tilstrækkelige, kan PET iværksætte vidnebeskyttelsesforanstaltninger inden for rammerne af det såkaldte vidnebeskyttelsesprogram. Programmet har i sin nuværende form eksisteret siden 2001 og udvikles stadig i lyset af de indvundne erfaringer. I forbindelse med etableringen af vidnebeskyttelsesprogrammet i Danmark har man i øvrigt søgt inspiration hos en lang række lande i og uden for Europa.

De særlige beskyttelsestiltag iværksættes på baggrund af en nøje vurdering af såvel den foreliggende trussel som det vidne, der skal beskyttes.

I de mest alvorlige tilfælde kan der foretages et fuldstændigt identitetsskifte, og den pågældende kan eventuelt også hjælpes til et nyt liv i et andet land. Vidnet får i så fald at vide, at identitetsskiftet kun kan gennemføres, hvis vedkommende afholder sig fra at begå kriminalitet og selv medvirker til processen, bl.a. ved ikke at opsøge sin tidligere omgangskreds. Vidnet gøres i den forbindelse bekendt med, at vidnebeskyttelsesprogrammet ikke kan forventes at fortsætte, hvis vidnet ikke overholder disse betingelser.

Før en person kan indgå i vidnebeskyttelsesprogrammet, skal der foretages en lang række undersøgelser og vurderinger for at sikre, at vidnebeskyttelsesprogrammet bliver en succes. I den forbindelse stiller PET bl.a. juridisk, psykologisk og lægelig bistand til rådighed. PET kan ikke oplyse nærmere om den praktiske fremgangsmåde i forbindelse med vidnebeskyttelse eller om antallet af sådanne sager af hensyn til de personer, der skal beskyttes.

13. Sikkerhed

Sikkerhedsafdelingen er den største afdeling i PET og yder operativ støtte til PET's øvrige enheder samt politikredsene fra henholdsvis Aktionsstyrken, Observationsstyrken, Teknisk center og Forhandlergruppen. Desuden varetager afdelingens Livvagtsstyrke og Sikringsgruppe en række personbeskyttelsesopgaver. Derudover er der en fælles stab i Sikkerhedsafdelingen, som – udover Forhandlergruppen og Sikringsgruppen – består af et koordinatorkontor, administrative medarbejdere samt en planlægnings- og udviklingsenhed.

Sikkerhedsafdelingen har i 2009 og 2010 bidraget til løsning af sikkerhedsmæssige opgaver i forbindelse med en række større begivenheder, herunder COP15, IOC-kongressen og VM i fodbold i Sydafrika. Herudover har sikkerhedsafdelingen varetaget en række sikkerhedsmæssige opgaver i forbindelse med royale begivenheder, herunder statsbesøg og mærkedage, ligesom en række udenlandske kunstnere, forfattere

og meningsdannere har besøgt Danmark og har modtaget forskellige former for beskyttelse i forbindelse med deres ophold i landet.

IOC-kongressen

I september 2009 blev der afholdt IOC-kongres i København, og PET's Sikkerhedsafdeling deltog allerede fra begyndelsen af 2008 i Dansk Idrætsforbund arrangementskomite vedrørende den praktiske og sikkerhedsmæssige planlægning af kongressen, som var det største idrætspolitiske møde, der nogensinde er blevet afholdt i Danmark.

Blandt mødedeltagerne var fire statsoverhoveder, herunder den amerikanske præsident og præsidentfrue, Brasiliens præsident, den spanske premierminister samt den spanske konge og Japans premierminister. Hertil kom yderligere 20 højtstående personer, der efter en konkret vurdering blev tildelt livvagter, ligesom en lang række repræsentanter fra udenlandske kongehuse deltog i mødet. Derudover var

COP15, der blev afholdt i København i december 2009 i København, var en af de største sikkerhedsmæssige opgaver for dansk politi nogensinde

FOTO: PET

AKS'er dækket af islag under COP15.

der flere kongelige IOC-medlemmer, som blev tildelt personbeskyttelse under deres ophold i Danmark.

COP 15

COP15, der blev afholdt i København i december 2009 i København, var en af de største sikkerhedsmæssige opgaver for dansk politi nogensinde. Planlægningen af de sikkerhedsmæssige tiltag i forbindelse med mødet blev yderligere vanskeliggjort af, at der først i september 2009 var klarhed over, at der ved mødet ville være en omfattende deltagelse af udenlandske stats- og regeringsledere.

PET's Sikkerhedsafdeling, der ligesom en række andre af PET's enheder var dybt involveret i de sikkerhedsmæssige tiltag i forbindelse med mødet, begyndte allerede forberedelserne i 2008. Bl.a. deltog medarbejdere fra afdelingen i de arbejdsgrupper, som Udenrigsministeriets havde nedsat i forbindelse med COP15. Derudover deltog medarbejdere fra Sikkerhedsafdelingen i Rigspolitiets samt Københavns Politis operative stabsmøder. Desuden stod afdelingen for sikkerhedsniveau-inddelingen af de 192 deltagende FN-lande. Denne inddeling dannede grundlag for samtlige politimæssige sikkerhedstiltag. Under COP15 stod PET's Livvagtsstyrke for personbeskyttelsen af 168 VIP'ere, heraf 118 stats- og regeringsledere, hvilket gjorde det til den hidtil største personbeskyttelsesopgave i Livvagtsstyrkens historie.

Som et udtryk for opgavens enorme omfang blev ca. 80 tidligere livvagter genindkaldt og fik et intensivt "brush-up"-kursus, således at de kunne genindtræde midlertidigt i tjenesten. Ligeledes uddannede Livvagtsstyrken 300 polititjenestemænd, som skulle virke som chauffører og kortgeledere under COP15.

Deltagere COP15

- 118 stats- og regeringsledere
- 13 vicepræsidenter og vicepremierministre
- 22 udenrigsministre
- 15 øvrige VIP's (Repræsentanter for udenlandske kongehuse, FN's generalsekretær, EU- repræsentanter, NATO's generalsekretær, formanden for Den Afrikanske Union, Verdensbank-direktøren mv.)
- 14 medfølgende ægtefæller

TEKNISK CENTER

PET's tekniske center løser en række opgaver inden for teknisk og IT-baseret overvågning, sporing og sikring som støtte for PET's operative enheder og politikredsene.

Centrets hovedarbejdsområde er teknisk bistand til etablering af forskellige former for overvågning og aflytning. Desuden yder Teknisk center bistand i forbindelse med

sporing af personer eller køretøjer, ligesom centret varetager en række sweepnings-opgaver, f.eks. i forbindelse med afdækning af skjulte våben, sprængstoffer og aflytningsudstyr på særlige lokaliteter. Centret støtter også de operative enheder i forbindelse med bl.a. ransagninger og sikring af oplysninger fra eksempelvis en computer.

Medarbejderne i Teknisk center er navnlig politifolk, der også er uddannet som eksempelvis elektronik- eller radiomekaniker, men centret råder også over ingeniører og civile it-eksperter.

Medarbejderne er inddelt i funktionsgrupper med forskellige kompetencer, og de får løbende individuel videreuddannelse herhjemme og i udlandet med udgangspunkt i den tekniske ekspertise, de har i forvejen. Teknisk center er i tæt dialog med samarbejdspartnere over hele verden i udviklingen af teknisk overvågningsudstyr mv. Teknisk center yder i et vist omfang også bistand til politikredsene i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden og bistår i forbindelse med den tekniske uddannelse af de medarbejdere i kredsene, der varetager opgaver vedrørende indgreb i meddelelshemmeligheden.

OBSERVATIONSSTYRKEN

Observationsstyrken udfører skygningsopgaver, faste observationsopgaver af forskellig karak-

FOTO: PET

ter, foto-opgaver, overvågning og ransagninger, ligesom observationsstyrken bistår ved installering af aflytnings- og overvågningsudstyr.

Observationsstyrken er en afgørende støttefunktion for efterretnings-tjenestens operative aktiviteter. Observationsstyrken spillede bl.a. en afgørende rolle i forbindelse med den langvarige og intense overvågning af de mistænkte i sagen om våbenrøvet mod Antvorskov kaserne i begyndelsen af januar 2009.

Observationsstyrken yder ligeledes bistand til politikredsene i forbindelse med efterforskningen af andre former for alvorlig kriminalitet, når styrkens helt særlige

kapaciteter og kompetencer er påkrævet. Endvidere yder Observationsstyrken bistand i forbindelse med uddannelse af de medarbejdere i politikredsene, som varetager observationsopgaver.

Medarbejderne i Observationsstyrken er politifolk, der gennemgår et særligt uddannelsesforløb i PET, som kan suppleres med kurser i udlandet, ligesom der på dette område løbende udveksles erfaringer med tilsvarende enheder i andre lande.

AKTIONSSTYRKEN (AKS)

PET's Aktionsstyrke er en specialenhed i efterretningstjenesten, der har til opgave at opretholde et

operativt antiterrorberedskab og medvirke til bekæmpelse af terrorisme og grov organiseret kriminalitet ved at sikre politiet forsvarlige løsningsmuligheder i vanskelige indsatsopgaver, hvor den almindelige politiuddannelse og -udrustning ikke er tilstrækkelig.

Aktionsstyrkens opgaver

- Gidselredning
- Terrorbekæmpelse
- Særligt farlige anholdelser
- Vanskelige indsatsopgaver
- Særlig personbeskyttelse
- Særlige observationsopgaver.
- Andre specialopgaver, hvor den almindelige politiuddannelse eller udrustning ikke er tilstrækkelig

Aktionsstyrken har et tæt samarbejde med enheder fra Forsvaret, der yder bistand med både personale og materiel til støtte i operative opgaver og i forbindelse med uddannelse. Derudover er der etableret fælles arbejdsgrupper med henblik på koordinering af viden, teknik og taktik, der anvendes i forbindelse med operative opgaver og uddannelse, hvor Forsvaret yder støtte til politiet.

I forbindelse med COP15 varetog Aktionsstyrken sikringen af vandområderne i Københavns havn og områderne omkring lufthavnen. Desuden stod Aktionsstyrken for en række sikkerhedsmæssige opgaver i forhold til visse VIP'er samt luft rummet over hovedstaden.

PET's Aktionsstyrke er en specialenhed i efterretningstjenesten, der har til opgave at opretholde et operativt antiterrorberedskab og medvirke til bekæmpelse af terrorisme og grov organiseret kriminalitet

FOTO: PET

AKS og enheder fra forsvaret på patrulje under COP15.

Aktionsstyrken yder løbende bistand til politikredsene og andre dele af PET i forbindelse med anholdelsesaktioner. Aktionsstyrken bistod ligeledes under kidnapningssagen af en 5-årig dreng i 2008. Det var således medarbejdere fra Aktionsstyrken, der med støtte fra Observationsstyrken, Teknisk center og Forhandlergruppen bragte den 5-årige i sikkerhed og foretog anholdelserne af kidnapperne.

Det internationale samarbejde mellem indsatsstyrker i Europa er under fortsat udvikling, og Aktionsstyrken har i den forbindelse deltaget ved flere større øvelser og workshops i forskellige EU-lande.

LIVVAGTSSTYRKEN

PET oplever en stadig stigende vækst i opgaver i relation til beskyttelsen af personer og institutioner. Stigningen er en konsekvens af det overordnede trusselsbillede og en række konkrete trusler mod offentlige personer.

Personbeskyttelse ydes altid på grundlag af en konkret trusselsvurdering. PET har ansvaret for alle offentlige livvagtsopgaver i Danmark, og PET's Livvagtsstyrke beskytter i dag medlemmer af kongehuset, medlemmer af regeringen, enkelte politikere, og udenlandske ambassadører, visse udenlandske besøgende og andre offentlige personer i Danmark.

FOTO: PET

En livvagt er politiuddannet og har typisk 6-7 års anciennitet, før de blev ansat i Livvagtsstyrken. Kandidater gennemgår fysiske og sproglige prøver samt test i våbenbrug og køre teknik. En livvagt skal have en god fysik, gode samarbejdsevner og kunne bevare overblikket i pressede situationer. Hvert år skal livvagterne bestå prøver i bl.a. køre teknik, våbenbrug og fysisk træning.

Gamma 10

Livvagtsstyrken råder over en specialenhed – "Gamma 10" – som har en særlig missionsorienteret uddannelse og råder over særligt udstyr. Gamma 10 varetager i tæt samarbejde med forsvarets specialenheder og forsvarets livvagter personbeskyttelsen ved bl.a. ministres rejser til konfliktområder som Irak og Afghanistan.

KOORDINATORKONTORET

Sikkerhedsafdelingens koordinatorkontor har den daglige kontakt til

alle ministerier, ligesom de koordinerer de sikkerhedsmæssige tiltag i forhold til bl.a. ministre og medlemmer af Folketinget samt udenlandske repræsentationer i Danmark.

Koordinatorkontoret har yderligere et fast samarbejde med de danske idrætsorganisationer vedrørende større idrætsbegivenheder herhjemme og i udlandet. Dette bevirkede, at PET bl.a. havde sikkerhedskoordinatorer til stede under Sommer OL 2008 i Beijing, Vinter OL 2009 i Vancouver samt VM i fodbold i Sydafrika i juni 2010.

Sikkerheden ved udenlandske ambassader i Danmark

PET arbejder tæt sammen med de udenlandske ambassader i Danmark om beskyttelsen af ambassaderne og deres medarbejdere mod sikkerhedsmæssige trusler.

PET rådgiver i den forbindelse de udenlandske diplomatiske repræsentationer om sikkerhedsmæssige

spørgsmål, ligesom efterretnings-tjenesten underretter ambassaderne om forhold af betydning for repræsentationernes egne sikkerhedsforanstaltninger.

PET har ikke detaljeret kendskab til de enkelte ambassaders egne sikkerhedsforanstaltninger, men det forudsættes som led i samarbejdet med ambassaderne, at efterretningstjenesten underrettes om sikkerhedsforanstaltninger, der har betydning for politiets og efterretningstjenestens varetagelse af sikkerhedsopgaver i forhold til de enkelte ambassader.

FORHANDLERGRUPPEN

PET's Forhandlergruppe bistod bl.a. i den meget omtalte Oliver-sag i 2008, hvor en 5-årig dreng blev kidnappet og familien afkrævet løsepenge. Forhandlergruppen har ligeledes bistået politikredsene med en lang række opgaver i forbindelse med forskansninger og overhængende selvmords-forsøg, bl.a. i Karup, hvor en pilot i 2010 truede med at begå selvmord ved bevidst at lade et stjålet svævefly med hjælpemotor styrte til jorden.

Forhandlergruppen yder således bistand i forbindelse med hændelser, hvor der er behov for forhandling mv. for at undgå magtanvendelse, afværge skader, indsamle informationer eller fremme overgivelse. Det kan bl.a. være tilfældet, når en gerningsmand har barrikade-

ret sig eller i forbindelse med politiets håndtering af selvmordstruede personer og psykisk syge.

Forhandlergruppen yder endvidere bistand i forbindelse med kidnappings og gidselsituationer. Det drejer sig bl.a. om kidnappinger i familiesager og i forbindelse med gidseltagninger, der har økonomiske, politiske eller ideologiske mål.

Forhandlernes overordnede opgave er at skabe kontakt til gerningsmændene for om muligt at få kontrol og overblik over situationen samt skabe grundlaget for en fredelig løsning.

Forhandlergruppen yder også assistance i forbindelse med gidselstagninger af danskere i udlandet. Forhandlerne bistår bl.a. med situationsanalyser, planlægning af løsningsscenerier og logistik i forhold til forhandlingsforløbet. Rådgivning og støtte til de pårørende er også en central opgave i den forbindelse. Derudover rådgiver Forhandlergruppen Udenrigsministeriet og danske repræsentationer i udlandet, bl.a. ved udarbejdelse af overordnede strategiplaner og iværksættelse af støtteforanstaltninger på stedet.

Forhandlergruppen består af politiuddannede medarbejdere med stor modenhed og livserfaring, som er nøje udvalgt ud fra personlige, kommunikative og empatiske evner. Efter udvælgelsen gennemgår

aspiranterne et intensivt uddannelsesforløb.

Forhandlerne er i det daglige tilknyttet andre politienheder, hvor de udfører normal tjeneste, men de tilkaldes, når det er påkrævet. Enkelte er i stand til, med meget kort varsel, at rejse ud til opgaver i hele verden.

SIKRINGSGRUPPEN

Sikringsgruppen varetager mere stationære bevogtnings- og personbeskyttelsesopgaver i forhold til bl.a. regeringen, Folketinget og Kongehuset samt særligt truede personer, som f.eks. bladtegneren Kurt Vestergaard. Endvidere yder Sikringsgruppen rådgivning og beskyttelse i forbindelse med særlige værditransporter. Indsatsen omfatter både trusselvurderinger og operativ indsats. Desuden rådgiver Sikringsgruppen finanssektoren om spørgsmål vedrørende sikkerheden i forhold til værdicentraler og pengehåndteringsvirksomheder. Sikringsgruppen råder desuden over en specialenhed, der kan indsætte sprængstofhunde med henblik på sweepning og bevogtning af særlige lokaliteter.

Derudover blev der i 2009 oprettet en international sikringsgruppe (læs om denne i kapitel 4).

14. Forebyggende sikkerhed

Udviklingen i trusselsbilledet har understreget nødvendigheden af at supplere den traditionelle efterforskningsmæssige tilgang med en mere bredspektret og forebyggende indsats for at styrke samfundets samlede modstandskraft mod terrorisme, spredning af masseødelæggelsesvåben, ekstremisme og spionage.

Derfor har PET de senere år styrket samarbejdet med offentlige myndigheder og private aktører, der besidder kompetencer, erfaring og viden, som har betydning for indsatsen på disse områder.

FOREBYGGELSESCENTRET

Den tidlige forebyggende indsats varetages af PET's Forebyggelsescenter, der har ansvaret for initiativer og projekter, som forebygger udvikling af voldelig ekstremisme. Centret rådgiver om forebyggelse af voldelig ekstremisme og radikalisering, og det støtter myndigheder, lokale kræfter og unge i at bryde med en potentiel kriminel aktivitet eller påbegyndt kriminel løbebane. Centret skaber sine resultater ved at arbejde tværfagligt og projektorienteret og ved at inddrage, dygtiggøre og ansvarliggøre de eksterne aktører.

Den tidlige forebyggende indsats

Som konsekvens af udviklingen i trusselsbilledet er tidlig forebyggelse af voldelig ekstremisme en

højt prioriteret opgave for PET. Det betyder et øget fokus på især forebyggelse af den politisk-religiøst motiverede ekstremisme, som opfordrer til brug af vold.

Strategisk fokus på forebyggelse

Den forebyggende indsats er et særskilt og strategisk fokusområde i PET. Gennem den forebyggende indsats forsøger PET at sikre, at potentielle trusler identificeres og håndteres så tidligt som muligt.

Indsatsen forudsætter et bredt samarbejde med en række myndigheder og en omfattende dialog med repræsentanter fra forskellige etniske og religiøse miljøer i Danmark. Det gælder også personer og grupperinger, som repræsenterer mere kontroversielle holdninger.

I arbejdet er det vigtigt for PET at respektere ytrings- og trosfriheden og undgå at stemple individer og grupper på baggrund af ideologisk eller religiøst tilhørsforhold. PET's fokus er derfor på den konkrete og bekymrende adfærd, som peger i retning af vold eller anden kriminel aktivitet.

Indsatsen er nyskabende blandt sikkerheds- og efterretningstjenester, og der er derfor stor interesse for PET's arbejde på dette område hos efterretningstjenestens samarbejdspartnere i udlandet.

FOTO: PET

Bredt og løsningsorienteret samarbejde

Indsatsen er baseret på en erkendelse af, at kriminalitetsforebyggelse forudsætter en tillidskabende indsats, der involverer mange forskellige aktører i det danske samfund.

Forebyggelsescentret ser det som en vigtig opgave at styrke eksisterende netværk og institutioner – professionelle eller frivillige – for derigennem at kunne samarbejde med personer og gennem personer, der i forvejen er på talefod med unge og deres forældre. Sådanne netværk udgøres bl.a. af det landsdækkende SSP (Skole – Socialforvaltning – Politi), PET's Dialogforum mod voldelig ekstremisme og et stort antal kontakter i forskellige lokalmiljøer i Danmark.

SSP

Det er PET's erfaring, at SSP-strukturen med sit allerede landsdækkende netværk og tværfaglige tilgang, er et oplagt sted at forankre forebyggelsen af voldelig ekstremisme. De tre myndigheder – skole, socialforvaltning, politi – har forskellige muligheder for at opfange tegn på bekymrende adfærd hos de unge. Og sammen har de via SSP-samarbejdet mulighed for at dele denne viden og koordinere en kriminalpræventiv indsats.

Forebyggelsescentret formidler sin viden om håndtering af unges risikoadfærd til kommuner og politikredse bl.a. gennem undervisningstilbud i samarbejde med Integrationsministeriets Demokratikontor.

PET's landdækkende indsats har været med til at skabe en øget bevidsthed om forebyggelse af ekstremisme som en integreret del af det lokale kriminalitetsforebyggende arbejde. Indsatsen har således skabt en øget opmærksomhed, der har bidraget til at lokale aktører har fået mulighed for hurtigere og bedre at opsamle og håndtere konkrete sager.

PET's Dialogforum

PET's Dialogforum mod voldelig ekstremisme omfatter repræsentanter for etniske organisationer, beboerforeninger, professionelle inden for børne- og ungeområdet og andre ressourcepersoner. En nødvendig forudsætning for at være med i dette forum er indsigt og indflydelse i eget lokalmiljø, og at man tager afstand fra brugen af vold.

Dialogforum er sat bredt sammen både hvad angår etnicitet, køn, holdninger og geografi. Man mødes to gange årligt for at drøfte et eller flere temaer, og medlemmerne bidrager med deres synspunkter i den ofte livlige debat.

Gennem Dialogforum formidler PET kontakt og bygger bro mellem deltagere, foreninger og myndigheder. Desuden bringes deltagernes viden og erfaring i spil til gavn for de forebyggende indsatser, som Forebyggelsescentret i øvrigt sætter i værk – f.eks. når PET udgiver rådgivningsmateriale eller igangsætter

projekter, der forudsætter et nært kendskab til modtagerne.

PET støtter så vidt muligt forebyggende tiltag, som kommer fra medlemmer af Dialogforum – f.eks. ved at formidle kontakt til relevante myndigheder og stille Forebyggelsescentrets viden til rådighed for paneldebatter med unge m.m.

Kriminalforsorgen

Erfaringen viser, at fængsler og arresthuse kan udgøre rammen om radikaliserings- og rekrutteringsforsøg rettet mod svage eller på anden vis udsatte afsonere. PET og Kriminalforsorgen samarbejder om en ny uddannelse målrettet alle ansatte i Kriminalforsorgen, som er i kontakt med personer, der afsoner en dom. Formålet er at forebygge og modvirke radikalisering og voldelig ekstremisme i Kriminalforsorgens institutioner.

PET's rolle er at bidrage med viden og undervisning for at højne opmærksomheden om disse fænomener. Til formålet udvikles en brugervenlig elektronisk håndbog, som Kriminalforsorgens egne undervisere kan benytte. Uddannelsen skal på sigt implementeres i grunduddannelsen for alle fængselsfunktionærer.

Tillid gennem opsøgende kontakt

Denne del af Forebyggelsescentrets arbejde omfatter opsøgende kontakt til lokale samarbejdspartnere, der efterspørger oplæg ved eller paneldeltagelse af PET's medar-

bejdere i forbindelse med arrangementer, f.eks. på højskoler, i foreninger eller på skoler. PET oplever, at mange – såvel undervisere som forældre – efterlyser mere generel viden om radikalisering og voldelig ekstremisme, og hvad man som den unges nærmeste kontakt selv kan være opmærksom på. Forebyggelsescentrets medarbejdere har ud over at stille op med oplæg på konferencer og seminarer også ydet individuel rådgivning på baggrund af konkrete henvendelser.

Det er desuden PET's erfaring, at denne form for opsøgende arbejde har markant positiv indflydelse på synet på og holdningen til PET i en række potentielt sårbare lokalmiljøer og blandt unge, der kunne blive mål for rekrutteringsforsøg fra ekstremistiske grupperinger. Antallet af foreninger og institutioner, som ønsker Forebyggelsescentrets oplæg, har været støt stigende siden centrets etablering.

PET's opsøgende kontakt koordineres med andre myndigheders opsøgende og tillidskabende aktiviteter i relevante lokalmiljøer.

PET har siden 2003 afholdt fire offentlige konferencer om terror og sikkerhed. Deltagerne har bl.a. været myndigheder, repræsentanter for foreninger og lokalsamfund, forskere, medier og politikere.

På den seneste konference i 2009 blev temaet "Terrorisme og kom-

munikation" belyst gennem oplæg og paneldebat med deltagelse af nationale og internationale eksperter, politikere og journalister. PET satte her fokus på vigtigheden af et præcist sprog for at undgå stigmatisering og sammenblanding af religion og voldelig ideologi. Med en forkert brug af religiøse begreber risikerer man at legalisere og understøtte voldelige ekstremisters sprogbrug og opdeling af verden i et "os" mod "dem". Denne problematik blev også debatteret i workshops af konferencedeltagerne, hvor konklusionerne netop pegede på vigtigheden af dialog med alle grupper og trossamfund, inklusion, at man undgår unøjagtige generaliseringer og ikke mindst, at indsatsen mod voldelig radikalisering er en fælles sag, som kræver en fælles indsats.

Exit-samtaler

PET har med økonomisk støtte fra EU og i samarbejde med Integrationsministeriet igangsat et pilotprojekt, hvor PET skal udvikle metoder, som kan være med til at trække personer væk fra en voldelig ekstremistisk løbebane. Projektet er en del af Regeringens handlingsplan "En fælles og tryk fremtid" fra 2009, og det afsluttes i 2012. Det er PET's målsætning at tilskynde personer til at ændre adfærd i en ikke-ekstremistisk retning gennem direkte kontakt og dialog. Det er tanken, at PET skal støtte de aktører, der har de bedste forudsætninger for at nå udsatte personer, med redskaber

til at håndtere de vanskelige udfordringer.

Dele viden og erfaringer med andre

Når man skal opnå resultater på så komplekst et område som forebyggelse af voldelig ekstremisme, er det vigtigt at have adgang til andres viden og erfaringer. PET indhenter derfor løbende såvel forsknings- som erfaringsbaseret viden hos udenlandske institutioner og myndigheder som inspiration til det forebyggende arbejde, ligesom PET løbende og systematisk evaluerer på igangværende forebyggende aktiviteter.

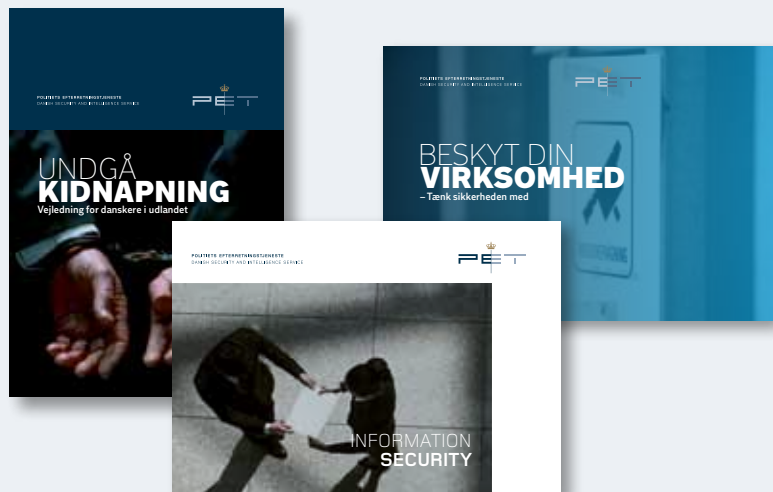
RÅDGIVNINGSCENTRET

Sikkerhedsrådgivning

PET yder sikkerhedsrådgivning i forhold til en række offentlige myndigheder og private i Danmark. Gennem rådgivning om, hvordan man sikrer sig mod truslen fra bl.a. terrorisme, ekstremisme og spionage, bidrager PET til at styrke sikkerheden og robustheden i det danske samfund.

Hvem modtager rådgivning fra PET?

PET's sikkerhedsrådgivere yder rådgivning til de institutioner og aktører, der er truede, særligt sårbare eller særligt kritiske for det danske samfund. Det indbefatter bl.a. Folketinget og dets medlemmer, Kongehuset, særligt truede enkeltpersoner, ministerier og styrelser, offentlige virksomheder, udenlandske ambassader i Danmark og danske repræsentationer i udlandet.

PET rådgiver desuden ejere og operatører af Danmarks kritiske nationale infrastruktur. Rådgivningen har særligt fokus på områderne energi, transport samt it og tele.

Derudover yder centret rådgivning til private virksomheder og organisationer, når særlige hensyn taler herfor. Som et led i indsatsen for at styrke danske virksomheders robusthed og sikkerhed i forhold til truslen fra terrorisme, alvorlig organiseret kriminalitet og spionage samarbejder PET bl.a. med brancheorganisationen Dansk Industri (DI). Samarbejdet har bidraget til at skabe øget bevidsthed om sikkerhedsmæssige problemstillinger blandt danske virksomheder, der risikerer at blive mål for terrorisme, ekstremisme eller spionage, enten i Danmark eller i udlandet. PET har, som led i samarbejdet, bistået med rådgivning i forbindelse med en række møder arrangeret af DI.

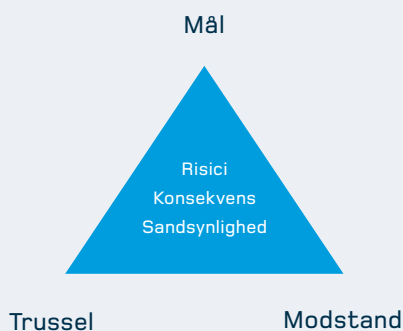
PET og DI har i 2009 udgivet vejledningen, 'Undgå Kidnapning', der blev godt modtaget af såvel myndigheder som virksomheder. Vejledningen indeholder praktiske og konkrete råd om, hvordan ansatte og virksomheder kan tage en række forholdsregler for at forebygge og håndtere kidnapninger i udlandet. Desuden udgav PET og DI i 2010 pjecen "Beskyt din virksomhed", der samler en række råd om, hvad virksomheder konkret kan gøre på et stadig mere globalt marked for at beskytte sig mod bl.a. terrortruslen. Ydermere udgav PET i december 2010 pjecen "Informationssikkerhed", som giver gode råd til myndigheder og virksomheder om, hvordan man undgår, at følsomme oplysninger falder i de forkerte hænder.

Hvordan rådgiver PET?

Rådgivningscentret yder en helhedsorienteret rådgivning om sikkerhed, der integrerer tre sam-

menhængende dele af en robust sikkerhedskultur: Personssikkerhed, fysisk sikring og informationssikkerhed. Rådgivningen er fokuseret på risikohåndtering og risikoreduktion. Sigtet er at etablere den nødvendige robusthed i forhold til det aktuelle trusselsbillede.

Udgangspunktet for rådgivningen er en vurdering af henholdsvis trusselen og den relevante modstandskraft (se figur). Trusselvurderingen udformes primært af PET's Center for Terroranalyse og Center for National sikkerhed.

Rådgivning om sikkerhed tager udgangspunkt i principperne:

- "en til en"
- "en til mange" og
- "en til alle"

Rådgivningen kan gennemføres som en dialog med én modtager, ved at gennemføre større møder med flere modtagere, f.eks. i en af de mange kontaktgrupper med deltagelse af offentlige myndigheder og private virksomheder og institutioner mv.,

eller ved at udgive rådgivende publikationer, som er tilgængelige for alle.

Formålet er altid at levere en målrettet rådgivning, der passer til modtagernes behov. En eller flere af rådgivningsprincipperne bringes i spil ud fra en vurdering af, hvor kritisk et område er, og hvor bred målgruppen er.

Fysisk sikring

Efterspørgslen på rådgivning om fysisk sikring er fortsat stigende. Angrebet på den danske ambassade i Islamabad den 2. juni 2008 viser, at bl.a. danske repræsentationer i udlandet befinder sig i en ny sikkerhedssituation. Derfor er indsatsen i forhold til ambassadernes sikkerhed øget. I samarbejde med Udenrigsministeriet gennemfører PET løbende rådgivning med henblik på iværksættelse af de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger ved de danske repræsentationer i udlandet. Læs mere om ambassadesikkerhed i kapitel 4.

Erfaringer fra udlandet viser, at terrorister ofte foretrækker let tilgængelige og ubeskyttede mål, hvor mange mennesker samles. Derfor har Rådgivningscentret i samarbejde med TrygFonden iværksat et projekt, der skal resultere i målrettet sikkerhedsrådgivning til ejere, ansatte og sikkerhedsansvarlige på steder, hvor mange mennesker samles. Til brug for dette arbejde vil der bl.a. blive gennemført en omfattende analyse af, hvorledes

almindelige danskere opfatter tryghed og sikkerhed. Der er bevilget 4 millioner kroner til projektet, der planlægges gennemført medio 2012.

Personssikkerhed

Efter anmodning fra offentlige myndigheder gennemfører PET personundersøgelser af personale, som skal håndtere klassificeret materiale. Myndighederne træffer selv afgørelse om sikkerhedsgodkendelse på grundlag af PET's undersøgelser. For politiansatte og personer i private virksomheder, der udfører opgaver for politiet, er PET godkendende myndighed.

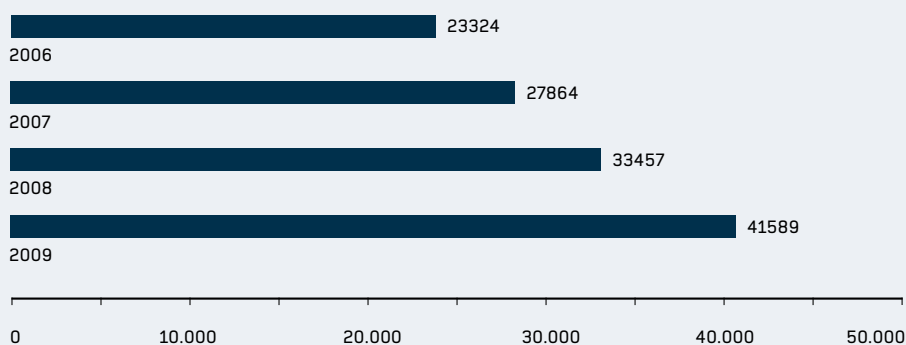
Før en personundersøgelse kan gennemføres, skal personen, der undersøges, give sit skriftlige samtykke. Omfanget af den enkelte personundersøgelse afhænger af, hvilket klassifikationsniveau personen skal kunne håndtere.

Antallet af personundersøgelser har været markant stigende de senere år. Stigningen skyldes bl.a. myndighedernes øgede behov for personale, der skal håndtere klassificeret materiale.

Informationssikkerhed

PET er Danmarks nationale sikkerhedsmyndighed, og rammerne for PET's arbejde med informationssikkerhed er beskrevet i Statsministeriets cirkulære nr. 204 af 7. december 2001 om sikkerhedsbeskyttelse af informationer af fælles interesse for landene i NATO, EU eller WEU.

Antallet af personundersøgelser

PET godkender og fører tilsyn med civile myndigheder, der håndterer oplysninger, som er klassificeret af hensyn til statens sikkerhed. Der er et stigende behov for at godkende myndighedernes håndtering af klassificerede oplysninger og dermed også et øget behov for rådgivning om sikring af sådanne informationer på en effektiv og afpasset måde.

PET's mål er at være med til at højne myndighedernes generelle informationssikkerhed og deres håndtering af både følsomme og formelt klassificerede informationer. Dette gøres bl.a. ved at fokusere på myndighedernes sikkerhedskultur og ved at godkende teknologiske løsninger, der både er sikre og brugervenlige.

PET er også i dialog med en række virksomheder om håndtering og beskyttelse af følsomme informationer for at medvirke til at styrke

virksomhedernes robusthed mod spionage, tyveri eller u hensigtsmæssig eksponering af kritiske virksomhedsdata.

PET har i det seneste år tilført flere ressourcer til området, ligesom der er etableret et tæt samarbejde med Forsvarets Efterretningstjeneste samt IT- og Telestyrelsen. Samarbejdet vedrører både forebyggelsen og håndteringen af trusler mod informationssikkerheden.

Bilag

A. STRAFFELOVENS KAP. 12 OG 13

12. kapitel

Forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed

§ 98. Den, som foretager en handling, der sigter til ved udenlandsk bistand, ved magt-anvendelse eller ved trussel derom at bringe den danske stat eller nogen del af denne under fremmed herredømme eller at løsrive nogen del af staten, straffes med fængsel indtil på livstid.

Stk. 2. Efter bestemmelsen i stk. 1 straffes også den, som med det nævnte formål iværksætter mere omfattende sabotage, produktions- eller trafikstandsning, samt den, der deltager i sådan foranstaltning vidende om, hvortil handlingen sigter.

§ 99. Den, som foretager en handling, der sigter til at påføre den danske stat eller nogen med den for krigstilfælde forbunden stat krig, besættelse eller andre fjendtligheder såsom blokade eller anden tvangsforanstaltning, eller som i øvrigt virker for, at den danske stats bestemmelsesfrihed ved udenlandsk bistand krænkes, straffes med fængsel indtil på livstid.

Stk. 2. Ved besættelse forstås her og andetsteds i kapitlerne 12 og 13 fremmed besættelse af dansk statsområde, når og så længe den påtvinges landet ved magtanvendelse eller trussel derom.

§ 100. Den, som ved offentlige udtalelser tilskynder til, eller som fremkalder øjensynlig fare for fjendtlige forholdsregler mod den danske stat, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Den, som ved offentlige udtalelser tilskynder til, eller som fremkalder øjensynlig fare for fremmed magts indblanding i den danske stats anliggender, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 101. Den, som med krig, besættelse eller andre fjendtligheder for øje foretager nogen handling, hvorved bistand til fjenden forberedes, straffes med fængsel indtil 16 år.

§ 102. Den, som under krig eller besættelse yder fjenden bistand ved råd eller dåd eller til fremme af fjendtlig interesse svækker den danske stats eller dens forbundsfælles kampdygtighed, straffes med fængsel indtil 16 år.

Stk. 2. Som bistand til fjenden anses således følgende forhold:

- 1) Hvervning til eller tjenstgøring i fjendtlig krigs- eller besættelsesmagts væbnede styrker eller i tilknytning til disse virkende militære eller politimæssige korps eller lignende korps eller organisationer.
- 2) Udførelse af hverv som civil funktionær under fjendtlig krigs- eller besættelsesmagts politi- eller fængselsvæsen, for så vidt hvervet omfatter deltagelse i afhøring eller bevogtning af fanger.
- 3) Angiveri eller lignende medvirken til, at nogen af fjendtlig myndighed eller dermed samarbejdende organisation eller person anholdes eller udsættes for anholdelse eller overlast.
- 4) Propaganda til fordel for fjendtlig krigs- eller besættelsesmagt, herunder virksomhed som udgiver, redaktør eller forretningsfører ved dagblad, tidsskrift, forlag eller pressebureau, der arbejder til fremme af fjendtlig interesse.

5) Ydelse af væsentlig økonomisk støtte til fremme af propaganda af den under nr. 4 nævnte art eller til parti eller organisation, der på utilbørlig måde samarbejder med den fjendtlige krigs- eller besættelsesmagt eller virker til fremme af dennes interesser.

Stk. 3. Har angiveri, jf. stk. 2, nr. 3, fundet sted under sådanne omstændigheder, at gerningsmanden har indset, at nogen derved blev udsat for overhængende fare for at miste livet, lide alvorlig skade på legeme eller helbred, blive ført ud af landet eller blive berøvet friheden i længere tid, eller er overtrædelse af §§ 245, 246 eller 250 begået for derved at fremtvinge forklaring eller tilståelse eller i øvrigt som led i mishandling af fanger, kan fængsel på livstid idømmes.

§ 103. Den, som under krig eller besættelse eller under truende udsigt dertil misligholder en kontrakt, der vedrører de af den danske stat i den anledning truffene foranstaltninger, eller som på anden måde modvirker sådanne foranstaltninger, straffes med fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. Har misligholdelsen fundet sted af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

§ 104. Den, som på utilbørlig måde, direkte eller gennem mellemlid, i erhvervsmæssig henseende samarbejder med fjendtlig krigs- eller besættelsesmagt, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år.

Stk. 2. Strafansvar efter stk. 1 kan pålægges enhver, der har haft en ledende stilling i vedkommende virksomhed. Strafansvar kan ligeledes pålægges andre i virksomheden

beskæftigede personer, når der for deres vedkommende foreligger en særlig stødende optræden.

Stk. 3. Ved afgørelsen af, om og i hvilken grad forholdet må anses for utilbørligt, vil foruden virksomhedens betydning for den fjendtlige krigs- eller besættelsesmagt navnlig være at tage i betragtning, hvorvidt vedkommende

- 1) selv har været aktiv for at få forretningsforbindelse indledet, fortsat eller udvidet,
- 2) i fjendens interesse på eget initiativ har foretaget en omlægning af virksomheden eller ydet eller forsøgt at yde større eller hurtigere produktion end påkrævet,
- 3) har påkaldt fjendens bistand over for danske myndigheder til fremme af sine interesser,
- 4) har hindret eller søgt at hindre danske myndigheder i at få fuld adgang til at blive bekendt med virksomhedens forhold eller
- 5) har opnået eller søgt at opnå urimelig fortjeneste eller andre fordele, der ikke har været forretningsmæssig rimeligt begrundede.

§ 105. Den, som under besættelse foretager en handling, der sigter til at formå besættelsesmagten eller nogen med denne samarbejdende organisation eller person til at krænke danske myndigheders bestemmelsesfrihed, eller som på utilbørlig måde udnytter forbindelse med besættelsesmagten eller nogen med denne samarbejdende organisation eller person til at skaffe sig eller andre særlig fordel, straffes med fængsel indtil 8 år.

§ 106. Den, som handler mod statens tarv under varetagelsen af et ham overdraget hverv til på statens vegne at forhandle eller

afgøre noget med fremmed stat, straffes med fængsel indtil 16 år.

§ 107. Den, som i fremmed magts eller organisations tjeneste eller til brug for personer, der virker i sådan tjeneste, udforsker eller giver meddelelse om forhold, som af hensyn til danske stats- eller samfundsinteresser skal holdes hemmelige, straffes, hvad enten meddelelsen er rigtig eller ej, for spionage med fængsel indtil 16 år.

Stk. 2. Såfremt det drejer sig om de i § 109 nævnte forhold, eller handlingen finder sted under krig eller besættelse, kan straffen stige indtil fængsel på livstid.

§ 108. Den, som, uden at forholdet falder ind under § 107, i øvrigt foretager noget, hvorved fremmed efterretningsvæsen sættes i stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske stats område, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Såfremt det drejer sig om efterretninger vedrørende militære anliggender, eller virksomheden finder sted under krig eller besættelse, kan straffen stige indtil fængsel i 12 år.

§ 109. Den, som røber eller videregiver meddelelse om statens hemmelige underhandlinger, rådslagninger eller beslutninger i sager, hvorpå statens sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater beror, eller som angår betydelige samfundsøkonomiske interesser over for udlandet, straffes med fængsel indtil 12 år.

Stk. 2. Foretages de nævnte handlinger uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 110. Den, som forfalsker, ødelægger eller bortskaffer noget dokument eller anden genstand, der er af betydning for statens sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater, straffes med fængsel indtil 16 år.

Stk. 2. Foretages de nævnte handlinger uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 110 a. Med bøde eller fængsel indtil 3 år straffes den, som forsætligt eller uagtsomt uden behørig tilladelse

- 1) beskriver, fotograferer eller på anden måde afbilder danske ikke almentilgængelige militære forsvarsanlæg, depoter, enheder, våben, materiel el.lign., eller som mangfoldiggør eller offentliggør sådanne beskrivelser eller afbildninger,
- 2) offentliggør bestemmelser, der vedrører danske stridskræfters mobilisering og andet krigsberedskab.

Stk. 2. Med bøde straffes den, som forsætligt eller uagtsomt uden behørig tilladelse optager fotografier fra luftfartøj over dansk statsområde eller offentliggør sådanne ulovligt optagne fotografier.

§ 110 b. Med fængsel indtil 8 år straffes den, som medvirker til neutralitetskrænkelser mod den danske stat fra en fremmed magts side.

§ 110 c. Den, som overtræder bestemmelser eller forbud, som i henhold til lov måtte være givet til værn for statens forsvars- eller neutralitetsforanstaltninger, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpente omstændigheder med fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. Med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 år straffes den, som overtræder bestemmelser eller forbud, som i henhold til lov måtte være givet til gennemførelse af statens forpligtelser som medlem af Forenede Nationer.

Stk. 3. Med samme straf som i stk. 2 straffes den, der overtræder bestemmelser indeholdt i eller udstedt i medfør af forordninger, som er vedtaget med hjemmel i artikel 60, 301 eller 308 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, og som tager sigte på helt eller delvis at afbryde eller indskrænke de finansielle eller økonomiske forbindelser med et eller flere lande uden for Den Europæiske Union eller på tilsvarende sanktioner over for enkeltpersoner, grupper af personer eller juridiske personer.

Stk. 4. Begås en forbrydelse som nævnt i stk. 1, 2 eller 3 uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 110 d. Begås nogen af de i kapitlerne 25, 26 og 27 omhandlede forbrydelser mod et fremmed statsoverhoved eller lederen af en fremmed diplomatisk mission, kan den der foreskrevne straf forhøjes med indtil det halve, medmindre forholdet er omfattet af kapitel 13.

§ 110 e. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, der offentlig forhåner en fremmed nation, en fremmed stat, dens flag eller andet anerkendt nationalmærke eller De Forenede Nationers eller Det Europæiske Råds flag.

§ 110 f. De i dette kapitel omhandlede forbrydelser er i alle tilfælde genstand for

offentlig påtale, der sker efter justitsministerens påbud.

13. kapitel

Forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v.

§ 111. Den, som foretager en handling, der sigter til ved udenlandsk bistand, ved magtanvendelse eller trussel derom at forandre statsforfatningen eller sætte den ud af kraft, straffes med fængsel indtil på livstid.

§ 112. Den, som foretager nogen handling, der sigter til at berøve kongen eller den, der med hjemmel i forfatningen fører regeringen, livet, straffes med fængsel ikke under 6 år.

§ 113. Den, som antaster Folketingets sikkerhed eller frihed eller i øvrigt foretager nogen handling, der sigter til ved magtanvendelse eller trussel derom at aftvinge Folketinget nogen beslutning eller hindre det i frit at udøve sin virksomhed, straffes med fængsel indtil 16 år eller under skærpende omstændigheder på livstid.

Stk. 2. Samme straf kommer til anvendelse på den, der på tilsvarende måde angriber eller øver tvang mod kongen eller den, der med hjemmel i forfatningen fører regeringen, eller mod ministrene, Rigsretten eller Højesteret.

§ 114. For terrorisme straffes med fængsel indtil på livstid den, som med forsæt til at skræmme en befolkning i alvorlig grad eller uretmæssigt at tvinge danske eller udenlandske offentlige myndigheder eller en international organisation til at foretage eller undlade at foretage en handling eller at destabilisere eller ødelægge et lands eller en

international organisations grundlæggende politiske, forfatningsmæssige, økonomiske eller samfundsmæssige strukturer begår en eller flere af følgende handlinger, når handlingen i kraft af sin karakter eller den sammenhæng, hvori den begås, kan tilføje et land eller en international organisation alvorlig skade:

- 1) Manddrab efter § 237.
- 2) Grov vold efter § 245 eller § 246.
- 3) Frihedsberøvelse efter § 261.
- 4) Forstyrrelse af trafiksikkerheden efter § 184, stk. 1, retsstridige forstyrrelser i driften af almindelige samfærdselsmidler m.v. efter § 193, stk. 1, eller groft hærværk efter § 291, stk. 2, hvis disse overtrædelser begås på en måde, der kan bringe menneskeliv i fare eller forårsage betydelige økonomiske tab.
- 5) Kapring af transportmidler efter § 183 a.
- 6) Grove våbenlovsovertrædelser efter § 192 a eller lov om våben og eksplosivstoffer § 10, stk. 2.
- 7) Brandstiftelse efter § 180, sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, skibbrud, jernbane- eller anden transportulykke efter § 183, stk. 1 og 2, sundhedsfarlig forurening af vandforsyningen efter § 186, stk. 1, sundhedsfarlig forurening af ting bestemt til almindelig udbredelse m.v. efter § 187, stk. 1.
- 8) Besiddelse eller anvendelse m.v. af radioaktive stoffer efter § 192 b.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som med det i stk. 1 nævnte forsæt transportører våben eller eksplosivstoffer.

Stk. 3. Endvidere straffes på samme måde den, der med det i stk. 1 nævnte forsæt truer med at begå en af de i stk. 1 og 2 nævnte handlinger.

§ 114 a. Begås en af de i nr. 1-6 nævnte handlinger, uden at forholdet omfattes af § 114, kan straffen overstige den højeste for lovovertrædelsen foreskrevne straf med indtil det halve. Hvis den højeste straf, der er foreskrevet for den pågældende handling, er mindre end 4 års fængsel, kan straffen dog stige til fængsel indtil 6 år.

- 1) Overtrædelse af § 180, § 181, stk. 1, § 183, stk. 1 eller 2, § 183 a, § 184, stk. 1, § 192 a, stk. 2, § 193, stk. 1, §§ 237, 244, 245, 246, 250, § 252, stk. 1, § 266, § 288 eller § 291, stk. 1 eller 2, når handlingen er omfattet af artikel 1 i konventionen af 16. december 1970 om bekæmpelse af ulovlig bemægning af luftfartøjer, artikel 1 i konventionen af 23. september 1971 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod den civile luftfarts sikkerhed eller artikel II i protokollen af 24. februar 1988 til bekæmpelse af ulovlige voldshandlinger i lufthavne, der betjener den internationale civile luftfart.
- 2) Overtrædelse af § 180, § 181, stk. 1, § 183, stk. 1 eller 2, § 184, stk. 1, §§ 237, 244, 245, 246, 250, § 252, stk. 1, § 260, § 261, stk. 1 eller 2, § 266 eller § 291, stk. 1 eller 2, når handlingen er omfattet af artikel 2 i konventionen af 14. december 1973 om forebyggelse af og straf for forbrydelser mod internationalt beskyttede personer, herunder diplomatiske repræsentanter.
- 3) Overtrædelse af § 261, stk. 1 eller 2, når handlingen er omfattet af artikel 1 i den internationale konvention af 17. december 1979 imod gidseltagning.
- 4) Overtrædelse af § 180, § 181, stk. 1, § 183, stk. 1 eller 2, § 186, stk. 1, § 192 a, stk. 2, §§ 192 b, 237, 244, 245, 246, 260, 266, 276, 278, 279, 279 a, 281, 288 eller § 291, stk. 2, når handlingen er omfattet af artikel 7 i IAEA-konventionen (Det Internationale

Atomenergiagenturs konvention) af 26. oktober 1979 om fysisk beskyttelse af nukleare materialer.

- 5) Overtrædelse af § 180, § 181, stk. 1, § 183, stk. 1 eller 2, § 183 a, § 184, stk. 1, § 192 a, stk. 2, § 193, stk. 1, §§ 237, 244, 245, 246, § 252, stk. 1, §§ 260, 266, 288 eller § 291, stk. 1 eller 2, når handlingen er omfattet af artikel 3 i konventionen af 10. marts 1988 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod søfartssikkerheden eller artikel 2 i protokollen af 10. marts 1988 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod sikkerheden for fastgjorte platforme, der befinder sig på kontinentalsokkelen.
- 6) Overtrædelse af § 180, § 181, stk. 1, § 183, stk. 1 eller 2, § 183 a, § 184, stk. 1, § 186, stk. 1, § 192 a, stk. 2, § 193, stk. 1, §§ 237, 244, 245, 246, 250, § 252, stk. 1, § 266 eller § 291, stk. 2, når handlingen er omfattet af artikel 2 i den internationale konvention af 15. december 1997 til bekæmpelse af terrorbombninger.

§ 114 b. Med fængsel indtil 10 år straffes den, som

- 1) direkte eller indirekte yder økonomisk støtte til,
- 2) direkte eller indirekte tilvejebringer eller indsamler midler til eller
- 3) direkte eller indirekte stiller penge, andre formuegoder eller finansielle eller andre lignende ydelser til rådighed for en person, en gruppe eller en sammenslutning, der begår eller har til hensigt at begå handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a.

§ 114 c. Med fængsel indtil 10 år straffes den, som hverver en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a eller til at slutte sig til en gruppe eller

sammenslutning for at fremme, at gruppen eller sammenslutningen begår handlinger af denne karakter. Under særlig skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil 16 år. Som særlig skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor der er tale om overtrædelser af systematisk eller organiseret karakter.

Stk. 2. Med fængsel indtil 6 år straffes den, som hverver en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 114 b eller til at slutte sig til en gruppe eller sammenslutning for at fremme, at gruppen eller sammenslutningen begår handlinger af denne karakter.

Stk. 3. Med fængsel indtil 6 år straffes den, som lader sig hverve til at begå handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a.

§ 114 d. Med fængsel indtil 10 år straffes den, som træner, instruerer eller på anden måde oplærer en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a med viden om, at personen har til hensigt at anvende færdighederne til dette formål. Under særlig skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil 16 år. Som særlig skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor der er tale om overtrædelser af systematisk eller organiseret karakter.

Stk. 2. Med fængsel indtil 6 år straffes den, som træner, instruerer eller på anden måde oplærer en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 114 b med viden om, at personen har til hensigt at anvende de tillærte færdigheder til dette formål.

Stk. 3. Med fængsel indtil 6 år straffes den, som lader sig træne, instruere eller på anden måde oplære til at begå handlinger omfattet af § 114 eller § 114 a.

§ 114 e. Med fængsel indtil 6 år straffes den, som i øvrigt fremmer virksomheden for en person, en gruppe eller en sammenslutning, der begår eller har til hensigt at begå handlinger omfattet af §§ 114, 114 a, 114 b, 114 c eller 114 d.

§ 114 f. Den, som, uden at forholdet omfattes af §§ 114-114e, deltager i eller yder væsentlig økonomisk støtte eller anden væsentlig støtte til korps, gruppe eller sammenslutning, der har til hensigt ved magt-anvendelse at øve indflydelse på offentlige anliggender eller fremkalde forstyrrelse af samfundsordenen, straffes med fængsel indtil 6 år.

§ 114 g. Den, som, uden at forholdet omfattes af §§ 114-114 f, deltager i en ulovlig militær organisation eller gruppe, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 114 h. Med fængsel indtil 6 år straffes den, der under skærpende omstændigheder i strid med lovgivningen om ikke spredning af masseødelæggelsesvåben m.v.

- 1) udfører produkter med dobbelt anvendelse uden tilladelse,
- 2) til brug for myndighedernes afgørelser om produkter med dobbelt anvendelse giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse eller
- 3) handler i strid med vilkår, der er fastsat i myndighedernes afgørelser om produkter med dobbelt anvendelse.

§ 115. Begås, uden at forholdet falder ind under §§ 112 og 113, nogen af de i kapitlerne 25, 26 og 27 omhandlede forbrydelser mod kongen eller den, der med hjemmel i forfatningen fører regeringen, forhøjes de i de nævnte bestemmelser foreskrevne straffe indtil det dobbelte.

Stk. 2. Begås nogen af de nævnte forbrydelser mod dronningen, enkedronningen eller tronfølgeren, kan straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 116. Den, som hindrer foretagelsen af valg til Folketinget, Færøernes lagting eller til kommunale eller andre offentlige råd eller myndigheder eller gør forsøg herpå, eller som forvansker et valgs udfald eller umuliggør opgørelsen, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Samme straf finder anvendelse, når sådanne handlinger foretages ved lovhjemslede umiddelbare stemmeafgivninger i offentlige anliggender.

§ 117. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som ved de i § 116 omhandlede valg eller stemmeafgivninger

- 1) uberettiget skaffer sig eller andre adgang til at deltage i afstemningen,
- 2) ved ulovlig tvang (§ 260), ved frihedsberøvelse eller ved misbrug af overordningsforhold søger at formå nogen til at stemme på en bestemt måde eller til at undlade at stemme,
- 3) ved svig bevirker, at nogen mod sin hensigt afholder sig fra at stemme, eller at hans stemmeafgivning bliver ugyldig eller virker anderledes end tilsigtet,

- 4) yder, lover eller tilbyder formuefordel for at påvirke nogen til at stemme på en vis måde eller til at undlade at stemme,
- 5) modtager, fordrer eller lader sig tilsige formuefordel for at stemme på en vis måde eller for at undlade at stemme.

§ 118. Den, som ved magtanvendelse eller trussel derom eller under udnyttelse af frygt for fremmed magts indgriben hindrer eller søger at hindre offentlige myndigheder i den frie udøvelse af deres virksomhed, straffes, når handlingen foretages med det formål at øve indflydelse på offentlige anliggender eller fremkalde forstyrrelse af samfundsordenen, med fængsel indtil 12 år.

Stk. 2. Samme straf finder anvendelse på den, som i den i stk. 1 nævnte hensigt og ved anvendelse af de der nævnte midler alvorligt krænker ytringsfriheden eller hindrer foreninger eller andre sammenslutninger i frit at udøve deres lovlige virksomhed.

Stk. 3. Med samme straf anses endvidere den, der i den i stk. 1 nævnte hensigt og under anvendelse af de der nævnte midler begår den i § 193 omhandlede forbrydelse eller lignende alment skadelig handling.

§ 118 a. De i §§ 111-115 og 118 omhandlede forbrydelser er i alle tilfælde genstand for offentlig påtale, der sker efter justitsministerens påbud.

**B. LOV NR. 378 AF 6. JULI 1988
OM ETABLERING AF ET UDVALG
OM FORSVARETS OG POLITIETS
EFTERRETNINGSTJENESTER**

Lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester
VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde
Danmarks Dronning, gør vitteligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort
samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Med det formål at have indseende med forsvarets og politiets efterretningstjenester etableres et udvalg.

Stk. 2. Udvalget udgøres af 5 folketingsmedlemmer udpeget af de folketingspartier, som har sæde i Folketingets Præsidium. Udvalget vælger selv sin formand.

Stk. 3. Hvert medlem af udvalget kan foranledige udvalget indkaldt til møde. Endvidere kan drøftelse i udvalget finde sted efter ønske fra regeringen.

Stk. 4. Til udvalget knyttes en sekretær, som ikke er medlem af Folketinget. Sekretæren skal stå i fast tjenesteforhold til Folketinget.

§ 2. Regeringen underretter udvalget om indholdet af de retningslinier, der er gældende for efterretningstjenesternes virksomhed. Endvidere holder regeringen udvalget orienteret om væsentlige omstændigheder af sikkerhedsmæssig karakter eller vedrørende udenrigspolitiske spørgsmål, som er af betydning for efterretningstjenesternes virksomhed. Denne orientering sker under hensyntagen til de særlige forhold, som gør sig gældende for efterretningsvirksomhed.

§ 3. Udvalget kan enten mundtligt eller skriftligt over for regeringen tilkendegive sin opfattelse vedrørende de spørgsmål, som tages under behandling i udvalget.

§ 4. Den bevillingsmæssige kontrol med efterretningstjenesterne er ikke omfattet af udvalgets indseende. Udvalget kan dog i forbindelse med indhentning af oplysninger hos regeringen blive gjort bekendt med generelle bevillingsmæssige forhold i relation til efterretningstjenesterne.

§ 5. Udvalgets medlemmer og sekretær er forpligtede til at bevare tavshed om, hvad de erfarer i udvalget.

§ 6. Loven træder i kraft den 1. august 1988. Givet på Marselisborg Slot, den 6. juli 1988

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Erik Ninn-Hansen

C. BESTEMMELSER OM POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTE AF 7. DECEMBER 2009

I. Beskrivelse

Politiets Efterretningstjenestes opgave er at forebygge, efterforske og modvirke foretagender og handlinger, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for Danmark som et selvstændigt, demokratisk og sikkert samfund.

Efterretningstjenesten skal således gennem sin virksomhed skabe grundlaget for, at trusler af den nævnte karakter kan identificeres og håndteres så tidligt og effektivt som muligt.

En effektiv og varig opretholdelse af landets indre sikkerhed kræver en vedvarende, bredspektret og samordnet indsats fra en række myndigheder, og Politiets Efterretningstjeneste har et ansvar for at sikre koordination af den samlede indsats.

Ansvarsområdet for Politiets Efterretningstjeneste er i første række forbrydelserne omhandlet i straffelovens kapitel 12 (forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) og kapitel 13 (forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv.).

Politiets Efterretningstjeneste løser sine opgaver såvel via efterretningsindhentning, overvågning og efterforskning som via forebyggende foranstaltninger.

I den forbindelse skal efterretningstjenesten gennem anvendelse af sine virkemidler sikre, at der til stadighed er et fyldestgørende billede af de aktuelle sikkerhedsmæssige trusler mod landets indre sikkerhed, sådan

at tjenesten på relevant og afpasset måde kan gribe ind over for de pågældende trusler. Politiets Efterretningstjenestes ansvarsområde omfatter også den alvorligste organiserede kriminalitet, hvor efterretningstjenesten navnlig har til opgave at udarbejde efterforskningsoplæg og videregive disse oplæg til politikredsene.

II. Ledelse og opgaver

Ledelsen af og ansvaret for gennemførelsen af de opgaver, som Justitsministeriet har pålagt Politiets Efterretningstjeneste, påhviler chefen for Politiets Efterretningstjeneste.

Chefen for Politiets Efterretningstjeneste er forpligtet til løbende at indrette efterretningstjenesten på en sådan måde, at den til enhver tid er bedst muligt rustet til at løse de pålagte opgaver, herunder i lyset af udviklingen i trusselsbilledet.

Chefen for Politiets Efterretningstjeneste skal i den forbindelse til stadighed arbejde for at sikre, at efterretningstjenesten har den rette struktur og interne organisering af opgaveløsningen, den mest hensigtsmæssige personalesammensætning, en effektiv IT-plattform samt den nødvendige teknik- og observationskapacitet. Desuden skal chefen for Politiets Efterretningstjeneste arbejde for at sikre, at relevante nationale og internationale partnerskaber løbende vedligeholdes og udbygges.

Politiets Efterretningstjeneste udgør organisatorisk en del af Rigspolitiet, men chefen for Politiets Efterretningstjeneste refererer i forhold til løsningen af sine opgaver i medfør af denne instruks direkte til Justitsministeriet.

Det påhviler chefen for Politiets Efterretningstjeneste til enhver tid at holde Justitsministeriet direkte underrettet om alle forhold af betydning for landets indre sikkerhed og i det hele taget om alle forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed, herunder om alle vigtigere enkeltsager og kontakter med inden- eller udenlandske myndigheder.

III. Nærmere om efterretningstjenestens arbejdsopgaver

Politiets Efterretningstjeneste har navnlig følgende opgaver:

A. Trusselsvurderinger

Politiets Efterretningstjeneste har til opgave løbende – og efter omstændighederne med kort varsel – at identificere og vurdere sikkerhedsmæssige trusler mod Danmark og den nationale sikkerhed, mod danske interesser i udlandet samt i forhold til konkrete begivenheder, steder, personer og organisationer.

Trusselsvurderingerne skal i form og indhold kunne danne grundlag for konkrete beslutninger, og herunder f.eks. kunne indgå i overvejelser om iværksættelse af konkrete modforanstaltninger og i tilrettelæggelsen og prioriteringen af den videre efterretningsindhentning.

B. Forbrydelserne i straffelovens kapitel 12 og 13

Politiets Efterretningstjeneste skal under anvendelse af de midler, som står til efterretningstjenestens rådighed, jf. nærmere nedenfor under afsnit IV, sikre en så tidlig og effektiv indhentning af efterretninger som mulig til brug for analyse, forebyggelse og videre efterforskning vedrørende aktiviteter,

der udgør eller vil kunne udgøre en overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens kapitel 12 og 13, herunder:

Terrorisme

Alvorlig kriminalitet, som begås af grupper, organisationer eller enkeltpersoner for at skræmme en befolkning, destabilisere samfundsordenen eller søge at tvinge danske eller udenlandske myndigheder eller internationale organisationer til at foretage eller undlade at foretage en handling, samt finansiering af sådan kriminalitet eller anden medvirken hertil, jf. navnlig straffelovens §§ 114-114 e.

Ekstremisme

Anvendelse af ekstreme og udemokratiske metoder for at nå politiske, ideologiske eller religiøse mål, jf. bl.a. straffelovens §§ 114 f-114 g og 118.

Spionage

Fremmede magters eller organisationers ulovlige efterretningsvirksomhed, jf. navnlig straffelovens §§ 107 og 108, herunder handlinger rettet mod tilvejebringelse af oplysninger indenfor forskning og teknologi mv. (bl.a. industrispionage).

Anden kriminalitet

Kriminalitet, der ved sin karakter, grovhed, internationale relationer eller gennem sit formål truer statens sikkerhed eller samfundsordenen, eller som hindrer eller undergraver folkestyrets funktioner, jf. bl.a. straffelovens §§ 114 f-114 g og 118.

Non-proliferation

Ulovlig spredning af produkter og teknologi, der kan anvendes til fremstilling af våben mv., herunder specielt masseødelæggelsesvåben, jf. navnlig straffelovens § 114 h.

C. Den alvorligste organiserede kriminalitet

Politiets Efterretningstjenestes ansvarsområde omfatter også den alvorligste organiserede kriminalitet. Det vil navnlig sige bande- og netværkskriminalitet, som er kendetegnet ved sin internationale, grænseoverskridende og professionelle karakter og begås under anvendelse af vold, trusler og våben i svært tilgængelige miljøer, hvor sikkerhedsniveauet er højt.

På baggrund af bl.a. oplysninger fra Politiets Efterforskningsstøtte Database (PED) udarbejder efterretningstjenesten efterforskningsoplæg og træffer i givet fald afgørelse om videregivelse af disse oplæg til den relevante politikreds. Efterforskningen forankres herefter i den pågældende politikreds på dennes ansvar og gennemføres under sædvanligt tilsyn af vedkommende statsadvokat. Medarbejdere fra Politiets Efterretningstjeneste kan efter nærmere aftale deltage i efterforskningen.

Efterretningstjenestens aktiviteter på dette område skal tillige medvirke til at sikre efterretningstjenesten et grundlag for – på et så tidligt tidspunkt som muligt – at kunne identificere eventuelle relationer mellem den alvorligste organiserede kriminalitet og efterretningstjenestens øvrige arbejdsområder.

D. Personbeskyttelse og andre sikkerhedsopgaver

Politiets Efterretningstjeneste er ansvarlig for beskyttelsen af kongehuset, herunder besøgende til kongefamilien, regeringens medlemmer og andre ledende offentlige personer. Politiets Efterretningstjeneste skal endvidere efter behov yde personbeskyttelse

til ambassadører og visse fremtrædende udenlandske besøgende ("VIP-personer").

Politiets Efterretningstjeneste skal løbende vurdere sikkerhedsmæssige trusler og fastlægge et passende beskyttelsesniveau i forhold til de pågældende personer og de institutioner, de tilhører, samt i forhold til udenlandske diplomatiske repræsentationer og internationale organisationer i Danmark. Efterretningstjenesten forestår endvidere kontakten mellem disse institutioner mv. og dansk politi i sikkerhedsspørgsmål.

Politiets Efterretningstjeneste skal herudover indgå i løsningen af en række andre forebyggende sikkerhedsopgaver i forbindelse med statsbesøg eller andre arrangementer med relation til kongehuset, Folketinget og regeringen, hvor der vurderes at være et særligt sikkerhedsbehov, herunder f.eks. i forbindelse med afviklingen af topmøder, internationale konferencer eller andre større begivenheder i Danmark. Det vil i den forbindelse være efterretningstjenestens opgave at koordinere sikkerhedsindsatsen i forhold til det lokale politi og komme med anbefalinger til konkrete sikkerhedsforanstaltninger.

E. Operativ støtte til politiet

Politiets Efterretningstjeneste yder politikredsene assistance i forbindelse med særlige politiindsatser, herunder med henblik på løsning af gidselsituationer, særligt farlige anholdelser eller andre specialopgaver knyttet til efterforskning og opklaring af alvorlig kriminalitet. Til disse opgaver råder Politiets Efterretningstjeneste over aktionsstyrken, ligesom efterretningstjenesten råder over en forhandlergruppe og et vidnebeskyttel-

sesprogram, der kan stilles til rådighed for politikredsene.

Politiets Efterretningstjeneste yder endvidere efter konkret anmodning politikredsene bistand til agentoperationer og bistand i forbindelse med særlige observationsopgaver samt brug af særligt teknisk overvågnings- og aflytningsudstyr.

I forbindelse med den nævnte bistand – bortset fra vidnebeskyttelse – ligger det overordnede ansvar for opgaveløsningen i politikredsen.

F. Forebyggende sikkerhed

Forebyggelse i forhold til sikkerhedsmæssige trusler kræver en bredspektret og omfattende indsats, og efterretningstjenesten skal selvstændigt og i samarbejde med relevante offentlige myndigheder og private aktører bidrage til, at samfundet rustes bedst muligt til at imødegå sikkerhedsmæssige trusler.

I den forbindelse skal Politiets Efterretningstjeneste etablere relevante dialog- og kontaktfora samt udvikle konkrete projekter, der kan bidrage til en styrkelse af den forebyggende indsats.

Politiets Efterretningstjeneste skal endvidere løbende og i overensstemmelse med det aktuelle trusselsbillede bidrage til, at såvel offentlige myndigheder som private kan træffe egne præventive foranstaltninger.

Politiets Efterretningstjeneste er som national sikkerhedsmyndighed den centrale myndighed i forhold til sikkerhedsbeskyttelse af klassificerede informationer, herunder de personalemæssige, fysiske og proceduremæssige foranstaltninger, der tilsigter, at

informationerne beskyttes mod uautoriseret indsigt og ændring, jf. Statsministeriets sikkerhedscirkulære af 7. december 2001. Det påhviler Politiets Efterretningstjeneste at give relevant sikkerhedsrådgivning om personalemæssige, fysiske og proceduremæssige foranstaltninger til offentlige myndigheder. Efterretningstjenesten yder endvidere en sådan bistand til private, hvis en offentlig beskyttelsesinteresse taler for det. Dette gælder bl.a. i forhold til landets kritiske infrastruktur.

Politiets Efterretningstjeneste skal tillige løbende vurdere sikkerheden omkring den civile luft- og søfart i Danmark. Politiets Efterretningstjeneste samarbejder i den forbindelse med luft- og søfartsmyndigheder samt havne og lufthavne om iværksættelse af sikkerhedsforanstaltninger omkring luft- og søfarten.

IV. Arbejdsmetoder

Politiets Efterretningstjeneste skal ved indsamling og håndtering af oplysninger betjene sig af alle de midler og metoder, som efterretningstjenesten har til rådighed.

De midler og metoder, som Politiets Efterretningstjeneste kan gøre brug af på det operative og overvågningsmæssige område, er bl.a. indgreb i meddelelshemmeligheden, observation, video- og fotoovervågning, ransagninger, kilder (meddelere og agenter) samt databearbejdning og -analyse. Hertil kommer samtaler, afhøringer, registeropslag, indhentning af oplysninger fra og videregivelse (herunder elektronisk) af oplysninger til myndigheder eller andre samarbejdspartnere her i landet eller i udlandet samt overvågning af åbne kilder, som f.eks. aviser, tv, elektroniske nyhedsbaser og internettet.

Efterretningstjenestens virksomhed skal gennemføres i overensstemmelse med dansk ret, herunder retsplejelovens regler om efterforskning af strafbare forhold.

Særligt i relation til anvendelsen af kilder bemærkes, at Politiets Efterretningstjeneste i tillæg til dækning af udgifter eller tab kan honorere kilder, herunder for den personlige risiko de løber i forbindelse med deres virksomhed.

Hvis Politiets Efterretningstjenestes indsats fører til, at en person sigtes, skal vedkommende politidirektør underrettes, medmindre andet i helt særlige tilfælde bestemmes af justitsministeren. Efterforskningen gennemføres herefter efter politidirektørens nærmere anvisninger, men i forståelse og samarbejde med Politiets Efterretningstjeneste.

V. Registrering af oplysninger

Politiets Efterretningstjeneste skal indsamle og bearbejde oplysninger, der er eller kunne være af betydning for løsningen af de ovennævnte opgaver.

Registrering af personoplysninger skal indskrænkes til det absolut påkrævede.

Registrering af danske statsborgere og herboende udlændinge må ikke ske alene på grundlag af lovlig politisk virksomhed. Alle sager vedrørende nyregistrering af danske statsborgere og herboende udlændinge skal forelægges for Wamberg-udvalget.

VI. Samarbejdspartnere

Politiet

Politiets Efterretningstjeneste skal løse sine opgaver i nært samarbejde med det øvrige politi.

Efterretningstjenesten udarbejder trusselsvurderinger til brug for politikredsene i forbindelse med konkrete begivenheder eller trusler og fremkommer i fornødent omfang med anbefalinger om, hvilke politimæssige foranstaltninger politikredsene bør sætte i værk.

Politiets Efterretningstjeneste yder endvidere politikredsene operativ bistand på en række forskellige områder, herunder bistand ved observationsopgaver, teknisk bistand mv., jf. ovenfor under afsnit III, pkt. E.

Andre danske myndigheder

Politiets Efterretningstjeneste skal i relevant omfang samarbejde med andre danske myndigheder som led i såvel den forebyggende indsats som i forbindelse med den egentlige efterretningsindhentning og efterforskning.

Politiets Efterretningstjeneste skal samarbejde tæt med Forsvarets Efterretnings-tjeneste om alle forhold, der har betydning for varetagelsen af tjenesternes respektive arbejdsopgaver. Politiets Efterretnings-tjeneste skal således i forbindelse med alle operative aktiviteter, hvori indhentning af oplysninger indgår, overveje, om Forsvarets Efterretningstjenestes særlige kapaciteter kan nyttiggøres. Det skal i givet fald ske inden for det regelgrundlag, som Politiets Efterretningstjeneste arbejder under, herunder retsplejelovens regler om tvangsindgreb. Politiets Efterretningstjeneste kan i den forbindelse – og når det i øvrigt har betydning for løsningen af efterretningstjenesternes opgaver – videregive oplysninger til Forsvarets Efterretningstjeneste, jf. retsplejelovens § 116, stk. 1.

Private

Politiets Efterretningstjeneste skal som led i den forebyggende indsats bl.a. gennem kontaktfora samarbejde med relevante private aktører.

Udenlandske myndigheder

Politiets Efterretningstjeneste skal endvidere – henset til bl.a. terrortruslens internationale og grænseoverskridende karakter – samarbejde med udenlandske efterretnings-, sikkerheds- og polititjenester samt andre relevante udenlandske myndigheder. Dette samarbejde skal foregå i overensstemmelse med dansk og international ret.

Samarbejdet omfatter bl.a. fælles operationer og informationsudveksling vedrørende personer og grupper, der konkret vurderes at udgøre eller ville kunne udgøre en trussel mod Danmark eller danske interesser i udlandet, mod udenlandske interesser her i landet eller mod samarbejdspartnere. Desuden udveksles oplysninger af mere generel og strategisk karakter om problemstillinger knyttet til efterretningstjenestens ansvarsområder, ligesom der udveksles oplysninger vedrørende nye efterforskningsmetoder, fokusområder, teknik, uddannelse, operationel kapacitet mv.

VII. Kontrol

Ekstern kontrol

Justitsministeriet udsteder nærværende instruks for efterretningstjenestens arbejde og holdes løbende underrettet om generelle og konkrete forhold, som er af væsentlig betydning for efterretningstjenestens virksomhed, jf. nærmere afsnit II.

Efter lov nr. 378 af 6. juli 1988 skal Folketingets udvalg om forsvarets og politiets

efterretningstjenester (Kontroludvalget) underrettes om de generelle retningslinjer for Politiets Efterretningstjenestes virksomhed og orienteres om væsentlige omstændigheder af sikkerhedsmæssig karakter eller udenrigspolitiske forhold, som er af betydning for efterretningstjenestens virksomhed.

Domstolene forelægges spørgsmål om anvendelse af efterforskningsmidler, når der i lovgivningen stilles krav herom.

Wamberg-udvalget kontrollerer i henhold til Justitsministeriets retningslinjer herom Politiets Efterretningstjenestes behandling af personoplysninger, herunder efterretningstjenestens indhentelse af oplysninger i medfør af retsplejelovens § 116, stk. 2.

Kontrollen med Politiets Efterretningstjenestes arbejde med den alvorligste organiserede kriminalitet, jf. ovenfor under afsnit III, pkt. C, er undergivet de samme kontrolmekanismer som den øvrige del af efterretnings-tjenestens virksomhed, herunder Wamberg-udvalget og Folketingets Kontroludvalg. I de situationer, hvor et efterforskningsoplæg videregives til en politikreds med henblik på efterforskning, jf. III. C, behandles sagen efter de almindelige regler i retsplejeloven, herunder for så vidt angår tilsyn og kontrol hos vedkommende statsadvokat.

Intern kontrol

Indgribende efterforsknings skridt, herunder indgreb i meddelelshemmeligheden, skal i hvert enkelt tilfælde godkendes af chefen for Politiets Efterretningstjeneste eller efterretningstjenestens juridiske chef. Hvis det pågældende efterforsknings skridt kræver retskendelse, skal den nævnte godkendelse

finde sted, inden sagen forelægges retten i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

Særligt for så vidt angår iværksættelse af telefonaflytninger eller indhentelse af teleoplysninger baseret på retskendelser, der vedrører en navngiven person i stedet for et bestemt telefonnummer, jf. retsplejelovens § 783, stk. 2, skal der i hvert enkelt tilfælde, hvor der iværksættes indgreb vedrørende nye telefonnumre, ske forudgående godkendelse af chefen for Politiets Efterretningstjeneste eller efterretningstjenestens juridiske chef.

Chefen for Politiets Efterretningstjeneste skal fastsætte nærmere interne retningslinjer for, hvornår efterretningstjenesten kan indhente oplysninger fra forvaltningsmyndigheder i medfør af retsplejelovens § 116, stk. 2, herunder i hvilket omfang indhentelse af oplysninger kræver ledelsens forudgående godkendelse. Indhentelse af oplysninger om alle personer, der inden for et givet tidsrum har rettet henvendelse til bestemte myndigheder, vil i alle tilfælde kræve efterretningstjenestens chefs eller den juridiske chefs forudgående godkendelse.

Chefen for Politiets Efterretningstjeneste skal endvidere fastsætte nærmere interne retningslinjer for efterretningstjenestens videregivelse af oplysninger til udenlandske myndigheder. Videregivelse af personfølsomme oplysninger til udenlandske myndigheder vil i alle tilfælde kræve efterretningstjenestens juridiske chef eller dennes stedfortræders forudgående godkendelse.

Det påhviler chefen for Politiets Efterretningstjeneste at etablere interne procedurer med henblik på at sikre, at videregående

efterforskningsmuligheder i forhold til sager inden for straffelovens kapitel 12 og 13 ikke – medmindre der er tale om organiseret kriminalitet omfattet af disse kapitler – tages i anvendelse af efterretningstjenesten på området for den alvorligste organiserede kriminalitet.

VIII. Ikrafttræden

Denne instruks, der træder i kraft omgående, afløser Justitsministeriets bestemmelser af 9. maj 1996, som samtidig ophæves.

D. RETNINGSLINJER FOR POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTES BEHANDLING AF PERSONOPLYSNINGER MV.

Indledning

Politiets Efterretningstjeneste har til opgave at forebygge, efterforske og modvirke foretagender og handlinger, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for bevarelsen af Danmark som et frit, demokratisk og sikkert samfund.

Det er en forudsætning for løsningen af denne opgave, at efterretningstjenesten har effektive muligheder for at behandle de oplysninger, som efterretningstjenesten modtager, indhenter og på anden måde tilvejebringer.

Hensynet til effektiviteten i efterretningstjenestens behandling af tilvejebragte oplysninger skal samtidig afvejes over for enkeltpersoners interesse i, at efterretningstjenestens behandling af oplysninger ikke omfatter mere, end hvad der kræves til varetagelsen af efterretningstjenestens opgaver.

Politiets Efterretningstjeneste må alene behandle oplysninger om personer i det omfang, dette er nødvendigt for varetagelsen af efterretningstjenestens opgaver.

Registrering af danske statsborgere og herboende udlændinge må ikke ske alene på grundlag af lovlig politisk virksomhed.

Retningslinjerne i det følgende er formuleret på grundlag af disse overordnede hensyn og betragtninger.

Den løbende overholdelse af retningslinjerne kontrolleres af Politiets Efterretnings-

tjenestes ledelse samt af Tilsynsudvalget vedrørende politiets og forsvarrets efterretningstjenestes behandling af personoplysninger (Wamberg-udvalget) i overensstemmelse med bestemmelserne i det følgende. Wamberg-udvalget har i forbindelse med sin kontrol adgang til alle personoplysninger hos Politiets Efterretningstjeneste, uanset i hvilken form oplysningerne opbevares.

Efterretningstjenestens registre

§ 1. Politiets Efterretningstjeneste fører elektroniske registre over personer, organisationer og virksomheder, der med rimelig grund mistænkes eller har været mistænkt for:

- 1) at overtræde eller forsøge at overtræde bestemmelser i straffelovens kapitel 12 eller 13 eller
- 2) at udøve eller forsøge at udøve en kriminalitet, der ved sin grovhed, sine internationale relationer eller sit formål truer statens sikkerhed eller samfundsordenen, eller som hindrer eller undergraver folkestyrets funktioner.

Stk. 2. I registrene optages oplysninger om de nævnte personer, organisationer og virksomheder.

Stk. 3. I tilknytning til de i stk. 2 nævnte oplysninger kan registrene indeholde oplysninger om andre end de i stk. 1 nævnte personer, organisationer eller virksomheder, i det omfang det er af betydning for behandlingen af de i stk. 2 nævnte oplysninger.

Stk. 4. Når der foretages registrering af en dansk statsborger eller en herboende udlænding, som ikke hidtil har været opført i Politiets Efterretningstjenestes registre, skal registreringen hurtigst muligt forelæg-

ges for Wamberg-udvalget, der træffer beslutning om, hvorvidt registreringen kan opretholdes. Det samme gælder vedrørende registrering af organisationer og virksomheder hjemmehørende i Danmark. I tilfælde af, at udvalget ikke kan godkende registreringens opretholdelse, skal registreringen straks slettes, og eventuelle hertil knyttede sagsakter destrueres og slettes, medmindre efterretningstjenesten eller et medlem af udvalget uden unødigt ophold forelægger spørgsmålet om registreringen for justitsministeren til endelig afgørelse.

§ 2. Hvis efterretningstjenesten ønsker at opretholde registreringen af en dansk statsborger, herboende udlænding eller en organisation eller virksomhed hjemmehørende i Danmark i mere end 10 år efter registreringens oprettelse, kan dette kun ske med Wamberg-udvalgets godkendelse. For ikke-herboende udlændinge samt for organisationer og virksomheder, der ikke er hjemmehørende i Danmark, er fristen 20 år fra registreringens oprettelse. Frem til sletning sker, skal spørgsmålet om registreringens opretholdelse herefter i alle tilfælde forelægges Wamberg-udvalget til godkendelse hvert 5. år, medmindre udvalget har fastsat en kortere frist.

Stk. 2. Wamberg-udvalget etablerer en stikprøvekontrol med registreringer af ikke-herboende udlændinge og udenlandske organisationer og virksomheder samt med efterretningstjenestens overholdelse af de i stk. 1 anførte frister og sletning af oplysninger efter § 1, stk. 4.

Støttedatabaser

§ 3. Politiets Efterretningstjeneste fører elektroniske støttedatabaser, hvori der med

henblik på at forebygge, efterforske og modvirke foretagender og handlinger, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for bevarelsen af Danmark som et frit, demokratisk og sikkert samfund, optages oplysninger om målpersoner, trusler og hændelser samt andre oplysninger af efterretningsmæssig relevans.

Stk. 2. Støttedatabaserne kan indeholde oplysninger om andre end de målpersoner, som er genstand for efterforskning, i det omfang det er af betydning for behandlingen af de i stk. 1 nævnte oplysninger.

Stk. 3. Oprettelsen af en støttedatabase som nævnt i stk. 1 skal forelægges Wamberg-udvalget til godkendelse på det førstkommande møde i udvalget efter oprettelsen af databasen. Det skal af forelæggelsen bl.a. fremgå, hvilke oplysninger der må optages i databasen, og hvilken slettefrist der gælder for oplysninger om personer, som ikke samtidig er registreret efter § 1. Slettefristen, som beregnes fra den første indførelse af oplysninger om den pågældende person i databasen, kan kun undtagelsesvis fastsættes til mere end 5 år.

Stk. 4. Hvis Wamberg-udvalget ikke godkender oprettelsen af en støttedatabase, skal databasen slettes, medmindre efterretningstjenesten eller et medlem af udvalget uden unødigt ophold forelægger spørgsmålet om databasens oprettelse for justitsministeren til endelig afgørelse.

Stk. 5. Én gang om året forelægges en samlet oversigt over efterretningstjenestens støttedatabaser for Wamberg-udvalget.

Stk. 6. Wamberg-udvalget etablerer en stikprøvekontrol med indholdet af støttedata-

baserne og med overholdelse af de efter stk. 3 fastsatte slettefrister.

Stk. 7. Finder udvalget, at en støttedatabase i strid med stk. 1 og 2 indeholder oplysninger, som ikke er af relevans for efterretningstjenestens opgavevaretagelse, skal oplysningerne straks slettes, og eventuelle hertil knyttede sagsakter destrueres, medmindre efterretningstjenesten eller et medlem af udvalget uden unødigt ophold forelægger spørgsmålet for justitsministeren til endelig afgørelse.

Personikkerhedsdatabaser

§ 2. Politiets Efterretningstjeneste fører elektroniske databaser med relevante oplysninger om personer, der har været sikkerhedsundersøgt, og som er eller har været sikkerhedsgodkendt.

Stk. 2. I tilknytning til oplysningerne om de personer, som sikkerhedsundersøgelsen eller sikkerhedsgodkendelsen vedrører, kan databaserne indeholde oplysninger om andre end de pågældende personer selv, i det omfang det er af betydning for behandlingen af de i stk. 1 nævnte oplysninger.

Stk. 3. De slettefrister, der skal gælde for databaserne, forelægges for Wamberg-udvalget til godkendelse.

Stk. 4. Wamberg-udvalget etablerer en stikprøvekontrol med efterretningstjenestens behandling af oplysninger efter stk. 1 og 2 og med overholdelse af de i medfør af stk. 3 fastsatte frister.

Stk. 5. Finder udvalget, at en personsikkerhedsdatabase i strid med stk. 1 og 2 indeholder oplysninger, som ikke er af relevans for

efterretningstjenestens opgavevaretagelse, skal oplysningerne straks slettes, og eventuelle hertil knyttede sagsakter destrueres, medmindre efterretningstjenesten eller et medlem af udvalget uden unødigt ophold forelægger spørgsmålet for justitsministeren til endelig afgørelse.

§ 5. Forud for at Politiets Efterretningstjeneste i sager om sikkerhedsgodkendelse og i andre tilsvarende sager videregiver belastende personoplysninger fra efterretningstjenestens registre og støttedatabaser til andre myndigheder, skal videregivelsen godkendes af Wamberg-udvalget.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for videregivelse af oplysninger til Justitsministeriet, anklagemyndigheden og andre dele af politiet.

Journalssystemet

§ 6. Politiets Efterretningstjeneste fører en elektronisk journal med sager vedrørende efterretningstjenestens virksomhed. I journalsagerne kan optages relevante personoplysninger.

Stk. 2. En journalsag skal slettes og eventuelle tilknyttede sagsakter destrueres, hvis sagens oplysninger ikke længere er nødvendige af hensyn til varetagelsen af efterretningstjenestens opgaver, jf. dog § 10. Såfremt efterretningstjenesten ønsker at bevare en sag i mere end 20 år efter sagens oprettelse, kan dette kun ske med Wamberg-udvalgets godkendelse. Frem til sletning sker, skal spørgsmålet om sagens bevaring herefter forelægges Wamberg-udvalget til godkendelse hvert 10. år, medmindre udvalget har fastsat en kortere frist.

Stk. 3. Wamberg-udvalget etablerer en stikprøvekontrol med efterretningstjenestens behandling af oplysninger i medfør af stk. 1 og 2, herunder med overholdelsen af de i medfør af stk. 2 fastsatte frister.

Stk. 4. Finder udvalget, at en journalsag i strid med stk. 1 og 2 indeholder personoplysninger, som ikke er af relevans for efterretningstjenestens opgavevaretagelse, skal oplysningerne straks slettes, og eventuelle hertil knyttede sagsakter destrueres, medmindre efterretningstjenesten eller et medlem af udvalget uden unødigt ophold forelægger spørgsmålet for justitsministeren til endelig afgørelse

Søgeadgang

§ 7. Der må alene foretages søgning i Politiets Efterretningstjenestes IT-systemer, hvis søgningen sker som et nødvendigt led i varetagelsen af efterretningstjenestens opgaver.

Stk. 2. Efterretningstjenesten fører en log over alle søgninger i efterretningstjenestens registre, personsikkerhedsdatabasen og journalsystemet.

Stk. 3. Wamberg-udvalget etablerer en stikprøvekontrol med overholdelse af bestemmelsen i stk. 1.

Behandling af oplysninger uden for registre, databaserne og journalsystemet

§ 8. Fysiske sagsakter, der knytter sig til oplysninger i de i §§ 1-6 anførte IT-systemer, kan opbevares og behandles på samme vilkår, som gælder for de elektroniske oplysninger.

§ 9. Oplysninger om personer, organisationer eller virksomheder, der i øvrigt behandles

uden for de IT-systemer, som er beskrevet i §§ 1-6, skal som udgangspunkt destrueres eller overføres til registre, databaserne eller journalsystemet senest 3 måneder efter oplysningerne er tilvejebragt. Hvis denne frist overskrides, skal Politiets Efterretningstjeneste snarest muligt underrette Wamberg-udvalget herom. Underretningen skal som minimum indeholde oplysninger om:

1. baggrunden for overskridelsen af tidsfristen,
2. omfanget af overskridelsen, samt
3. hvornår oplysningerne vil være overført til registre, databaserne eller journalsystemet.

Stk. 2. Wamberg-udvalget kan pålægge efterretningstjenesten straks eller inden for en nærmere fastsat frist at destruere oplysninger som nævnt i stk. 1.

Sager af særlig historisk interesse

§ 10. Materiale, som i medfør af bestemmelser om bevaring og kassation udstedt af Statens Arkiver skal bevares for eftertiden, må ikke destrueres eller slettes. Sådant materiale skal i stedet senest ved udløbet af den frist, som efter disse retningslinjer gælder for destruktion eller sletning, overføres til Statens Arkiver.

Stk. 2. Kan det i stk. 1 nævnte materiale af praktiske eller sikkerhedsmæssige grunde ikke overføres til Statens Arkiver, skal materialet, fra det tidspunkt hvor destruktion eller sletning efter disse retningslinjer skulle være sket, holdes adskilt fra efterretningstjenestens øvrige sager, således at alene medarbejdere, der af chefen for Politiets Efterretningstjeneste er særligt godkendt hertil, har adgang til sagerne og således,

at sagerne ikke kan gøres til genstand for søgning eller sagsbehandling i forbindelse med efterretningstjenestens operative og efterforskningsmæssige opgaver.

Stk. 3. Politiets Efterretningstjeneste orienterer hvert kvartal Wamberg-udvalget om de sager, der i henhold til ovenstående regler er overført til Statens Arkiver, eller som i medfør af stk. 2 holdes adskilt fra efterretningstjenestens øvrige sager.

Politiets Efterretningstjenestes interne kontrol med retningslinjernes overholdelse

§ 11. Politiets Efterretningstjeneste foretager løbende intern kontrol med retningslinjernes overholdelse.

Stk. 2. Efterretningstjenesten orienterer løbende Wamberg-udvalget om omfanget, karakteren og resultatet af den interne kontrol. Wamberg-udvalget kan i den forbindelse pålægge efterretningstjenesten at ændre sin kontrol, herunder iværksætte nye kontroltiltag.

Retsplejelovens § 116, stk. 2

§ 12. Politiets Efterretningstjeneste indhenter oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder, i det omfang oplysningerne kan have betydning for varetagelsen af efterretningstjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, jf. retsplejelovens § 116, stk. 2.

Stk. 2. I tilfælde, hvor efterretningstjenesten i medfør af retsplejelovens § 116, stk. 2, indhenter oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidsrum har rettet henvendelse til en given offentlig myndighed, eller andre grupper af personer, som

på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret, skal efterretningstjenesten så hurtigt, som forholdene tillader det, foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for efterretningstjenestens opgavevaretagelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, skal de ikke-relevante oplysninger straks slettes.

Stk. 3. Indhentelse af oplysninger af den i stk. 2 nævnte art kan alene ske efter forudgående godkendelse af chefen for Politiets Efterretningstjeneste eller efterretnings-tjenestens juridiske chef. Det samme gælder indhentelse af oplysninger om psykiatriske diagnoser eller tilsvarende særligt følsomme helbredsoplysninger.

Stk. 4. Politiets Efterretningstjeneste orienterer efter nærmere behov og mindst hvert kvartal Wamberg-udvalget om anvendelsen af bestemmelsen, således at udvalget kan kontrollere, at Politiets Efterretningstjenestes indhentelse af oplysninger ligger inden for de rammer, der følger af retsplejelovens § 116, stk. 2.

Stk. 5. Forud for den mundtlige orientering af Wamberg-udvalget skal Politiets Efterretningstjeneste udarbejde et skriftligt oplæg, hvor der bl.a. skal medtages oplysninger om omfanget af anvendelsen af retsplejelovens § 116, stk. 2, samt om særlige erfaringer med anvendelsen af bestemmelsen, som Politiets Efterretningstjeneste måtte have gjort sig. Wamberg-udvalget kan i den forbindelse stille nærmere spørgsmål til anvendelsen af § 116, stk. 2, og kræve indsigt i de oplysninger, som efterretningstjenesten har indhentet i medfør af bestemmelsen.

Stk. 6. Wamberg-udvalget etablerer herudover en stikprøvekontrol med Politiets Efterretningstjenestes anvendelse af bestemmelsen.

Stk. 7. I forbindelse med kontrollen efter stk. 6 påser Wamberg-udvalget overholdelsen af stk. 1, 2 og 3, herunder at indhentelse af oplysninger i medfør af retsplejelovens § 116, stk. 2, sker på baggrund af en aktuel formodning om, at oplysningerne vil have betydning for varetagelsen af Politiets Efterretningstjenestes opgaver vedrørende straffelovens kapitel 12 og 13.

Politiets Efterretningstjenestes administrative sager

§ 13. Politiets Efterretningstjenestes administrative IT-systemer og sager er ikke omfattet af ovenstående retningslinjer.

E. WAMBERG-UDVALGETS KOMMISSORIUM AF 7. DECEMBER 2009

§ 1. Udvalget, som er nedsat af regeringen, består af en formand og tre andre medlemmer, som alle beskikkes af justitsministeren og forsvarsministeren i fællesskab.

Stk. 2. I tilfælde af stemmelighed i de sager, som udvalget behandler, er formandens stemme afgørende.

§ 2. Udvalget har til opgave at påse,

- 1) at efterretningstjenesterne alene behandler oplysninger om personer, organisationer eller virksomheder i det omfang, hvori dette er nødvendigt af hensyn til varetagelsen af efterretnings-tjenesternes opgaver,
- 2) at efterretningstjenesternes behandling af oplysninger om personer er i overensstemmelse med de retningslinjer, der gælder for efterretningstjenesternes virksomhed, jf. § 3, og
- 3) at efterretningstjenesternes interne kontrol af overholdelsen af de givne retningslinjer indrettes og udføres på en sådan måde, at kontrollen er effektiv.

Stk. 2. Udvalget kan anmode om, at der er repræsentanter for efterretningstjenesterne til stede under udvalgets forhandlinger med henblik på at redegøre for de forelagte sager.

§ 3. Efter drøftelse med udvalget fastsætter justitsministeren og forsvarsministeren nærmere retningslinjer for henholdsvis Politiets Efterretningstjenestes og Forsvarets Efterretningstjenestes behandling af personoplysninger samt for udvalgets kontrol med overholdelsen af disse retningslinjer,

herunder hvilke dele der skal underkastes en fuldstændig kontrol, og hvilke dele der skal underkastes stikprøvekontrol.

§ 4. Udvalget kan antage sagkyndig bistand, herunder sekretariatsbistand.

§ 5. Justitsministeren og forsvarsministeren underretter udvalget om ændringer i regler eller praksis vedrørende efterretningstjenesternes behandling af personoplysninger, herunder om væsentlige ændringer i anvendelsen af IT.

§ 6. Udvalget udarbejder årligt en rapport til justitsministeren og forsvarsministeren om sin virksomhed. Rapporterne forelægges af justitsministeren og forsvarsministeren for Folketingets udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester.

§ 7. Ethvert spørgsmål vedrørende gennemførelsen eller resultatet af udvalgets kontrol kan af efterretningstjenesterne og udvalget eller et medlem af dette forelægges for justitsministeren eller forsvarsministeren.

Stk. 2. Justitsministeren og forsvarsministeren træffer endelig afgørelse i ethvert spørgsmål, som forelægges efter stk. 1.

§ 8. Justitsministeriets regler af 8. juni 1964 for udvalget, som skal føre tilsyn med politiets efterretningstjenestenes registrering og videregivelse af oplysninger, ophæves.

Stk. 2. Forsvarsministeriets kommissorium af 23. august 1978 for udvalget, der skal føre tilsyn med Forsvarets Efterretningstjenestes sikkerhedsmæssige registrering af personer, ophæves.

Stk. 3. Beskikkelser, som inden den 7. december 2009 er foretaget af justitsministeren i medfør af de i stk. 1 nævnte regler, har fortsat gyldighed.

FORSVARSMINISTERIET
JUSTITSMINISTERIET

7. december 2009

F. REGERINGSERKLÆRINGEN AF 30. SEPTEMBER 1968

Afskrift:

“Regeringen har i dag besluttet, at registrering af danske statsborgere ikke længere må finde sted alene på grundlag af lovlige politisk virksomhed.

At sådanne registreringer hidtil har fundet sted har ofte givet anledning til debat både under den nuværende og tidligere regering. Det beror naturligvis på et skøn, om registreringer af denne art er nødvendige. De sikkerhedsmæssige hensyn står her over for hensynet til, at den enkelte borger frit kan udfolde sig.

Principielt må det erkendes, at en virksomhed, der holder sig inden for de grænser, der er afstukket ved lovgivningen, ikke bør give anledning til registrering hos politiet. Efter at have afvejet disse modstående hensyn har regeringen fundet det forsvarligt efter omstændighederne at opgive registrering alene på grundlag af lovlige politisk virksomhed.

Såfremt der fra tidligere måtte være registrerede oplysninger af denne art, vil de blive tilintetgjort.”

Politiets Efterretningstjeneste
Beretning 2008-2010

Design: Kontrapunkt A/S
Layout: KP2 as
Oplag: 1.500
Trykkeri: Scanprint A/S

Politiets Efterretningstjeneste
Klausdalsbrovej 1
2860 Søborg
Tlf. 33 14 88 88
www.pet.dk

Citater fra kilder tilladt med kildeangivelse,
illustrationer kun efter aftale.

Politiets Efterretningstjeneste
Danish Security and Intelligence Service

www.pet.dk